
SAMRÅDSREDOGÖRELSE

FRAMTIDEN BYGGUTVECKLING AB

Samråd med särskilt berörda och myndigheter

TILLSTÅNDSSÖKAN ENLIGT MILJÖBALKEN

2018-12-19

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
2	Beskrivning av genomfört samråd	1
2.1	Utökat samrådsförfarande och brevledes information	1
2.2	Kungörelse i tidningar samt internet	2
3	Inkomna erinringar	2
3.1	Trafikkontoret Göteborgs Stad	2
3.1.1	Yttrande	2
3.1.2	Bemötande	2
3.2	Räddningstjänsten Göteborg	2
3.2.1	Yttrande	2
3.2.2	Bemötande	2
3.3	Naturskyddsföreningen	2
3.3.1	Yttrande	2
3.3.2	Bemötande	2
3.4	Vattenfall	3
3.4.1	Yttrande	3
3.4.2	Bemötande	3
3.5	Länsstyrelsen	3
3.5.1	Yttrande	3
3.5.2	Bemötande	3
3.6	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	4
3.6.1	Yttrande	4
3.6.2	Bemötande	4
3.7	Sveriges geologiska undersökning	4
3.7.1	Yttrande	4
3.7.2	Bemötande	4
3.8	Statens geotekniska institut	4
3.8.1	Yttrande	4
3.8.2	Bemötande	4
3.9	Miljöförvaltningen	5
3.9.1	Yttrande	5
3.9.2	Bemötande	5
3.10	Kretslopp och vatten	9
3.10.1	Yttrande	9
3.10.2	Bemötande	9
3.11	Park- och naturförvaltningen	10

3.11.1	Yttrande	10
3.11.2	Bemötande	10
3.12	Stadsbyggnadskontoret	10
3.12.1	Yttrande	10
3.12.2	Bemötande	10
3.13	Thomas Nyström	11
3.13.1	Yttrande	11
3.13.2	Bemötande	11
3.14	Carin Johansson	12
3.14.1	Yttrande	12
3.14.2	Bemötande	12
3.15	Jenny och Thomas Carlsson	14
3.15.1	Yttrande	14
3.15.2	Bemötande	15
3.16	HSB:s Bostadsrättsförening Fiolen i Göteborg	16
3.16.1	Yttrande	16
3.16.2	Bemötande	18
3.17	Emma Björk, Jonas Björk	20
3.17.1	Yttrande	20
3.17.2	Bemötande	21
3.18	Ann-Marie Björlin	22
3.18.1	Yttrande	22
3.18.2	Bemötande	24
3.19	Maria Rallou Tsolaki, Fredrik Ståhl	24
3.19.1	Yttrande	24
3.19.2	Bemötande	25
3.20	Karin Olin Sandahl, Gert Sandahl	27
3.20.1	Yttrande	27
3.20.2	Bemötande	28
3.21	Kerstin Wilson	29
3.21.1	Yttrande	29
3.21.2	Bemötande	31
3.22	Elisabeth Jangsten	32
3.22.1	Yttrande	32
3.22.2	Bemötande	34
3.23	Irene Johansson, Sören Johansson	35
3.23.1	Yttrande	35
3.23.2	Bemötande	35
3.24	Göteborg Energi	36
3.24.1	Yttrande	36
3.24.2	Bemötande	36
3.25	Emelie Erdtman, Petra Järevik	37
3.25.1	Yttrande	37

3.25.2	Bemötande	38
3.26	Christine Gryte, Magnus Gryte	40
3.26.1	Yttrande	40
3.26.2	Bemötande	40
3.27	Elin Palmlin, Karl Pettersson	41
3.27.1	Yttrande	41
3.27.2	Bemötande	42
3.28	Angelica Petras, Federico Chávez	43
3.28.1	Yttrande	43
3.28.2	Bemötande	44
3.29	Linnea Ervander, Linus Rundberg, Eva Ervander	46
3.29.1	Yttrande	46
3.29.2	Bemötande	46
3.30	Lina Hansson, Ola Hansson	47
3.30.1	Yttrande	47
3.30.2	Bemötande	48
3.31	Björn Herlin	49
3.31.1	Yttrande	49
3.31.2	Bemötande	49
4	Fortsatt handläggning	52

Bilagor

Bilaga 1 Inbjudan till samråd med myndigheter och organisationer

Bilaga 2 Inbjudan till samråd med enskilda

Bilaga 3 Kungörelseannons Göteborgs Posten

Bilaga 4 Protokoll från samråd

Bilaga 5 Samtliga inkomna synpunkter

SAMRÅDSREDOGÖRELSE
2018-12-19

SAMRÅD MED SÄRSKILT BERÖRDA OCH MYNDIGHETER

1 Inledning

Detta är en samrådsredogörelse för samråd med enskilda och myndigheter inom samrådsprocessen för tillstånd enligt miljöbalken i samband med utförande av underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan, Göteborgs kommun.

2 Beskrivning av genomfört samråd

Sökanden har utfört ett undersökningssamråd med Länsstyrelsen och särskilt berörda enskilda. Härutöver har man frivilligt samrått med myndigheter, kommunen, organisationer och allmänheten.

2.1 Utökat samrådsförfarande och brevledes information

Inbjudan om skriftligt samråd har skickats till nedanstående myndigheter och organisationer. Kopia på inbjudan redovisas i Bilaga 1.

Statliga myndigheter

- SGI, Statens geotekniska institut
- SGU, Sveriges geologiska undersökning
- MSB, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
- Länsstyrelsen Västra Götalands län

Kommunala myndigheter

- Räddningstjänsten Storgöteborg
- Miljöförvaltningen Göteborg Stad
- Fastighetskontoret Göteborg Stad
- Stadsbyggnadskontoret Göteborg Stad
- Trafikkontoret Göteborg Stad
- Park- och natur Göteborg Stad
- Kretslopp och vatten Göteborg Stad

Organisationer

- Naturskyddsföreningen i Göteborg

Inbjudan om skriftligt och muntligt samråd har skickats till enskilda inom bedömd sakägarkrets. Kopia på inbjudan redovisas i Bilaga 2. Protokoll från samrådsmötet redovisas i Bilaga 4.

2.2 Kungörelse i tidningar samt internet

Förutom brevutskick till ovanstående har även parterna genom kungörelse i tidningen Göteborgs Posten informerat och samrått med berörda och allmänheten. Kopia på kungörelsen återfinns i bilaga 3.

Samrådsunderlaget och inbjudan fanns även tillgängligt på projektets hemsida, <https://www.bostadsbolaget.se/nyabostader/smorlottsgatan/>.

Samtliga berörda som sökanden har samrått med har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter i ärendet fram till och med den 3 december 2018.

3 Inkomna erinringar

Sökanden har erhållit skriftliga erinringar/synpunkter under samrådet. Samtliga redovisas i sin helhet i Bilaga 5. Nedan följer en sammanfattning av under samrådet inkomna synpunkter och bemötande av desamma.

3.1 Trafikkontoret Göteborgs Stad

3.1.1 Yttrande

Har ej inkommit med yttrande.

3.1.2 Bemötande

-

3.2 Räddningstjänsten Göteborg

3.2.1 Yttrande

Har ej inkommit med yttrande.

3.2.2 Bemötande

-

3.3 Naturskyddsföreningen

3.3.1 Yttrande

Har ej inkommit med yttrande.

3.3.2 Bemötande

-

3.4 Vattenfall

Sakägare och ledningsägare

3.4.1 Yttrande

Vattenfall Eldistribution har blivit kontaktade angående underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan.

Enligt er så har Vattenfall Eldistribution två ledningsrätter (optokabel och starkström) som ligger inom eller invid området.

3.4.2 Bemötande

Uppgifterna gällande ledningsrätter har tagits fram genom utdrag från Lantmäteriet. Den tjänande fastigheten för Vattenfalls ledningsrätter (GÖTEBORG DELSJÖN 748:6) är mycket stor och enbart en liten del ligger inom påverkansområdena. Vattenfall har dock inkluderats som sakägare då uppgifter saknas för exakt var på den tjänande fastigheten Vattenfalls ledningar är lokaliserade.

3.5 Länsstyrelsen

3.5.1 Yttrande

Länsstyrelsen har mottagit ert underlag för samråd inför planerad tillståndsansökan avseende vattenverksamhet för utförande av underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan i Göteborgs kommun.

Vi vill med detta meddelande upplysa er om att länsstyrelsen inte lämnar synpunkter på inkomna handlingar i detta skede. Skriftlig vägledning kring innehållet i MKB sker då länsstyrelsen tar ställning till om åtgärden kan medföra betydande miljöpåverkan, d v s efter att ni skickat in er samrådsredogörelse.

Om ni har några frågor, vill diskutera samråds-krets eller ha annan vägledning kan ni kontakta ansvarig kommunhandläggare på länsstyrelsen Susanna Werner tel. 010-224 56 26.

3.5.2 Bemötande

-

3.6 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

3.6.1 Yttrande

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har fått möjlighet att delta i Framtiden Byggutveckling AB:s samråd inför ansökan om tillstånd för underjordiskt garage vid Robertshöjdsgatan/Smörslottsgatan, Göteborgs kommun

MSB avstår från att yttra sig i samrådet.

3.6.2 Bemötande

-

3.7 Sveriges geologiska undersökning

3.7.1 Yttrande

SGU har erhållit handlingar daterade 2018-10-26 där möjlighet ges att inkomma med yttrande i ärende om samråd avseende vattenverksamhet för utförande av underjordiskt garage i Göteborg. SGU Dnr 33-2402/2018.

SGU avstår från att lämna yttrande i rubricerat ärende.

3.7.2 Bemötande

-

3.8 Statens geotekniska institut

3.8.1 Yttrande

SGI yttrar sig om att utförda undersökningar bör redovisas i ansökningshandlingarna och risker för förekomst av markförorening, se yttrandet i sin helhet i Bilaga 5.

3.8.2 Bemötande

SGI vill väcka frågan om det finns risk för påverkan inom bebyggelsen väster om bergsområdet med hänsyn till eventuella spricksystem i berg. Det finns inget i nuläget som indikerar varken sprickzoner eller vattenförande sprickzoner som kommer i kontakt med schaktet. Om det ändå skulle finnas vattenförande sprickzon så ytligt i berget att den nås av schaktet så kan trycksänkningens utbredning väntas vara lika stor som eller mindre än trycksänkningens utbredning i jord. Trycksänkningen skulle i sådant fall således endast uppkomma i ett område där byggnader och infrastruktur är grundlagda på berg och trycksänkningen västerut innebär ingen risk för sättningar. Grundvatten i berg är mycket komplext på grund av bergets anisotropi och heterogenitet, undersökning av

4(52)

SAMRÅDSREDOGÖRELSE
2018-12-19

SAMRÅD MED SÄRSKILT BERÖRDA OCH MYNDIGHETER

exakta förhållanden kräver mycket omfattande insatser som inte står i paritet med de små risker som föreligger i detta fall.

Det grundvattennivåer som uppmätts i det undre magasinet området indikerar inte att någon vattenförande sprickzon med högre tryck agerar hydraulisk rand till det undre magasinet. Det undre magasinet uppvisar snarare längre grundvattennivåer än väntat.

I kommande ansökan kommer de geotekniska undersökningarna, bedömningarna och sättningsprognoser att redovisas mer omfattande.

Släntstabiliteten kommer att utredas men vi ser inte att det är av relevans för den aktuella tillståndsansökan.

Kontrollprogram kommer att tas fram tillsammans med tillsynsmyndigheten efter erhållen dom. Inriktning för kontrollprogram kommer att presenteras i ansökan och vi kommer att beskriva hur geotekniska risker förknippade med de sökta verksamheterna kontrolleras.

SGI yttrar sig om risk för förorenad mark, liksom är Miljöförvaltningen Göteborgs Stad gjort. Se kapitel 3.9 nedan. Bedömningen som gjorts är att det är mycket liten risk för att förorening skulle ha spridits på ett sådant sätt att den aktuella länshållningen av garageschaktet skulle kunna påverka föroreningssituationen. Kompletterande provtagning kommer att ske. Innehåll i länshållas vatten kommer att ingå i kommande kontrollprogram, vilket godkänns av tillsynsmyndigheten.

3.9 Miljöförvaltningen

3.9.1 Yttrande

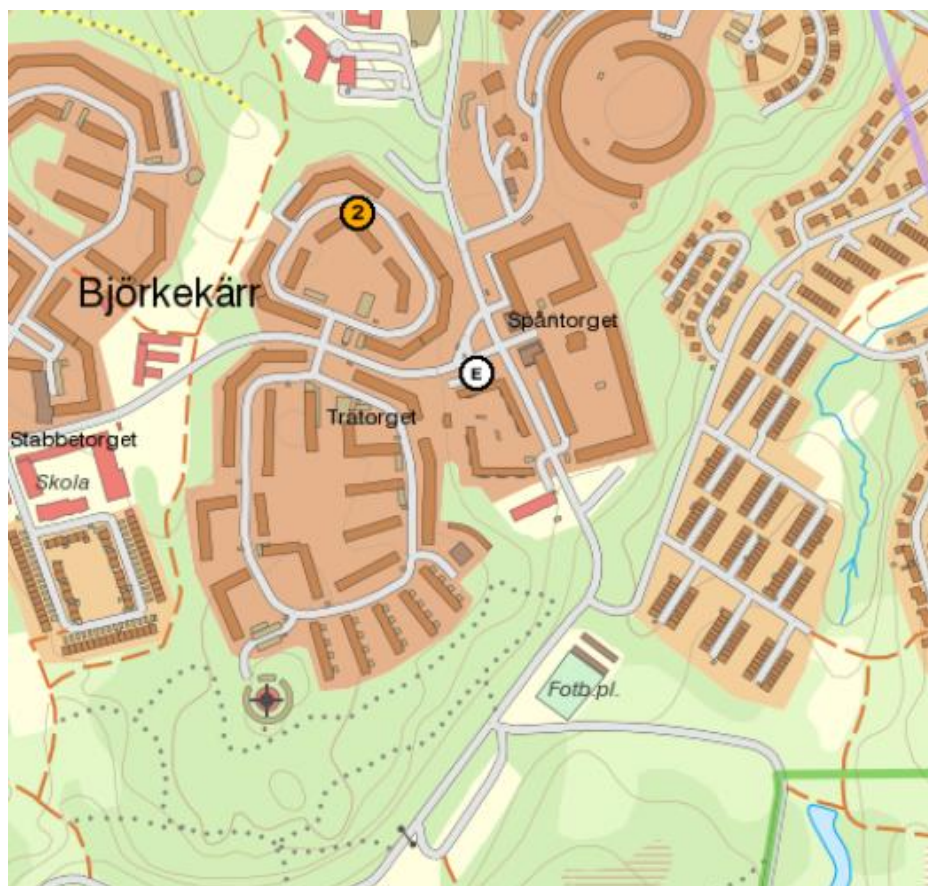
Miljöförvaltningen yttrar sig om buller, förorenad mark, naturmiljö och utsläpp av länshållningsvatten. Yttrandet redovisas i sin helhet redovisas i Bilaga 5.

3.9.2 Bemötande

Förorenade områden

Miljöförvaltningen skriver om en före detta bensinstation med bilvårdsanläggning 200 meter från planområdet och en före detta kemptvätt 400 m sydväst om planområdet. Miljöförvaltningen måste mena 400 väster om planområdet, se Figur 1. Miljöförvaltningen skriver även om att de i januari 2018 har angett att det krävs mer utredningar om föroreningssituationen i planområdet.

I denna tillståndsansökan behandlas endast schaktet för garaget och till det förknippade verksamheter. Denna ansökan behandlar inte detaljplaneområdet som helhet. Utredning av föroreningssituation inom planområdet är således en annan frågeställning som hanteras inom ett annat forum. Vi bemöter de specifika föroreningskällornas eventuella koppling till den tillståndspliktiga verksamheten nedan.

Figur 1 Bensinstationen: E. Kemtått: 2.

Förorenade områden - bensinstation

Den f.d. bensinstationen är sanerad och kvarlämnad föroreningsmängd bör vara begränsad. Området den låg i är långt ifrån det aktuella schaktet för garaget. Avståndet är stort och petroleumföroreningars egenskaper gör tillsammans att spridningsrisk är extremt begränsad såväl via eventuella sprickor som ledningsgravar.

Det finns inga indikationer på sprickzoner mellan bensinstationen och det aktuella schaktet, det krävs dock mycket omfattande undersökningsarbeten för att verifiera sådant. Transport med grundvatten/markvatten i ledningsgravar längsmed Smörslottsgatan bedöms vara mycket begränsad med hänsyn till lokalt flack markyta vid bensinstationen och därmed även flack grundvattenyta under de perioder någon mättad grundvattenzon ens förekommer i de ytliga jordlagren. Om transport skulle ha skett den vägen har föroreningen en fortsatt lång väg att transporteras för att kunna hamna inom påverkansområde för länshållning av schaktet.

Klorerade lösningsmedel bör om de hanterats inte ha förekommit i så stora mängder vid bilvårdsanläggningen på bensinstationen. Trots att spridningsförloppet kan vara mycket

komplext bedöms risken för att klorerade lösningsmedel har spridits till schaktområdet som försumbar. Länshållningen av garageschaktet bör inte påverka föroreningssituationen.

Vår bedömning är att länshållningen av schaktet och det maximalt bedömda påverkansområdet för grundvatten inte kommer att förändra föroreningssituationen. För att klargöra att förorening inte idag finns inom det bedömda påverkansområdet eller schaktets läge kommer vi att ta vattenprover i ett antal punkter. Vi kommer att analysera dem med avseende på klorerade lösningsmedel, olja och MTBE.

Förorenade områden - kemtvätt

Den före detta kemtvätten ligger mycket långt bort från aktuellt schakts påverkansområde för grundvatten (och planområdet) och eventuell spridningsrisk är extremt liten. Mot bakgrund av kemtvättens läge, Figur 1, gäller samma beskrivningar och bedömningar som för bensinstationen, men med ännu mindre sannolikhet att schaktområdet skulle vara förorenat.

Vår bedömning är att länshållningen av schaktet och det maximalt bedömda påverkansområdet för grundvatten inte kommer att förändra föroreningssituationen. För att klargöra att förorening inte idag finns inom det bedömda påverkansområdet eller schaktets läge kommer vi att ta vattenprover i ett antal punkter. Vi kommer att analysera dem med avseende på klorerade lösningsmedel, olja och MTBE.

Länshållningsvatten

Länshålllet vatten kommer att ledas till allmän dagvattenledning. Därmed behöver vi inte ha en dialog med Gryaab. Samråd kommer att ske med VA-huvudmannen för lämplig anslutning. Länshållningsvattnet kommer att renas enligt Miljöförvaltningens riktlinjer och riktvärden för utsläpp av förorenat vatten till recipient och dagvatten.

Det är inte aktuellt att infiltrera länshålllet vatten. Det beror på två aspekter. Den första aspekten är att infiltrationsanläggningar är mycket känsliga för igensättning och underhållet som krävs kan vara omfattande beroende på vattnets beskaffenhet. Till och med dricksvatten kan leda till igensättningsproblem. Att använda ett så luftat vatten som länshållningsvatten bedöms därför ge stora osäkerheter kring drift av infiltration. Den andra aspekten är att mängden vatten som kan infiltreras, alltså flödet, är mycket litet i förhållande till länshållens volym (som dimensioneras av nederbörd). Genom att infiltrera till grundvatten sker alltså ingen kvittblivning av vatten och i det närmaste ingen minskning av flödet att leda till dagvattennätet.

Byggbuller

Vi har sedan samrådet jobbat vidare med tidplaner, arbetsmetoder och tystare maskiner. Mer detaljerade bullerberäkningar kommer att göras för olika beräkningsfall som omfattar olika arbetsmoment och tidsperioder. Vi kommer utreda bullerdämpande åtgärder för att minska bullerpåverkan. Resultatet kommer att redovisas i en bullerutredning. Även

stomljudet som kan uppkomma vid borrning kommer att beaktas. Detta kommer att redovisas i den slutliga ansökan.

Vi kommer även att förtydliga garageschaktets byggtid. Det som redovisas i ansökan avseende buller, vibrationer och stomljud är endast det som är förknippat med schaktet för garaget.

Framtiden Byggutveckling AB eftersträvar en dialog med Miljöförvaltningen kring byggbuller förknippat med exploatering inom detaljplanen. Buller är en komplex fråga. Den valda arbetsgången för att utreda frågan är att först studera och utreda byggbullret från schaktet för garaget. Med erfarenheter från den utredningen avser vi studera byggbullerfrågan för resterande schakter inom detaljplanen. Det är främst bergbörning som ger höga bullernivåer och stomljud. Tyst bergbörmaskin kommer att användas för att få ner nivåerna.

Naturmiljö

Miljöförvaltningen undrar om stödkonstruktionen kring schaktet kan orsaka uppdämning av markvatten som rinner i slutningen (på västra sidan av garagets långsida) och om det kan leda till långvariga mättade förhållanden i marken som påverkar växtlighet och träd.

Inledningsvis behöver byggskedet och driftskedet studeras på olika sätt i denna fråga. Tillståndsansökan avser schaktet för garaget och därtill förknippade verksamheter. Tillståndsansökan avser endast byggskedet eftersom vattenverksamheten och utsläppet av vatten kommer att upphöra efter att garaget är byggt och schaktgropen återfylld.

På grund av att berget går upp i dagen väster om garaget är jordlagren väster om garaget mycket begränsade. I garagets norra del är berget redan i dagen i dagsläget. Det innebär att det sannolikt inte kommer att slås någon spont längs schaktgropens västra långsida. Dessutom är en stor del av schaktet helt i berg. I byggskedet kommer inte vatten att däckas på ett sätt som ger långvarigt förändrade förhållanden.

Ytlig markavrinning av nederbörd sker förstås från bergspartiet och österut ned mot Robertshöjdsgatan. Grundvattenflödet i jordlagren kring Robertshöjdsgatan är dock riktade norrut genom de jordfyllda dalgångarna.

Schaktgropen finns endast i byggskedet men i permanentskedet ersätts den av vattentät källare. Källaren skulle kunna verka däckande. Dock är källaren placerad i kanten av dalgången och längsmed den naturliga grundvattenflödesriktningen, därför kommer källaren inte att leda till negativ uppdämning av grundvatten. Huskropparna skulle utan åtgärd däckma ytligt avrinnande nederbördsvatten från västra delen av området. För att motverka det anläggs ett dagvattenmagasin (öppet sprängstensmagasin) längsmed garagets västra långsida. Magasinet ska båda fånga upp och fördröja dagvatten. Magasinet är en del av dagvattenlösningen inom hela detaljplaneområdet. Magasinet kan även komma att få viss förbindelse med det undre grundvattenmagasinet, till vilket vatten kan infiltrera.

3.10 Kretslopp och vatten

3.10.1 Yttrande

Kretslopp och vatten yttrar sig om påverkan på allmänt VA-ledningsnät och länsvattenhantering. Yttrandet redovisas i sin helhet i Bilaga 5.

3.10.2 Bemötande

Vi korrigerar angivelserna på sidan 16 om vilka ledningar som ska läggas om. Miljöförvaltningens reningskrav kommer att beaktas. Den slutliga ansökan kommer att tydliggöras avseende hantering och rening av läns hållningsvatten. Även fördröjningskraven kommer att efterlevas.

Vi kommer att samråda med Kretslopp och vatten om lämpligt anslutningssätt för att använda dricksvatten till infiltration.

Vi kommer i den slutliga ansökan att yrka på ett visst flöde att ansluta till dagvattenledning under byggskedet. Vi kommer att föreslå ett villkor där vi tar hänsyn till vårt prognosticerade läns hållningsflöde och reningskapacitet men även till kapaciteten i dagvattennätet. Vi kommer att fördröja vatten vid behov. Kretslopp och vatten kommer att få yttra sig även i domstolsprocessen.

Avseende vibrationer utför vi riskanalys enligt SS 460 48 66:2011 och SS 02 52 11 och kontrollåtgärder bestäms utifrån riskanalysen. Besiktningar utförs enligt SS 460 48 60, före och efter vibrationsalstrande arbeten. I standarderna tas hänsyn till undergrundens beskaffenhet, typ av konstruktion, material och avstånd från vibrationsalstrande arbete. Vibrationsmätning utförs under pågående markarbeten.

Vibrationsmätare kommer att monteras på fastigheter runt arbetsplatsen. Det kommer även att placera någon mätpunkt på samfällighetens kulvert som finns i radhusområdet. Det är även möjligt att montera mätare på Kretslopp och vattens ledningar i nedstigningsbrunn. Filmning före och efter vibrationsalstrande arbeten är en vanligt förekommande åtgärd och vi kan utföra det. Inmätning av ledningar kan ske i form av avvägning av vattengångar i befintliga brunnar. I kommande kontrollprogram avseende på hävning och sättningar kan markpunkter i form av PK-spik monteras över ledningsstråk.

Samordning kommer att ske med Trafikkontorets arbeten med gatan. Installation av infiltrationsbrunnar sker lämpligast i samband med arbete med gatan/ny dagvattenledning. Då bedöms möjligheterna vara som störst. Det finns även ett antal observationsrör för grundvatten strax öster om gatan. Om nya infiltrationsbrunnar är mycket svåra att installera på grund av risk att ledningar skadas kan eventuellt observationsrören användas för infiltration. Kretslopp och vattens rutin "Anvisningar för markarbete" kommer att följas och remiss med föreslagen placering av infiltrationsbrunnar kommer att skickas till Kretslopp och vatten.

Innan spont dras kommer återfyllning och packning utföras mellan sponten och garagets källarvägg, detta minimerar jordflyttning.

Kretslopp och vatten är välkomna att delta och samverka i samband med planering, utförande av kontroller, byggmöten med mera. Kontrollprogrammet för den tillståndspliktiga verksamheten kommer att delges förvaltningen då det är godkänt av tillsynsmyndighet. Förvaltningen kan inte i *formell* mening godkänna kontrollprogrammet.

Framtiden Byggutveckling AB har inget att erinra mot att ta fram ett avtal som reglerar relevanta aspekter så som ansvar och ersättning. Det behöver vara ett separat avtal och inte inkluderas i rådighetsavtalet, eftersom det är olika frågor.

3.11 Park- och naturförvaltningen

3.11.1 Yttrande

Vi har i detta läget svårt att uttala oss om vad konsekvenserna kan bli för vegetationen i området men vi förbehåller oss rätten att kräva kompensation om det uppstår skador som upptäcks i samband med utförande av arbetet.

3.11.2 Bemötande

-

3.12 Stadsbyggnadskontoret

3.12.1 Yttrande

Stadsbyggnadskontoret har inga synpunkter på samrådsunderlaget gällande tillståndsansökan för att anlägga ett underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan. Garaget som ska byggas är enligt upprättad detaljplan, dock är den aktuella detaljplanen överklagad.

3.12.2 Bemötande

-

3.13 Thomas Nyström

Sakägare

Delägare i gemensamhetsanläggningarna GA:21 samt GA:22
Tomträttshavare av
Göteborg Sävenås 157:4
Blacktjärnsgatan 1 C
41678 Göteborg

3.13.1 Yttrande

I dokumentet beskrivs det att det kommer ta 1,5 år att bygga det planerade garaget. Är detta bara byggtiden för garaget eller hela den planerade nybyggnationen? Jag hittar inga uppgifter om bullernivåer för sprängningar och transportarbete, hur hög ljudnivå kommer det bli. Ljud fortplantas mycket väl i Radhusens betongstomme och kommer förstärkas. Kan byggplanen för garaget överklagas? Det framgår inte av handlingarna, bara att synpunkter kan lämnas. När kan en formell överklagan ske?

3.13.2 Bemötande

Byggtiden som anges i handlingen är en grov uppskattning av hur lång tid schaktet för garaget kommer att behöva stå öppet. Det kommer alltså att krävas ytterligare byggtid för byggnaderna ovan mark och inomhus. Därtill kommer övriga byggnader inom detaljplanen. Den sammanlagda byggtiden inom detaljplanen kommer att vara längre. Ansökan avser endast garaget varför endast garagets bedömda byggtid redovisas inom denna tillståndsansökan. I handlingarna kommer vi att förtydliga vad vi avser med angiven byggtid.

Ljudnivåer och vibrationer från byggnadsarbeten till följd av schaktarbetet för garaget redovisas inte i samrådshandlingarna. I det fortsatta utredningsarbetet har vi arbetat vidare med buller som transporteras via luft och vibrationer som transporteras via byggnadens stomme. Detta kommer att redovisas i handlingarna i den färdiga ansökan. Förslag på villkor för buller kommer också att ges. En dialog förs även med tillsynsmyndigheten angående hur buller ska hanteras i samband med byggnation av samtliga hus som detaljplanen tillåter.

Stomljuddet uppkommer främst i byggnader som är grundlagda direkt på berg. Byggnader väster om garaget påverkas av stomljuddet. Vi arbetar vidare med att utreda stomljuddet.

Avseende vibrationer utför vi riskanalys enligt SS 460 48 66:2011 och SS 02 52 11 och kontrollåtgärder bestäms utifrån riskanalysen. Besiktningar utförs enligt SS 460 48 60, före och efter vibrationsalstrande arbeten. I standarderna tas hänsyn till undergrundens

beskaffenhet, typ av konstruktion, material och avstånd från vibrationsalstrande arbete. Vibrationsmätning utförs under pågående markarbeten.

Formell överklagan kan ske efter att mark- och miljödomstolen meddelat dom om tillstånd. Dessförinnan har myndigheter och enskilda möjlighet att yttra sig inom ramen för domstolens handläggning av ansökan.

3.14 Carin Johansson

Sakägare

Delägare i gemensamhetsanläggningarna GA:21 och GA:22
Tomträttshavare av
GÖTEBORG SÄVENÄS 141:33
ORMEBÄCKSGATAN 4 C
41678 GÖTEBORG

3.14.1 Yttrande

1. Jag tycker inte att ni har redogjort för hur spill/grundvatten ska avledas och vart.
2. Påverkanslinjerna verkar vara satta på ett ungefär. Skakningar i huset känns ända från Östra Sjukhuset där man bygger nu och det här är mycket närmre.
3. Jag litar inte på att den lera våra hus står på ska hålla för så lång och kraftig påverkan både vad avser grundvattenförändringar och skakningar.
4. Robertshöjdsgatan är smal och ni ska spränga och gräva i ett och ett halvt år med allt vad det innebär av buller, smuts och trängsel. Jag är tveksam till att gatan går att använda under den här tiden med all tung trafik som ni orsakar.
5. Ni har heller inte redogjort för vilka försäkringar ni har vid skada på husen, ersättning mm.
Våra hus kommer att sjunka i marknadsvärde. Hur kompenseras vi för det?
6. Jag vill att dessa frågor tas upp på mötet och att vi får ett protokoll som redogör för vad som sagts.
7. Det finns en motsägelse i era skrivelser där ni beskriver påverkan på naturen som försumbar men å andra sida säger ni att påverkan på naturen kan bli sån att ni inte kan bygga? Jag kan tydliggöra detta vid behov.

3.14.2 Bemötande

1. Till schaktgropen kan grundvatten läcka in men det är framförallt i samband med nederbörd större volymer vatten kommer att behöva länshållas från schaktet. Uppumpat vatten kommer att hanteras så att erforderlig rening enligt Miljöförvaltningens riktlinjer

12(52)

SAMRÅDSREDOGÖRELSE
2018-12-19

SAMRÅD MED SÄRSKILT BERÖRDA OCH MYNDIGHETER

uppnås. Det är främst partiklar som behöver sedimentera. Därefter släpps vattnet på kommunal dagvattenledning. Detta redogörs för i handlingarna.

2. Bedömda påverkansområden bygger på olika antaganden och beräkningar för olika parametrar. Påverkansområdet för grundvatten och vibrationer är väl beskriva. Påverkansområdet för byggbuller baseras i huvudsak på risk att överskrida riktlinjer för både utomhusnivåer och inomhusnivåer. Det kommer således att bullra inom ett större område än det bedömda påverkansområdet. Sedan handlingarna togs fram har arbetet med att utreda byggbuller fortsatt. I den färdiga handlingen kommer detta att redovisas noggrannare.

3. De geotekniska undersökningar som utförts visar att lerans deformation inte leder till för konstruktioner skadliga differenssättningar, det vill säga ojämna sättningar. Genomförda sättningsprognoser, utöver utförda undersökningar av leran, kommer att redovisas något mer ingående i den färdiga handlingen. Bedömningen av grundvattensänkning och sättningar är att inga skadliga sättningar kommer att uppstå ens för maximalt antagen grundvattensänkning. Detta beskrivs i handlingarna men beskrivningen kommer att utökas till det slutliga inlämnandet av ansökan.

4. Gatan kommer att vara i bruk under byggskedet och eventuella tillfälliga avstängningar sker enligt Trafikkontorets anvisningar.

5. Inga ekonomiska skador (exempelvis minskning av tomträttsvärde) kan idag förutses på enskilda fastigheter/tomträtter till följd av den enligt miljöbalken tillståndspliktiga verksamheten. Om oförutsedd skada trots allt skulle uppstå är Framtiden Byggutvecklings ambition att lösa skadan på frivillig väg och åtgärda den uppkomna skadan. Går inte det ska en anmälan om oförutsedd skada göras till mark- och miljödomstolen inom i tillståndet angiven tid.

6. På samrådsmötet togs frågor från de närvarande upp, se protokollet i Bilaga 4 till denna samrådsredogörelse.

7. Konsekvenser på naturvärden är som de vi har beskrivit i miljökonsekvensbeskrivningen ringa för de sökta verksamheterna jämfört med det så kallade nollalternativet (d.v.s. att inte genomföra verksamheterna). Utifrån den bedömningen är konsekvenserna alltså ringa när man jämför att bortleda grundvatten och leda länshållningsvatten till dagvattennätet jämfört med att inte bortleda grundvatten och leda länshållningsvatten till dagvattennätet.

3.15 Jenny och Thomas Carlsson

Ej sakägare

Långefjällsgatan 5d
41678 Göteborg

3.15.1 Yttrande

Allmänt

Robertshöjds Radhusområde har kulturhistoriskt klassning av en anledning. Området är byggt för att smälta in och ta vara på naturen på bästa sätt. Den har vunnit pris och arkitekten har lyckats utforma området så att naturen integreras med husen - i vardagsrum via stora fönster – och vice versa. Stadsbyggnadskontoret har uppskattat detta och skyddsklassat området. Detaljplanen kommer omkullkasta hela områdets karaktär i strid med vad Stadsbyggnadskontoret valt att skydda. Tilltänkta höghus längs Robertshöjdsgatan innebär skugga, kraftig insyn och att välplanerade grönområden försvinner. Området har vidare en rad skyddsklassade tallar vilka har bedömts vara karaktäristiska för området. Grönområden på andra sidan Robertshöjdsgatan ingår i samma naturområde. Göteborgs Stad har haft som syfte redan sedan byggnationen började på 60-talet att grönområden skall bevaras, integreras och smälta ihop med byggnation i det för Björkekärr/Robertshöjd karaktäristiska grönområden mellan varje husområde. Detta är unikt och viktigt för känslan när man går/åker in i området och när man vistas eller bor i området. Detaljplanen riskerar inte bara att eliminera skyddsvärda tallar utan även att förstöra det som är unikt och vackert i Robertshöjd – dess gröna lungor. Folket och vi boende vill utöka skyddet av Härlanda Tjärn (Delsjöområdet). Vi sätter vår tilltro till domstolen, upphäv beslutet och bevara ett unikt område och något göteborgarna är stolta över istället.

Byggnation längst Robertshöjdsgatan

Trafiksituationen på Robertshöjdsgatan och Smörslottsgatan är redan illa som den är med smala gator och frekvent trafik. Smörslottsgatan går som enda väg genom Björkekärr och Härlanda Tjärn är ett mycket välbesökt friluftsområde. Ytterligare byggnation - som detta GARAGE liksom ny skola innebär kraftigt ökad trafik, buller, avgaser och risker för barn och övriga boende. Robertshöjdsgatan är extra trång vilket märks inte minst då gående, motionärer och cyklister samsas med bilar på trång yta. Ökade risker är inte bra för någon. Barnens väg till skolan blir otrygg liksom cykelvägen till och från Härlanda tjärn. Vi anser att beslutet inte tagit tillräcklig hänsyn till nuvarande och kommande trafiksituation och bör upphävas.

Höga risker vid byggnation av garage

Radhusen är byggda på en känslig mark med gemensam bottenplatta samt kulvertsystem för fjärrvärme mm. Redan tidigare byggnation vid Flisgatan medförde problem för flera boende med risk för sättningsskador, problem med eldstad och skorsten samt sprickbildningar pga. sprängning, vibrationer mm. Vi är klart oroade över vad

14(52)

SAMRÅDSREDOGÖRELSE
2018-12-19

SAMRÅD MED SÄRSKILT BERÖRDA OCH MYNDIGHETER

planerade ingrepp i naturen medför vid byggnation av garage. Utöver uppenbar risk för marksättningar, sprickbildningar och konsekvenser av grundvatten förändringar ökar risken för oförutsedda konsekvenser. Skador vilka inte alltid märks direkt utan uppstår med tiden. Det är därmed svårt att bevisa direkt orsakssamband vilket innebär problem att få hjälp av försäkringsbolag. Vi som bor här står därför med en uppenbar risk utan någon som helst ökad vinning. Som boende i områden är man förtvivlad. Riskerna för skador och problem är uppenbara. Varför skall vi fastighetsägare ta denna risk? Blir det problem kommer ansvariga slå sig fria, skylla på entreprenören som bygger eller gömma sig bakom att man inte kunde förutse dessa problem. Ingen vet exakt vad som händer när man behöver spränga i känslig miljö. Vi som bor mitt i det riskerar att drabbas dubbelt. Vi vill ju inte ha byggnation överhuvudtaget. Det känns cyniskt att ingen tar hänsyn till detta. Ett övergrepp på naturområde och oss boende.

Utöver detta tillkommer uppenbara störmoment under byggnation såsom sprängning, byggtransporter, damm samt buller mm. Utan glädje för någon. Närboende vill inte ha byggnation!

Garage är en del av en större helhet

Placeringen av en skola längst ut i boende området mot allt sunt förnuft. En skola är en viktig del av infrastrukturen och bör placeras centralt i boendeområdet t ex vid Rosendal- eller Kålltorpsskolan. Tilltänkt placering innebär ökad trafik, ingrepp i naturen och riskerar inte minst att bli ett tillhåll för bus/skadegörelse – en mer otrygg miljö. Byggnationen strider mot boende och göteborgarnas vilja. Göteborgarna vill bevara området kring Härlanda Tjärn orört. Delsjöområdet börjar redan när man kör ner för backen till Härlanda Tjärn. Då kan man inte bygga höghus, skola och övriga större huskroppar.

3.15.2 Bemötande

Allmänt

Denna tillståndsansökan avser tillståndsansökan enligt miljöbalken för verksamheter förknippade med schakt för underjordiskt garage. Därmed behandlas ej synpunkter på detaljplanen i denna process.

Byggnation längs Robertshöjdsgatan

Trafiksäkerhet och kapacitet är viktiga frågor. Dock hanteras de ej inom denna tillståndsansökan. Robertshöjdsgatan kommer att vara i bruk under byggskedet och eventuella tillfälliga avstängningar sker enligt Trafikkontorets anvisningar.

Höga risker vid byggnation av garage

Risker förknippade med schaktet för garaget beskrivs i handlingarna. Riskerna är generellt små och kontrollprogram med mätning av markrörelser och grundvattennivåer kommer att finnas. Avseende vibrationer utför vi riskanalys enligt SS 460 48 66:2011 och SS 02 52 11 och kontrollåtgärder bestäms utifrån riskanalysen. Besiktningar utförs enligt SS 460 48 60, före och efter vibrationsalstrande arbeten. I standarderna tas hänsyn till

undergrundens beskaffenhet, typ av konstruktion, material och avstånd från vibrationsalstrande arbete. Vibrationsmätning utförs under pågående markarbeten.

Inga ekonomiska skador (exempelvis minskning av tomträttsvärde) kan idag förutses på enskilda fastigheter/tomträtter till följd av den enligt miljöbalken tillståndspliktiga verksamheten. Om oförutsedd skada trots allt skulle uppstå är Framtiden Byggutvecklings ambition att lösa skadan på frivillig väg och åtgärda den uppkomna skadan. Går inte det ska en anmälan om oförutsedd skada göras till mark- och miljödomstolen inom i tillståndet angiven tid.

Garage är en del av en större helhet

Denna tillståndsansökan avser tillståndsansökan enligt miljöbalken för verksamheter förknippade med schakt för underjordiskt garage och berör därför inte byggnation av skolan. Därmed behandlas ej synpunkter på detaljplanen eller skolan i denna process.

3.16 HSB:s Bostadsrättsförening Fiolen i Göteborg

Ej sakägare

3.16.1 Yttrande

Sammanfattning

Enligt Framtiden Byggutveckling AB är Brf Fiolen inte att anse som sakägare. Vi anser oss dock vara synnerligen berörda av nedanstående skäl. Vår förening består av 87 lägenheter fördelade på två fastigheter – en som ligger längs med Smörslottsgatan och en placerad mittemot befintlig förskola. Husen ligger ca 100 meter från tilltänkt schakt. Olägenheter som vi bedömer kan uppstå är kraftigt höjda bullernivåer under främst schakttiden (3–4 byggtransporter per timme i 4–6 månader), kraftiga höjda nivåer av luftföroreningar, vibrationer och ev. skador på fastigheten vid sprängning. Det föreligger risk för ökande kostnader för föreningen tex. ombyggnation av ventilationsanläggning, bullerdämpande åtgärder etc. En MKB borde ha gjorts i detaljplanen. Vi kräver besiktning av vår fastighet före och efter byggstart.

Liksom i tidigare inskickade handlingar i samrådet för bostäder och skola vid Robertshöjdsgatan/Smörslottsgatan (Diarien:1429/15) vill vi betona att någon hänsyn fortfarande inte är tagen till konsekvenser för vår fastighet avseende ökade luftföroreningar och ökat buller. Man refererar i denna utredning till den trafiksituation som är satt som vision år 2035.

Utöver detta läggs nu också till intensiv byggtrafik till följd av garaget för vilket samrådshandlingen gäller. Det saknas en bullerutredning i handlingen som omfattar buller till följd av byggnationen, i kombination med den intensiva trafiken. Här är det mer konkret och det borde finnas ett välkänt underlag vilket skulle kunna användas för bullerberäkningen av byggnation och byggtrafik. Vi saknar också en kvantifiering av den försämrade luftkvaliteten som kommer uppstå till följd av den intensiva trafiken plus utsläpp

16(52)

SAMRÅDSREDOGÖRELSE
2018-12-19

SAMRÅD MED SÄRSKILT BERÖRDA OCH MYNDIGHETER

vid byggarbetet. I handlingen är dock den geografiska bullergränsen satt till exakt Brf Fiolens tomtgräns (vid förskolan). Det framgår inte om denna avser endast buller till följd av byggnation, eller om den också omfattar den intensiva trafiken (3 lastbilar i timmen under 4–6 månader). Byggtrafiken som följer på utgrävningen av schaktmassor är inte presenterad alls.

Synpunkter

Vi ser nu att en MKB borde varit gjord i detaljplanen. Detta har också påpekats i överklagan till Mark och Miljödomstolen. Då skulle det lätt framgå hur exploateringen i området (Smörslottsgatan-/Robertshöjdsgatan) kommer att påverka de befintliga bostäderna vad det gäller **trafik, buller och luftkvalité**, särskilt under byggtid. Vår förening, Brf Fiolen, ligger i kanten av den gränsdragning (karta Sweco buller / vibrationer) kallad påverkansområde, men kommer att helt klart att påverkas.

All den tunga trafiken under byggtid, i första hand tidsmässigt av garaget, kommer att köra på Smörslottsgatan. Här ligger Fiolens fastighet endast några få meter från gatan och ca 50 lägenheter har sina sovrum vänd mot gatan, samt att all friskluft för ventilationen tas in under fönster på fasaden. Detta kommer att påverka oss under den långa byggtiden och även efter.

Bullerkartorna (Norconsult 2017-05-08) visar i övre delen av backen, helt nära vår fastighet, en ekvivalent ljudnivå p 59 dB och maxnivå 76–78 decibel år 2035! Då har ändå bostäderna (planerade och befintliga) placerats längre in på kartan från Smörslottsgatan än vad detaljplanen senare godkänt. Dessutom finns inte Brf Fiolens fastighet inritad på Trafikkontorets underlag för trafikberäkningar (2017-04-12). Dessa beräkningar är felaktigt bedömda då Robertshöjdsgatan motsatt sig genomfartstrafik. I dessa beräkningar finns heller inte byggtrafik inräknad.

Bullret från trafiken och även från arbetsfordon, sprängning och pumpar kommer att starkt påverka våra medlemmar. De som måste arbeta hemifrån (pga. Västlänksbygge), de som arbetar skift (Östra sjukhuset) och sover dagtid, småbarnsfamiljer och pensionärer som befinner sig hemma dagtid kommer att beröras. Forskning (Sahlgrenska, Karolinska, Göteborgs universitet m.fl.) visar att buller över 53 dB påverkar och skadar hälsan med sömnsvårigheter, stress, hörselproblem och hjärtinfarkt. Barn är än mer utsatta då de kan få stora problem i bl.a. skolan. Förskolan ligger också inom påverkansområdet och där medlemmar i Fiolen har barn placerade. De uträkningar som Miljöförvaltningen gjort visar att bullret i Göteborg kostar sammanlagt 1200 friska levnadsår. Se artikel GP 2018-10-19

Vi vill inte utsättas för denna hälsopåverkan.

I Trafikbullerutredningen (Norconsult): "Bullersituationen för de befintliga bostadshusen i planområdets närhet kommer endast att påverkas marginellt av placeringen och utformningen av de nya bostäderna". *Hur vet man detta?*

Miljöbalkens (9kap. 12§ Förordning av trafikbuller vid bostadsbyggnader) bestämmelser skall tillämpas vid bedömning av, om kravet på förebyggande av olägenhet för människors hälsa är uppfyllt vid planläggning i bygglovsärenden!

§8: Vid en beräkning av bullervärden vid en bostadsbyggnad ska hänsyn tas till framtida trafik som har betydelse för bullersituationen. Har man räknat med att 3 tunga lastbilar i timman dagtid under 6 månader, passerar utanför vår fastighet under byggtid?

Någon **luftkvalitets**utredning gjordes inte heller i detaljplanen. Det konstaterades endast att "luften i Björkekärr är bra och kommer inte att påverkas". Det vi nu vet är att luftkvaliteten kommer att försämrats under byggtid av garaget (och naturligtvis även under övrig planerad byggnation med ökad trafik och borttagande av grönområden) med damning, gaser och utsläpp från tunga trafiken. Har det nämnts något om radon? Väderleken är det som delvis bestämmer hur luftkvaliteten blir. Med tanke på den ventilation våra lägenheter längs Smörslottsgatan har, dvs friskluftsintag under fönster, föreligger en stor risk för försämrade inomhusmiljö!

Det innebär med största sannolikhet **ökade kostnader för vår förening** bl.a. i form av

- Ombyggnation av föreningens ventilationsanläggning (om detta överhuvudtaget är möjligt)
- Ökat underhåll av fasaden pga ökade luftföroreningar
- Bullerdämpande åtgärder

Vibrationer som kommer att uppstå vid sprängning kommer vår fastighet med största sannolikhet att känna av, eftersom vi tydligt känt av sprängningar vid byggandet av Torpa Terrass, som ju ligger betydligt längre bort från oss. Därför bör också **vår fastighet besiktigas** före påbörjan av garaget och efter färdigställande.

Rapporten från Sweco avslutas med, "inga permanenta konsekvenser av de sökta verksamheterna kommer att uppkomma". Hur kan man garantera detta då vi vet hälsoriskerna! Nyttan av garaget i fråga sätter vi i relation till påverkan på omgivning och miljö!

3.16.2 Bemötande

BRF Fiolen är inte bedömd vara sakägare eftersom fastigheten ligger utanför påverkansområdet för grundvattentrycksänkningen och utanför påverkansområdet för följdverksamheterna vibrationer och buller. Inga större påverkansområden uppkommer för luft eftersom de relativa utsläppen från arbetsfordonen i schaktgropen, transporterna av schaktmassor samt diffusa utsläpp, så snabbt sprids och späds i luften att det inte föreligger risk för överskridande av upprättade gränsvärden.

Denna tillståndsansökan avser tillståndsansökan enligt miljöbalken för verksamheter förknippade med schakt för underjordiskt garage. Därmed behandlas ej synpunkter på detaljplanen i denna process. Inom ramarna för övriga sprängningsarbeten kommer den aktuella fastigheten att ingå i kontrollprogram för vibrationer och byggnaden kommer att besiktigas. Avseende vibrationer utför vi riskanalys enligt SS 460 48 66:2011 och SS 02 52 11 och kontrollåtgärder bestäms utifrån riskanalysen. Besiktningar utförs enligt SS 460 48 60, före och efter vibrationsalstrande arbeten. I standarderna tas hänsyn till

18(52)

SAMRÅDSREDOGÖRELSE
2018-12-19

SAMRÅD MED SÄRSKILT BERÖRDA OCH MYNDIGHETER

undergrundens beskaffenhet, typ av konstruktion, material och avstånd från vibrationsalstrande arbete. Vibrationsmätning utförs under pågående markarbeten. Vibrationer för Brf Fiolen ligger utanför denna tillståndsansökan men Brf Fiolen kommer att ingå i kontrollprogram för vibrationer från arbete med andra byggnader inom detaljplanen. Frågan om ökade luftföroreningar och trafikbuller till följd av detaljplanen behandlas inte heller i denna tillståndsansökan.

Att den tillfälliga luftkvalitetsförsämringen till följd av tillståndspliktiga verksamheter i samband med schakt för underjordiskt garage inte redovisas beror på att den är så liten att den är försumbar. Bedömningen är att det föreligger liten risk för negativ hälsopåverkan på boende i omgivningen till följd av den tillfälligt försämrade luftkvaliteten. De högsta halterna förväntas ske inom arbetsområdet, där arbetsmiljöverkets nivå- och hänsynsregler ska tillämpas. I utomhusmiljöer avtar utsläppen av luftföroreningarna snabbt med avståndet till källan och vidtas försiktighetsåtgärder bedöms spridningen till omgivningen bli begränsad. Halterna kommer med stor sannolikhet att vara lägre än halterna i centrala Göteborg. Bedömningen är att i detta fall utsläpp från transporterna kommer att få en försumbar påverkan på luftkvaliteten i förhållande till miljökvalitetsnormerna. Störande damning från lastbilar eller arbetsområdet kommer att kunna begränsas genom bevattnings inom arbetsområdet eller övertäckning av massor. Det finns heller inget belägg för att fasader skulle påverkas av den marginella, tillfälliga förändringen av luftkvalitet under byggskedet av garaget.

Byggtrafik uppkommer delvis till följd av schaktet för det underjordiska garaget. Byggtrafiken är inte att betrakta som intensiv även om den kan innebära en tillfälligt stor skillnad från nuläget. Störningen är dock tillfällig, olika intensiv under olika perioder, och sker dagtid. Gatan kommer att vara i bruk under byggskedet och eventuella tillfälliga avstängningar sker enligt Trafikkontorets anvisningar.

Det bedöms att medeltalet lastbilsclass kommer att vara cirka tre lastbilar per timme men som mest under vissa perioder cirka tio lastbilar per timme. Buller från dessa lastbilar går inte att kvantifiera på ett sådant sätt att specifikt buller från dem redovisas i ett påverkansområde. Bullernivån från dem är så låg att inte riktvärden riskerar att överskridas till följd av endast lastbilarna. De aktiviteter som kan ge överskridande av riktvärden bedöms vara borrhning för sprängning och spontning, det är dessa aktiviteter som dominerar byggbullret och dess utbredning

Sedan samrådshandlingen togs fram har byggbullerutredningen fortsatt och i den slutliga ansökan kommer noggrannare detaljer och beskrivningar för byggbuller att redovisas. Det kommer att bullra inom ett relativt stort område men det är endast inom en central del som riktvärden för utomhusnivåer riskerar att överskridas under vissa aktiviteter. Det är inom en ännu mer central del som riktvärden för inomhusnivåer kommer att överskridas. Vi arbetar vidare med dessa bedömningar. En dialog förs även med tillsynsmyndigheten angående hur buller ska hanteras i samband med byggnation av samtliga hus som detaljplanen tillåter. I denna tillståndsansökan beskrivs endast det byggbuller som uppkommer som en följd av schaktet för det underjordiska garaget.

Bullerkartorna som åsyftas har inte ingått i samrådsunderlaget för tillståndsansökan. Trafikbullerutredningen hör till detaljplanen och den blivande trafiksituationen efter exploatering och har inte med tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken att göra.

Förskolan nära Brf Fiolen kommer att rivas för att ge plats åt en ny förskola. Om förskolan finns kvar under garagets byggskede kommer åtgärder att vidtas till dess att nivån för undervisningslokal är uppfylld.

3.17 Emma Björk, Jonas Björk

Sakägare

Delägare i gemensamhetsanläggningarna GA:21 och GA:22

Tomträttshavare av

Göteborg Sävenäs 141:28

Ormebäcksgatan 4 H

41678 Göteborg

3.17.1 Yttrande

För oss med radhus i nära anslutning till arbetsplatsområdet berörs vi ur många olika aspekter. Nedan följer vissa av de vi anser vara av allra allvarigaste karaktär.

Buller och vibrationer

För att skapa detta djupa schakt krävs en rad åtgärder som skapar buller i området. Dels omfattningen av maskiner i form av grävmaskiner, bormaskiner (inför sprängning) och lastbilar för borttransport. Lägg därtill all sprängning som kommer att krävas. Utöver det även spottning och senare pålning. För oss boende i så nära anslutning skapas en ohållbar förändring i boendemiljön som ej kan anses acceptabel.

Sättning

Till följd av den grundvattensänkning som krävs för att hålla schaktet torrt kommer sättningar att ske enligt den tekniska beskrivningen. Radhusen är byggda tidigt 60-talet med enkel grundläggning och platta på mark. Vi anser inte utredningen vara tillräcklig utförd gällande de risker för vår fastighet dessa sättningar kan ge upphov till. Man beräknar, i den tekniska beskrivningen, att sättningen kommer att vara cirka 2,5 cm. Det kan få allvarliga konsekvenser på fastighetens fasad, glaspartier och ytskikt. Därutöver måste man ta hänsyn till yttre anslutningar från kulvert såsom VA/värme/bredband. Det kan få mycket allvarliga konsekvenser, vilket inte beaktas särskilt noggrant i handlingarna.

Utomhusmiljö

Alla maskiner och transporter vid arbetsplatsområdet kommer leda till stor nedsmutsning, damning och andra förorenande utsläpp. Från att ha varit en uppskattad "grön kil" i

området till denna förändring kan ej accepteras. Vår utomhusmiljö förändras i så stor omfattning och hänsyn är ej tagen till konsekvenserna för närboende i detta skede.

Ekonomiska konsekvenser

Möjligt att denna text och rubrik inte berör tillståndshandläggningen och rimligen hör mer hemma i Detaljplanprocessen. Men, det måste kosta oerhörda pengar att tillskapa dessa garageplatser och projektet bör ställa sig frågan om nyttan kontra insatsen. Ingreppen i naturen är mycket omfattande och man bör ta hänsyn till denna aspekten i sin totala bedömning. Utöver det skall en "total besiktning" utföras i varje fastighet som ligger inom en viss radie från arbetsplatsområdet. Det skulle enligt min enklare bedömning innebära minst 100 besiktningsobjekt. Besiktning före och efter samt kanske även några under byggtid måste medföra stora kostnader.

Samlad bedömning

Vi anser att tillstånd för vattenverksamhet ej borde ges för underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan med hänsyn till ovan beskrivna följder alternativt ej fullständigt utredda eventuella följder.

3.17.2 Bemötande

Buller och vibrationer

Flera olika aktiviteter som ger upphov till buller och vibrationer kommer att förekomma under byggskedet. Byggbuller kommer att beskrivas noggrannare i kommande ansökningshandling eftersom frågan har utretts ytterligare sedan samrådet. Avseende vibrationer utför vi riskanalys enligt SS 460 48 66:2011 och SS 02 52 11 och kontrollåtgärder bestäms utifrån riskanalysen. Besiktningar utförs enligt SS 460 48 60, före och efter vibrationsalstrande arbeten. I standarderna tas hänsyn till undergrundens beskaffenhet, typ av konstruktion, material och avstånd från vibrationsalstrande arbete. Vibrationsmätning utförs under pågående markarbeten.

Sättning

Bedömningen av grundvattensänkning och sättningar är att inga skadliga sättningar kommer att uppstå ens för maximalt antagen grundvattensänkning. Detta beskrivs i handlingarna men beskrivningen kommer att utökas till det slutliga inlämnandet av ansökan. Sättningar att följas upp med faktiska mätningar i byggskedet. Typ och frekvens av mätning kommer att beslutas tillsammans med tillsynsmyndighet. Sättningar är skadliga om de är ojämna. I detta fall är differenssättningen mindre än vad kraven på nybyggnation är.

Utomhusmiljö

Under byggskedet kommer arbetsområdet att se ut som ett arbetsområde. Arbetsområdet kommer att stängas in/avgränsas. Detta genomförs eventuellt med plank. Den nedsmutsning som skulle kunna ske utanför arbetsområdet är damning och jordspår på

vägen. Störande damning från lastbilar eller arbetsområdet kommer att kunna motverkas genom bevattning inom arbetsområdet eller övertäckning av massor.

Ekonomiska konsekvenser

Inom ramen för detaljplanearbetet har olika för- och nackdelar med utformningen inom planen nogsamt övervägts. Alternativen är beskrivna i MKB:n.

Samlad bedömning

Tillståndsansökan kommer att prövas av domstolen. Vissa utredningar fortgår och beskrivs noggrannare vid själva inlämnandet av ansökan.

3.18 Ann-Marie Björlin

Ej sakägare

Smörslottsgatan 59
416 78 Göteborg

3.18.1 Yttrande

Jag bor på Smörslottsgatan 59 och jag deltog på samrådsmötet den 12 november angående vattenverksamhet för utförande av underjordiskt garage vid Robertshöjdsgatan. Jag är, som flera i närliggande område, emot detaljplanen för hela byggnationen i området. Där vid är jag på samma sätt emot byggnationen av garaget som är det inledande innan fortsatta byggplaner. Därför bifogar jag min tidigare insända överklagan för detaljplanen för den totala byggnationen. Jag har samma åsikter gällandes byggnationen av garaget.

Tilläggas kan göras angående det omfattande störande arbete som starkt kommer att påverka oss boende i området. Är man pensionär, hemmavarande med småbarn, skiftarbetande eller sjukskriven etc. så kommer det bli en stor hälsopåverkan för dessa då de är hemma mycket under byggtiden. För egen del kommer jag arbeta mer hemifrån pga Västlänksbygget och jag bedömer att byggnationsarbetet kommer att försvåra mitt arbete hemifrån.

Jag vill överklaga beslutet för byggnationen "Sävenäs – Bostäder och skola vid Robertshöjdsgatan/Smörslottsgatan. Diareinummer 1874/17. Mina synpunkter är tidigare inlämnade i november 2016 och januari 2018.

Jag bor i Bostadsrättsföreningen Fiolen på Smörslottsgatan 59 med balkong som vetter mot bl a den nuvarande förskolan. Jag köpte bostaden för 4 sedan och den huvudsakliga orsaken till att jag valde just denna bostad var för den gröna utsikten och det lugna och glesbebyggda området. Det nya området som planeras är för mig den absoluta motsatsen till vad jag söker i min boendemiljö.

22(52)

SAMRÅDSREDOGÖRELSE
2018-12-19

SAMRÅD MED SÄRSKILT BERÖRDA OCH MYNDIGHETER

- Jag är mycket frågande till att en så stor förskola kan planeras så väldigt nära bostadshus. Redan idag är det väldigt stimligt vid förskolan. Den ljudnivå som är idag har jag tagit ställning till och accepterat vid min inflyttning. Men med fler barn blir det även ännu mer stim. De som bor längst ner har privata trädgårdar. Hur nära som helst borde man inte kunna anlägga skolgårdar intill privata trädgårdar. Vad jag kan utläsa från detaljplanen verkar skolgården planeras kring stora delar av det bostadshus som jag bor i. Det är väldigt olyckligt om det blir på det sättet.
- Området kring Härlanda tjärn är ett rekreativsområde för många Göteborgare och en unik plats så nära centrum. En skola med allt stim och trafik som det för med sig är inte passande i den miljön tycker jag, där båda andra barn, vuxna och äldre tar sig för naturupplevelser. Björkekärrsplan borde vara en bättre plats för en hög- och mellanstadieskola.
- Simkunnigheten bland barn är inte så bra nu längre. Däremot tror jag att barn kommer att springa på tunna isar på rasterna. Det känns inte säkert med en skola så nära tjärnen. Likaså busliv med mopeder och liknande på kvällar tror jag kommer öka med en skola placerad så nära skogen.
- I grönområdet som kommer att tas bort finns ett rikt djurliv. Bl. a. fridlysta fladdermöss, många fåglar, ekorrar, harar och rådjur. Det rika djurlivet är mycket uppskattat av oss som bor här idag. I sin helhet är den utsikt som vi har från våra balkongen idag rena hälsokuren vilken vi kommer bli fråntagna då höga punkthus, en större skola och annat kommer bli vår nya utsikt istället. Människor vill bo på olika sätt. En del vill ha storstadspulsen nära sig men vi som valt att bo här har valt det naturnära.
- Två högre punkthus i denna miljö är inget som passar in i naturområdet eller bland övriga lägre hus.
- Hur har man tänkt med trafiken. I området är vägarna smala. 17-bussen går var 4:e minut nu i rusningstrafik. 17-bussen har vid olika tider redan väldigt många passagerare. Hur ska fler kunna få plats. Blir bussturerna tätare så blir det nästan absurt med bussar som går varannan minut. Detta samtidigt som det kommer vara fler bilar, cyklister och fotgängare om så många till människor ska verka i detta område. Trafiken kommer stå still när bussarna stannar vid alla hållplatser eftersom det inte går att passera bussen vid flera ställen.
- Den enda plats jag kan hålla med om som borde användas bättre är grusplanen där den stora skolan planeras. Något mer småskaligt tycker jag skulle passa bättre i miljön. T ex ett mindre äldreboende eller ett par lägre bostadshus.
- Det anges i detaljplanen att det är låg belägningsgrad på parkeringen vid Härlanda tjärn. Tidvis stämmer det inte alls. Som t ex nu i maj månad var det helt fullt + fullt med bilar på grusplanen.

- Jag förstår också att fler bostäder behöver byggas i Göteborg. Vad jag förstår så är det dock planerat en väldigt stor procentandel som ska byggas just i Björkekärr. Det borde spridas mer.
- Under denna process så blir det även en inlåsningsseffekt för de som är för missnöjda och vill sälja sin bostad. Ev. bostadssökare kommer nog avvakta att titta på lägenheter när man inte vet hur omgivningen kommer att bli.
- Jag har tittat på ritningarna för hur de nya husen kan komma att skymma solen. Men jag får ändå inte kläm på hur det kommer att bli. Vad jag kan bedöma så tror jag att mycket solljus kommer försvinna från min lägenhet. Framförallt på vinterhalvåret då solen står lågt.
- De bullerberäkningar som anges i detaljplanen är jag frågande till. Jag är även frågande till beräkningen av parkeringsplatser och bilburna.

3.18.2 Bemötande

Det kommer att förekomma störningar av olika slag under byggskedet. Det kommer att kunna ge tillfälligt obehag. En dialog förs med tillsynsmyndigheten angående hur buller ska hanteras i samband med byggnation av samtliga hus som detaljplanen tillåter.

Övriga synpunkter i yttrandet avser inte den aktuella vattenverksamheten eller dess följdverksamheter och bemöts därför inte inom detta ärende.

3.19 Maria Rallou Tsolaki, Fredrik Ståhl

Sakägare

Delägare i gemensamhetsanläggningarna GA:21 och GA:22
Tomträttshavare av
Göteborg Sävenäs 142:14
Blacktjärnsgatan 2 C
41678 Göteborg

3.19.1 Yttrande

Angående samråd avseende vattenverksamhet för utförande av underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan.

Vi bor i ett radhus ca 30 meter från det planerade garaget och ca 15 meter från vägen. Radhusområdet ingår i Göteborgs stads bevarandeprogram, ligger långt från centrum och angränsande till ett naturskyddsområde och ett område med riksintresse för friluftsliv. Ett så stort ingrepp i området kunde inte förutses när vi köpte huset. Radhusen är byggd på 60-talet, ventileras med självdrag och ljudisoleringen är dålig. Den planerad byggnation innebär för oss omfattande störningar. Vi befärar risker för vår och framförallt vårt barns hälsa och säkerhet samt skador i vårt hus.

24(52)

SAMRÅDSREDOGÖRELSE
2018-12-19

SAMRÅD MED SÄRSKILT BERÖRDA OCH MYNDIGHETER

Buller

Vi önskar att hänsyn ska tas för naturvårdsverkets riktvärden för buller från byggplatser. Att riktvärden överskrids är inte acceptabelt. Att störningar ska begränsas under dagtid är inte tillräckligt åtgärd då dem som är mest känsliga, alltså äldre, sjuka och framför allt spädbarn vistas hemma dagtid. Vi förutsätter att man tar hänsyn till att en förskola finns inom området som påverkas.

Påverkan på luftmiljön

Vi ifrågasätter bedömningen att påverkan på luftmiljön är liten då området är utomhus. Vi önskar att en ordentlig bedömning görs om hur vår luftmiljö inomhus kommer att påverkas av damm, föroreningar och avgaser från tungtrafik och vilka risker innebär detta för vår hälsa. Vi noterar att de förslag som finns beskrivna i projektplan för att påverkan ska minskas inte är bindande.

Tidsram

Bedömningen som görs är att påverkan är liten då arbetet pågår under kort tid. Vi ifrågasätter att en sådan påverkan med buller, vibrationer, damning och avgaser under minst 1,5 år kan betraktas som liten. T ex om ett spädbarn utsätts för luftförorening och höga buller från nyföddhetsperioden tills 1 års ålder finns det ingen risk för barnets hälsa och utveckling? På vilka studier baseras bedömningen att det är ofarligt?

Trafiksäkerhet

Enligt rapporten kommer ungefär 2000 lastbilslass att behöva köras bort från området. Detta är ett familjeområde där flera barn leker. Vilka åtgärd planeras för att säkerställa barnens säkerhet i samband med den kraftiga ökningen av tung trafik?

Skador på radhusen

En studie om hur vibrationerna kan påverka radhusen borde finnas med i rapporten. Vi förutsätter att en ordentlig inventering av radhusen görs innan och efter arbetet. Vi saknar ett tydligt ansvarstagande och planering angående hur och inom vilken tidsram eventuella skador på radhusen ska åtgärdas.

Alternativ

Vi ifrågasätter att kommunens behov för bostäder inte kan tillgodoses utan så omfattande störningar och risker för närboende. Vi undrar om det verkligen är invånarnas intresse som styr beslut.

3.19.2 Bemötande

Buller

Naturvårdsverkets riktlinjer kommer att följas men vid vissa typer av anläggningsarbeten överskrids riktlinjerna periodvis. En dialog förs med tillsynsmyndigheten angående hur buller ska hanteras i samband med byggnation av samtliga hus som detaljplanen tillåter.

Många byggprojekt sker i staden och tillsynsmyndigheten och branschen har erfarenhet från många olika fall, dock kräver varje fall specifik anpassning varför inga tydliga rätt och fel finns. Byggbullret från garaget kommer dessutom att prövas av domstol. Övrigt byggbuller inom detaljplanen prövas ej av domstol.

Påverkan på luftmiljön

Bedömningen är att det föreligger liten risk för negativ hälsopåverkan på boende i omgivningen till följd av den tillfälligt försämrade luftkvaliteten. De högsta halterna förväntas ske inom arbetsområdet, där arbetsmiljöverkets nivå- och hänsynsregler ska tillämpas. I utomhusmiljöer avtar utsläppen av luftföroreningarna snabbt med avståndet till källan och vidtas försiktighetsåtgärder bedöms spridningen till omgivningen bli begränsad. Halterna kommer med stor sannolikhet att vara lägre än halterna i centrala Göteborg. Bedömningen är att i detta fall utsläpp från transporterna kommer att få en försumbar påverkan på luftkvaliteten i förhållande till miljökvalitetsnormerna. Störande damning från lastbilar eller arbetsområdet kommer att kunna begränsas genom bevattnings inom arbetsområdet eller övertäckning av massor.

Tidsram

Byggtiden är ett samlingsbegrepp som innehåller en mängd olika aktiviteter. Under olika perioder kommer olika följdverksamheter att ske med olika intensitet. Byggaktiviteterna är normalt och frekvent förekommande i stadsmiljö.

Trafiksäkerhet

Under byggskedet kommer lastbilstransporter att behöva ske. Det bedöms att medeltalet lastbilslass kommer att vara cirka tre lastbilar per timme men som mest under vissa perioder cirka tio lastbilar per timme. Frekvensen av exempelvis buss 17 är mycket högre. Naturligtvis är det viktigt att trafiksäkerheten fungerar. Själva arbetsområdet och dess infarter kommer att vara avgränsade från övrigt område och normala trafikregler gälla. Gatan kommer att vara i bruk under byggskedet och eventuella tillfälliga avstängningar sker enligt Trafikkontorets anvisningar.

Skador på radhusen

Arbetet ska styras så att inga skador till följd av byggverksamheten uppkommer. Avseende vibrationer utför vi riskanalys enligt SS 460 48 66:2011 och SS 02 52 11 och kontrollåtgärder bestäms utifrån riskanalysen. Besiktningar utförs enligt SS 460 48 60, före och efter vibrationsalstrande arbeten. I standarderna tas hänsyn till undergrundens beskaffenhet, typ av konstruktion, material och avstånd från vibrationsalstrande arbete. Vibrationsmätning utförs under pågående markarbeten.

Inga ekonomiska skador (exempelvis minskning av tomträttsvärde) kan idag förutses på enskilda fastigheter/tomträtter till följd av den enligt miljöbalken tillståndspliktiga verksamheten. Om oförutsedd skada trots allt skulle uppstå är Framtiden Byggutvecklings ambition att lösa skadan på frivillig väg och åtgärda den uppkomna skadan. Går inte det ska en anmälan om oförutsedd skada göras till mark- och

miljödomstolen inom i tillståndet angiven tid.

Alternativ

Denna tillståndsansökan avser tillståndsansökan enligt miljöbalken för verksamheter förknippade med schakt för underjordiskt garage. Därmed behandlas ej synpunkter på detaljplanen i denna process.

3.20 Karin Olin Sandahl, Gert Sandahl

Ej sakägare

Torvmossegatan 1F
41678 Göteborg

3.20.1 Yttrande

1. Garagebygget utgör uppenbarligen en del av det samlade projekt, **som** beskrivs i utkastet till detaljplanen för Robertshöjdsgatan/Smörslottsgatan inom stadsdelen Sävenäs och Delsjön (Diarienummer SBK BN 1429/15 och TK FN5983/15). Vi har redan i de synpunkter vi lämnat till detaljplaneförslaget visat, att det både under byggtiden och därefter föreligger så stor risk för bland annat sättningsskador, att förslaget till garagebygget bör avslås.
2. Tidigare geotekniska studier och de som nu gäller garaget är starkt avgränsade till själva byggplatsen och dess närhet. De känsliga lerlagren sträcker sig dock längs hela Robertshöjdsgatan, och förändringar i grundvattennivån kan komma att påverka även de bostäder som ligger på lerbotten som sluttar mot den nu kulverterade bäcken syd(ost) om gatan. Vissa fastigheter är redan nu drabbade av sättningar i marken.
3. Byggnationen av garage skulle ge upphov till extra stor belastning på de befintliga vägarna. Tunga transporter längs Robertshöjdsgatan kan förväntas ge upphov till tryck och vibrationer som förorsakar nya sättningar i det känsliga området vid Robertshöjdsgatan och dess förlängning Södra Sotenäsvägen i Partille. Bara garagebygget skulle enligt vissa beräkningar (rykten) ge upphov till en tung lastbilstransport var tjugonde minut! Och en stor del av dessa kan förväntas gå längs Robertshöjdsgatan. Inga studier har gjorts avseende gatans bärighet och det kringliggande områdets tålighet.
4. Arbetet i berg med framför allt sprängningar utgör en stor risk eftersom stötvågor fortplantas genom berg och lerlager långt utanför det område, som enligt Bostadsbolagets underlag förväntas påverkas av sänkt grundvatten och effekter av sprängningsarbeten. Risken för konsekvenser i form av sättningsskador utanför detta område är – på grund av att radhusen står på sammanhängande lerbotten – så stor att dessa sprängningar inte bör genomföras.

5. Detta garagebygge skulle medföra ytterligare belastning på miljön i form av buller och dammbildning förutom vad som uppkommer genom ett eventuellt genomförande av den föreslagna detaljplanen. Detta är ett tydligt argument mot garagebygget och mot hela detaljplanen. Ytterligare konsekvenser, som ännu inte förutsetts eller förutsågs i den ursprungliga planen, kan förväntas.
6. Om ett garage för ett stort antal bilar skulle förläggas längs Robertshöjdsgatan, måste vi också räkna med starkt ökad trafik på gatan. Denna gata är inte avpassad för stora trafikflöden, och möjligheterna att göra något åt detta är små, eftersom lergrunden är så känslig. Dessutom ligger tomterna delvis mycket nära gatan, och bygget skulle skapa allvarliga störningar för de boende i form av damm, avgaser och buller.
7. Behandlingen av detta ärende lämnar åtskilligt i övrigt att önska. Det är en konsekvens av det i den första punkten nämnda – överklagade – ärende som gäller byggnation vid Härlanda tjärn. Redan detta faktum borde ha medfört att bred information hade lämnats till alla därigenom berörda och inte bara till de allra närmast boende. Konsekvenserna av det planerade garagebygget sträcker sig långt utanför det område som markerats i den lämnade beskrivningen av bygget. Enklast kan detta illustreras med trafiksituationen. Det finns två vägar in till garaget/garagebygget. Smörslottsgatan från det ena hållet och Robertshöjdsgatan från det andra. Smörslottsgatans bärighet har undersökts men inte Robertshöjdsgatans. När det gäller Robertshöjdsgatan vet vi att gatan och dess ena sida är känsliga eftersom det redan har skett sättningar. Som ovan nämnts risk finns för skador även på andra sätt. Vi avråder bestämt från att garagebygget tillåts så som det nu planeras.

3.20.2 Bemötande

1. Bedömningen av grundvattensänkning och sättningar är att inga skadliga sättningar kommer att uppstå ens för maximalt antagen grundvattensänkning. Detta beskrivs i handlingarna men beskrivningen kommer att utökas till det slutliga inlämnandet av ansökan.
2. Undersökningar är utförda även inom radhusområdet inom hela det maximalt bedömda påverkansområdet för grundvatten.
3. De transporter som sker för garaget kommer till huvuddel att gå på Smörslottsgatan. De transporter som går på Robertshöjdsgatan kommer att vara olastade. Projektet överväger vibrationsmätning vid gatan till följd av transportererna. Det bedöms att medeltalet lastbilslass kommer att vara cirka tre lastbilar per timme men som mest under vissa perioder cirka tio lastbilar per timme.

28(52)

SAMRÅDSREDOGÖRELSE
2018-12-19

SAMRÅD MED SÄRSKILT BERÖRDA OCH MYNDIGHETER

4. Avseende vibrationer utför vi riskanalys enligt SS 460 48 66:2011 och SS 02 52 11 och kontrollåtgärder bestäms utifrån riskanalysen. Besiktningar utförs enligt SS 460 48 60, före och efter vibrationsalstrande arbeten. I standarderna tas hänsyn till undergrundens beskaffenhet, typ av konstruktion, material och avstånd från vibrationsalstrande arbete. Vibrationsmätning utförs under pågående markarbeten. Risk för negativa konsekvenser på byggnader och ledningar till följd av vibrationer och grundvattensänkning föreligger inte utanför de redovisade påverkansområdena.

5. Störningarna som beskrivs uppkommer vid alla byggprojekt och är tillfälliga till sin karaktär. Åtgärder kan vidtas för att minska dem, vilket kommer att ske vid behov.

6. Tillståndsansökan enligt miljöbalken avser endast byggskedet, ingen vattenverksamhet förekommer därefter. Frågorna i yttrandet hanteras inte inom denna tillståndsansökan.

7. Trafikflöden, gators bärighet med mera ingår inte i denna tillståndsansökan men är viktiga frågor som kommer att hanteras genom kontakt med Trafikkontoret.

3.21 Kerstin Wilson

Ej sakägare

Rosendalsgatan 29
41680 Göteborg

3.21.1 Yttrande

Arbetet med schaktet för det underjordiska garaget N. om Robertshöjdsgatan, kommer drastiskt att påverka mej och min livskvalitet, fastän jag inte är sakägare och bor strax utanför själva detaljplaneområdet.

Under bortforslingen av schaktmassorna, kommer jag främst att drabbas av en ökning av den tunga trafiken på gatan utanför mitt sovrumsfönster, med intensifierat buller och luftföroreningar som följd.

I mitt sovrum har jag också mitt skrivbord, dator, bokhylla och TV, så jag tillbringar även en stor del av dagen där.

Även min uteplats, som vetter mot söder, på den, delvis kringbyggda, innergården, kommer att utsättas, då den ligger i rak linje, utan mellanliggande byggnader, mot schaktplatsen. Ljud passerar från gatorna och omgivningen, in genom mellanrummen mellan de två L-formade husen i Brf Fiolen och förstärks mellan husfasaderna.

Min bostad ligger i nära anslutning till korsningen Smörslottsgatan/Rosendalsgatan. Redan idag är dessa två gator hårt trafikerade av all genomfartstrafik, inkl frekventa bussar, arbetsmaskiner och tunga transporter till andra byggen i området, gängse dagliga transporter och bilburen pendeltrafik etc.

Dessa två gator, bildar tillsammans en c.2,4 km långa slinga, som är den enda länken med resten av Göteborg, till, och genom, de tätbefolkade bostadsområdena i Björkekärr, Robertshöjd m.fl. samt till Härlanda Tjärns välbesökta badplats och friluftsområde.

Den enda förnuftiga rutten att forsla bort schaktmassor, är via Smörslottsgatan och, beroende på destination, också Rosendalsgatan, eftersom den smala Robertshöjdsgatan och dess förlängningar in genom småhusområdena i Sävedalen, är helt olämpliga för tyngre transporter.

Transporterna av schaktmassorna, kommer därför att passera inom 15–30 m ifrån mitt sovrumsfönster, som har ett ständigt öppet friskluftsintag i fasaden under fönstret, där uteluften sugs igenom lägenheten via ett frånluftssystem. Även idag kan jag ibland känna lukt av avgaser mm. inomhus.

Att vädra sovrummet dagtid kommer att bli en omöjlighet, både p.g.a. luftföroreningar, ev damning och högt trafikbrus, såväl som kraftiga dunsar, när fordon kör över vägbulorna, placerade strax före korsningen på båda gatorna. Fordon med släpvagnar och tunga transporter med flera axlar dunsar mest.

Var tjugonde minut, varje arbetsdag, under kanske 6 månader, beräknas ett fullastat, dieseldrivet tungt lastfordon med schaktmassor, att passera förbi mitt hem, och lika många gånger kommer förmodligen ett fordon tillbaka tomt. Detta förutom all annan byggtrafik, såväl som den ordinarie trafik som jag upplever idag! Hela garageprojektet beräknas att pågå i cirka ett och halvt år.

Detta är bara en liten del av de sprängningar som planeras, om detaljplanen godkänns. Makadamdiken och vattenmagasin planeras i bergsluttningarna på en yta av 1700 kvm inom området, och även bostadshusen är placerade mest på berggrund. Man måste väl ta med i beräkningen hur mycket som måste sprängas totalt ett litet område och vad omgivningen tål! Livet för både människor och vilda som tama djur kommer att bli kaotiskt i åtskilliga år.

Arbetet med att gräva ut/spränga ner schaktet kommer inte att påverka mej lika i lika stor grad som de direkt närboende i radhusområdet, men även de som bor inom c.1–200 m, som jag, kommer att få sin beskärda del av störningar och oväsen. Ljud och vibrationer kommer att sprida sej långt utanför det närmaste området. Under de senaste åren har jag utsatts för störningar från byggen mer än 500m bort, tryckvågor och kraftiga skakningar från sprängningar, passerande byggtrafik, tjutande varningssirener, buller mm.

De arbetsmoment som enligt entreprenören förväntas bullra, är spontning, grävning, pålning, kompaktering, borrhning, sprängning och bilning. Till detta kommer länshållningen, där man behöver pumpar och förmodligen dieseldrivna elverk/generatoraggregat, för driften. Jag finner inget omnämnande av endera, i TB. eller MKB, men pumpar nämndes flyktigt på samrådsmötet efter en fråga.

30(52)

SAMRÅDSREDOGÖRELSE
2018-12-19

SAMRÅD MED SÄRSKILT BERÖRDA OCH MYNDIGHETER

Den sammantagna effekten av dessa arbeten, även om alla inte sker absolut samtidigt, kommer att ge en konstant, ackumulerad bullereffekt över hela området, som kan leda till stress hos närboende.

Eftersom jag har erfarenhet av kontinuerlig länshållning vid ett större projekt, så vet jag att det kan vara en mycket störande process för omgivningen. Speciellt nattetid fortplantar sig ljudet i luften och berggrunden och stör nattsömnen för omkringboende, även på ett avstånd av flera hundra meter bort.

Det nämns inte heller om hur sprängstenen kommer att behandlas, om den skall transporteras bort eller återanvändas och bearbetas på plats i en mobilt krossverk, som har gjorts vid andra byggprojekt i stadsdelen. En oerhört störande och enerverande process.

Förutom de ovan nämnda, så kommer andra verksamheter, såsom genomträngande varningssignaler frekvent tätborrning och många små sprängsalvor, såväl som större detonationer, att påverka min vardag i hög grad, då jag vistas i hemmet mesta tiden. Också buller, vibrationer och avgaser etc. från icke specificerad, men konstant, verksamhet, kommer också att inverka på mitt välbefinnande, även om de inte överstiger decibelgränsen.

För att summera hur detta projekt kommer att beröra mej, så kan jag säga att jag, med bävan och oro, fruktar för ihållande störningar, både under garageprojektets 1,5 års varaktighet, såväl som den efterföljande byggnationen, som är beroende av projektet. Detta påverkar redan både mitt fysiska, såväl som psykiska välbefinnande. Jag anser mej inte ha någon möjlighet att flytta, p. g.a. min ålder, hälsa och ekonomi.

3.21.2 Bemötande

En dialog förs med tillsynsmyndigheten angående hur buller ska hanteras i samband med byggnation av samtliga hus som detaljplanen tillåter. De åtgärder som krävs kommer att vidtas. Tillsyn avseende byggbuller kommer att utövas. Inom denna tillståndsansökan behandlas bara byggbullret från garaget, eftersom schaktet för garaget innebär tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken. Övrigt buller, som inte härrör från arbeten med schaktet för garaget, hanteras som normalt byggbuller och hanteras utanför det här målet. De aktiviteter som kan ge överskridande av riktvärden bedöms vara borrning för sprängning och spontning, det är dessa aktiviteter som dominerar byggbullret och dess utbredning.

Bedömningen är att det föreligger liten risk för negativ hälsopåverkan på boende i omgivningen till följd av den tillfälligt försämrade luftkvaliteten. De högsta halterna förväntas ske inom arbetsområdet, där arbetsmiljöverkets nivå- och hänsynsregler ska tillämpas. I utomhusmiljöer avtar utsläppen av luftföroreningarna snabbt med avståndet till källan och vidtas försiktighetsåtgärder bedöms spridningen till omgivningen bli

begränsad. Halterna kommer med stor sannolikhet att vara lägre än halterna i centrala Göteborg. Bedömningen är att i detta fall utsläpp från transporterna kommer att få en försumbar påverkan på luftkvaliteten i förhållande till miljökvalitetsnormerna. Störande damning från lastbilar eller arbetsområdet kommer att kunna begränsas genom bevattnings inom arbetsområdet eller övertäckning av massor.

Frågor om trafikflöden behandlas ej inom denna tillståndsansökan. Huvuddelen av transporterna går via Robertshöjdsgatan. Gatan kommer att vara i bruk under byggskedet och eventuella tillfälliga avstängningar sker enligt Trafikkontorets anvisningar. Intensiteten i byggetrafiken kommer att variera väldigt mycket från tid till tid. I medeltal innebär det ingen stor tillfällig trafikökning men större fordon kan bullra mer.

Pumpar för länshållning står ofta nere i schaktet varför buller från dem inte blir lika stort som om de står på markytan. Det kan mycket väl bli aktuellt att använda elanslutning utrustning.

Massorna från sprängning och schaktning kommer att forslas bort och inte krossas på plats.

Utredningar utförda inom denna tillståndsansökan, normal myndighetstillsyn och god kommunikation från projektet kommer att minska störningarna så mycket som är möjligt.

3.22 Elisabeth Jangsten

Sakägare

Delägare i gemensamhetsanläggningarna GA:21, GA:22 samt GA:27
Tomträttshavare av
Göteborg Sävenäs 156:16
Blacktjärnsgatan 5 G
1678 Göteborg

3.22.1 Yttrande

Jag motsätter mig byggnation av garage utefter Robertshöjdsgatan
Det är en oproportionerligt stor inverkan på naturen för att anlägga ett litet antal garageplatser. Denna oåterkalleliga påverkan står i stark kontrast mot 1 kap. Miljöbalkens mål och tillämpningsområde:

1 § Miljöbalken *naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl*

Garagebyggnation kommer att åsamka en enorm olägenhet för alla som bor i Robertshöjds radhusområde. Även de som passerar Robertshöjdsgatan från Sävedalen som ska ta sig till Härlanda Tjärn och Skatås

I Miljöbalken kap 1 1 § *människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,*

32(52)

SAMRÅDSREDOGÖRELSE
2018-12-19

SAMRÅD MED SÄRSKILT BERÖRDA OCH MYNDIGHETER

4. mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas, och

Robertshöjdsgatan blir oframkomlig för all annan trafik under byggtiden!

Det är många som cyklar på Robertshöjdsgatan för att komma fram till cykelbanorna via Härlanda Tjärn, Skatås, Delsjön vilket kommer medföra att de inte kan cykla där under byggtiden för det finns ingen alternativ väg.

Följande synpunkter som inte är anpassad till Miljöbalken 3 § *I fråga om verksamhet som kan orsaka skada eller olägenhet för människors hälsa, miljön eller andra intressen som skyddas enligt miljöbalken tillämpas utöver balken även bestämmelser i annan lag.*

- Koldioxidutsläpp från byggtrafik
- Högt motorbuller från tunga fordon
- Sprängning medför risk för sättningar i radhusen mitt emot
- Fönsterrutorna kan spricka i samband med sprängningar
- Stor risk för olyckor för gående som ska korsa Robertshöjdsgatan t.ex för att gå till busshållplatsen på Spåntorget

Platsen är inte lämplig för att spränga bort berg och bygga ett underjordiskt garage

Kap 2 9 § *För en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.*

Vad händer om det blir sättningar i radhusen mitt emot eller sprickor i fasader som är irreversibla vad ska ni göra då? Det går inte med 100% beräkna ut allting i förväg.....

Kap 2 8§ *Alla som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som medfört skada eller olägenhet för miljön ansvarar till dess skadan eller olägenheten har upphört för att denna avhjälps i den omfattning det kan anses skäligt enligt 10 kap. I den mån det föreskrivs i denna balk kan i stället skyldighet att ersätta skadan eller olägenheten uppkomma.*

Träden som idag finns utefter gatan kommer huggs ner för att komma åt marken som ska sprängas bort- det är INTE hållbar utveckling! Det gör INTE Göteborg grönare!

I Miljöbalken "God hushållning" står det att läsa

Särskilda markanvändningsintressen Kap. 3

2 § Stora mark- och vattenområden som inte alls eller endast obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt påverka områdenas karaktär.

Robertshöjdsgatan som leder fram till Härlanda Tjärn, Skatås och Delsjöterrängen som är ett stort friluftsområde och har ett riksintresse. Garagebyggnationen kommer att begränsa alla människors framkomlighet.

6 § Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada

natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter skall särskilt beaktas.

3.22.2 Bemötande

Frågor kring detaljplanen och förändringar jämfört med nuvarande naturmiljö behandlas inte i denna tillståndsansökan enligt miljöbalken i samband med schakt för underjordiskt garage. Buller och andra följdverksamheter beskrivs i ansökan och kommer att prövas i domstolen.

Trafiksituationen under exploateringen inom detaljplanen kommer att ske med hänsyn till framkomlighet och olika trafikslag. Gatan kommer att vara i bruk under byggskedet och eventuella tillfälliga avstängningar sker enligt Trafikkontorets anvisningar. Nya cykelbanor kommer att byggas.

Byggbullret från garagets uppförande ingår i denna ansökan men inte övrigt buller inom exploateringen. En dialog förs med tillsynsmyndigheten angående hur buller ska hanteras i samband med byggnation av samtliga hus som detaljplanen tillåter. Avseende utsläpp till luft kommer krav enligt Göteborgs Stad att ställas på arbetsfordon och maskiner. Risker med sättningar och vibrationer kommer att beskrivas mer omfattande i den slutliga ansökan och arbetet kommer att styras så att skador inte uppkommer. Avseende vibrationer utför vi riskanalys enligt SS 460 48 66:2011 och SS 02 52 11 och kontrollåtgärder bestäms utifrån riskanalysen. Besiktningar utförs enligt SS 460 48 60, före och efter vibrationsalstrande arbeten. I standarderna tas hänsyn till undergrundens beskaffenhet, typ av konstruktion, material och avstånd från vibrationsalstrande arbete. Vibrationsmätning utförs under pågående markarbeten. Skulle oförutsedd skada uppkomma kommer den att ersättas. Besiktning av fastigheter kommer att ske före och efter arbeten.

Garagets placering har utretts inom detaljplanen och olika avvägningar har gjorts. Intrånget för schaktet för garaget, det vill säga själva vattenverksamheten, förändrar inte konsekvenserna av markintrånget som själva detaljplanen innebär.

Tider och ersättning kommer att regleras i tillståndet från domstolen, exempelvis under hur lång tid verksamhetsutövaren kan bli ersättningsskyldig. Undersökningar och utredningar utförs av anlitate experter inom en rad tekniska områden. Dessutom har uppskattningar på säkra sidan gjorts i beräkningar. Hundraprocentig sannolikhet kan aldrig garanteras utan en tillräckligt hög säkerhet eftersträvas och därtill läggs kontrollprogram för att verifiera alla antaganden under utförandet. Sättningsbedömningen kommer att utvecklas i den slutliga ansökan. Inga ekonomiska skador (exempelvis minskning av tomrättsvärde) kan idag förutses på enskilda fastigheter/tomträtter till följd av den enligt miljöbalken tillståndspliktiga verksamheten. Om oförutsedd skada trots allt skulle uppstå är Framtiden Byggutvecklings ambition att lösa skadan på frivillig väg och åtgärda den uppkomna skadan. Går inte det ska en anmälan om oförutsedd skada göras till mark- och miljödomstolen inom i tillståndet angiven tid.

34(52)

SAMRÅDSREDOGÖRELSE
2018-12-19

SAMRÅD MED SÄRSKILT BERÖRDA OCH MYNDIGHETER

Konsekvenser av själva detaljplanen hanteras ej i denna tillståndsansökan för vattenverksamhet.

De tillfälliga trafiklösningarna under byggskedet kommer inte att innebära att trafik till friluftsområdet hindras.

3.23 Irene Johansson, Sören Johansson

Sakägare

Delägare i gemensamhetsanläggningarna GA:21, GA:22 samt GA:27

Tomträttshavare av

Göteborg Sävenäs 156:9

Blacktjärnsgatan 3 H

41678 Göteborg

3.23.1 Yttrande

Vår fastighet Sävenäs 156:9 ligger inom markerat område för påverkan enligt beskrivning till föreslagen garagebyggnad.

Detta innebär en risk för olägenhet för vårt boende.

- Sättningar i hus på grund av förändring av grundvattennivån och sprängarbeten.
- Bestående förändringar av grundvattennivå och grundvattenflöden, vilket kan leda till översvämning på vår tomt.
- Ökad trafik från transporter till och från byggarbetsplatsen.
- Buller och vibrationer under byggtiden.
- Nedsmutsning av byggdamm och utsläpp från byggaktiviteter och ökad trafik.

3.23.2 Bemötande

Sättningsrisken beskrivs i handlingarna och bedömningen är att ingen risk för skadlig sättning föreligger till följd av tillfälligt avsänkt grundvattennivå. Sprängning orsakar vibrationer. Avseende vibrationer utför vi riskanalys enligt SS 460 48 66:2011 och SS 02 52 11 och kontrollåtgärder bestäms utifrån riskanalysen. Besiktningar utförs enligt SS 460 48 60, före och efter vibrationsalstrande arbeten. I standarderna tas hänsyn till undergrundens beskaffenhet, typ av konstruktion, material och avstånd från vibrationsalstrande arbete. Vibrationsmätning utförs under pågående markarbeten.

Grundvattenförhållandena och förändringarna beskrivs i handlingarna. Inga bestående förändringar av grundvattenförhållandena kommer att ske. Grundvattennivån är naturligt låg inom området. Ingen bortledning av grundvatten kommer att ske permanent. Dagvattenlösningar för hantering av ytligt vatten hanteras inom detaljplanen och styrs så att de inte ger negativa konsekvenser utanför detaljplaneområdet. Vissa begränsade delar av radhusområdet ligger naturligt lågt och kan sannolikt bli något översvämmade redan idag vid större nederbördstillfällen.

Hur trafiksituationen förändras under byggskedet för detaljplanen behandlas inte i denna tillståndsansökan för vattenverksamhet. Under byggskedet kommer gatan att vara i bruk och eventuella tillfälliga avstängningar sker enligt Trafikkontorets anvisningar.

Byggbuller från garagets schaktgrop är en följdverksamhet till vattenverksamheten och kommer att beskrivas mer omfattande i den slutliga ansökan. Damning även så. Damning kommer att begränsas. Arbetsområdet kommer att vara instängslat.

3.24 Göteborg Energi

Sakägare och ledningsägare inom området

3.24.1 Yttrande

Göteborg Energi AB med dotterbolag har tagit del av ovan nämnda remiss. Nedan följer synpunkter på förslaget från berörda ledningsslag.

Det är viktigt att korrekt utsättning av befintliga kabelstråk utförs och schaktning sker med stor försiktighet. För redovisning av befintliga ledningar i marken hänvisas till:

https://www.goteborgenergi.se/Kundservice/Markarbeten_nara_ledning

Tänk på att du blir ersättningsskyldig om någon kabel eller ledning skadas.

Vid schaktningsarbeten i närheten av markförlagda ledningar hänvisas till våra gällande *Bestämmelser vid markarbeten* som omfattar el-, fjärrvärme-, fjärrkyla-, optofiber och gasledning tillhörande Göteborg Energi AB, Göteborg Energi Gothnet AB, Göteborg Energi Nät AB, Göteborg Energi Gasnät AB, Partille Energi AB, Partille Energi Nät AB och Ale Fjärrvärme AB.

Det poängteras att det är för var tid gällande version som skall uppfyllas och att uppdaterade bestämmelser finns tillgängliga via länken:

https://www.goteborgenergi.se/Kundservice/Markarbeten_nara_ledning

Göteborg Energi Nät AB.

3.24.2 Bemötande

Anvisningar i Ledningskollen och era dokument kommer att följas vid markarbeten.

3.25 Emelie Erdtman, Petra Järevik

Sakägare

Delägare i gemensamhetsanläggningarna GA:21 samt GA:22
Tomträttshavare av
Göteborg Sävenäs 157:5
Blacktjärnsgatan 1 D
41678 Göteborg

3.25.1 Yttrande

Högst påverkade av Garagebygget på Robertshöjdsgatan, bor mittemot.

Vi bor på längs med Robertshöjdsgatan och vi kommer i detta brev beskriva vilken olägenhet vi upplever att det planerade bygget av garaget är för oss och vår omgivning.

Grundvattennivån kommer påverkas när man bygger schaktet för det två våningar nedsprängda garaget på Robertshöjdsgatan.

Stor nerdamning och föroreningar för oss som är närmast boende samt sprängningar, ökat långvarigt buller och extremt tung trafik för att leda bort schaktet, var tionde minut kommer en lastbil passera.

Vi ifrågasätter hur man ska kunna använda sin tomt under dagarna då detta buller och föroreningar är i luften. Man kommer inte kunna vara på sin tomt, sin terrass eller i sitt sovrum som ligger närmst Robertshöjdsgatan. Vad finns det för ersättningsanspråk för detta? Hur kompenseras man för att utstå detta i 1,5 år?

Och detta gälla gällande buller påverkar inte bara oss utan även alla frilufsare som besöker området.

Att det planeras damningar av våra hus sammanfattar gott och väl om hur förorenade våra hus kommer bli.

Radhusen har väldigt tunn vägg/isolering. Finns en bevarandeplan för själva radhusen och det är inget man får ändra på.

Därmed känns det väldigt oroväckande med detta garageprojekt. Men lika oroligt känns det med vibrationer och eventuella sättningar i huset.

Garagets fotavtryck är cirka 2300kvm.

Garagesidornas mått är 17,5m x 131m. Schaktet behöver vara ca 1,5meter utanför, längs alla sidor av garaget, det vill säga ungefär 20,5 m x 134 m. Djupet från markytan på c. +49 till schaktbotten + 42.5 blir c 6,5 m vid södra fasaden av hus B 1., dvs. mellan de två huslängorna.

Inom delar av jordschaktet kommer det kvarvarande lerlagret under schaktbotten att vara så pass tunt att det troligtvis schaktas bort.

Schaktet kommer i sin södra ände att vara helt i jord medan det i norra ände troligtvis är helt i berg. Däremellan sker en successiv övergång från jordschakt till att utgöras av bergschakt i botten och jordschakt överst till slutligen schakt helt i berg. Bergöverytan lutar ganska brant upp mot bergshöjden bakom garagets västra långsida och det är troligt att schaktet inom stora delar kommer att vara helt i berg längs den västra sidan och mer i jord i den östra sidan, mot Robertshöjdsgatan

Garaget i byggs i ett schakt som torrhålls medelst länshållning. Vattenverksamheten kommer att inledas så fort schaktbotten är djupare än rådande grundvattentrycknivå. Bortledning av grundvatten pågår till dess att källarväggarna är uppförda och schaktet utanför dem återfyllt. Denna period bedöms kunna vara upptill ungefär 1,5 år.

Sannolikt blir inläckaget av grundvatten, basflödet, så litet att det inte ens kommer att länshållas kontinuerligt utan endast i starten av varje arbetsdag. Vid nederbörd blir situationen en annan och kontinuerlig länshållning kan krävas.

Länshållningen kommer att ske med pumpar, men ingen information om detta finns i denna handling.

Bortforsling av schaktmassor kommer att ske dagtid och uppskattningsvis kommer ungefär 2 000 lastbilslass att köras bort. Jag hörde en beräkning på, att detta blir ett lass var 20:e minut. Därtill måste ju lastbilarna köra fram lika många gånger - det blir då var tionde minut, dagen lång.

Vill dessutom påpeka att det som informerades om på mötet inte var färdigutrett eller känt för de som lämnade synpunkter vid överklagandet för själva detaljplanen och således har inte alla kunnat lämna relevanta synpunkter i det överklagandet. Ärendet hänger alltså inte ihop utan nya signifikanta utredningar kommer i efterhand! Det är viktigt att till Mark- och Miljöödomstolen påpeka i överklagande att det i detta mastodontbygge nu kommer signifikanta och starkt påverkande åtgärder i efterhand.

3.25.2 Bemötande

Grundvattennivån kommer påverkas när man bygger schaktet för det två våningar nedsprängda garaget på Robertshöjdsgatan. Hur den påverkas är beskrivet i handlingarna. Avsänkningsen i sig har ingen annan risk än sättningar i marken, marken är undersökt och utredd och de sättningar som i värsta fall skulle kunna uppkomma ger inte upphov till skadliga differenssättningar.

Damning kan minskas via bevattning inom arbetsområdet och övertäckning av massor på transporter. Avsikten är inte att hus i omgivningen ska dammas ned utan damningen begränsas vid dess källa. Byggtiden som är bedömd till 1,5 år innehåller mycket varierande arbets- och bullermoment. De värsta situationerna uppkommer endast under kortare tider av den totala bedömda byggtiden. De aktiviteter som kan ge överskridande av riktvärden bedöms vara borrning för sprängning och spontning, det är dessa aktiviteter som dominerar byggbullret och dess utbredning

38(52)

SAMRÅDSREDOGÖRELSE
2018-12-19

SAMRÅD MED SÄRSKILT BERÖRDA OCH MYNDIGHETER

Risker med sättningar och vibrationer, samt hur riskerna undviks genom åtgärder i byggskedet, kommer att beskrivas mer omfattande i den slutliga tillståndsansökan. Avseende vibrationer utför vi riskanalys enligt SS 460 48 66:2011 och SS 02 52 11 och kontrollåtgärder bestäms utifrån riskanalysen. Besiktningar utförs enligt SS 460 48 60, före och efter vibrationsalstrande arbeten. I standarderna tas hänsyn till undergrundens beskaffenhet, typ av konstruktion, material och avstånd från vibrationsalstrande arbete. Vibrationsmätning utförs under pågående markarbeten.

Risken för skadliga sättningar till följd av grundvattensänkningen är liten baserat på de geotekniska utredningar som utförts (även i radhusområdet). Om tillstånd ges av domstolen kommer det att vara förknippat med villkor. Inga ekonomiska skador (exempelvis minskning av tomträttsvärde) kan idag förutses på enskilda fastigheter/tomträtter till följd av den enligt miljöbalken tillståndspliktiga verksamheten. Om oförutsedd skada trots allt skulle uppstå är Framtiden Byggutvecklings ambition att lösa skadan på frivillig väg och åtgärda den uppkomna skadan. Går inte det ska en anmälan om oförutsedd skada göras till mark- och miljödomstolen inom i tillståndet angiven tid.

Antalet lastbilslass per dag kommer att vara mycket varierande under den totala byggtiden och endast en kortare period vara mer frekvent. Det bedöms att medeltalet lastbilslass kommer att vara cirka tre lastbilar per timme men som mest under vissa perioder cirka tio lastbilar per timme. Det är i sig ingen stor trafikökning, men eftersom trafiken är med större och ljudligare fordon kan den upplevas betydligt mer störande än normal trafik. Trafiksituationen under byggskedet kommer att lösas med normala trafikregler, instängslade arbetsområde, hänsyn till olika trafikslag. Gatan kommer att vara i bruk under byggskedet och eventuella tillfälliga avstängningar sker enligt Trafikkontorets anvisningar. Stadens miljöförvaltning utövar tillsyn av byggbuller i samband med exploateringen.

När man samråder är utredningar inte klara utan syftet med samrådet är att inhämta synpunkter och viktig information. Därtill vill vi ha en öppen dialog och informera så mycket som möjligt. Denna tillståndsansökan avser tillståndsansökan enligt miljöbalken för verksamheter förknippade med schakt för underjordiskt garage. Därmed behandlas ej synpunkter på detaljplanen i denna process.

3.26 Christine Gryte, Magnus Gryte

Sakägare

Delägare i gemensamhetsanläggningarna GA:21 samt GA:22
Tomträttshavare av
Göteborg Sävenäs 157:3
Blacktjärnsgatan 1 B
41678 Göteborg

3.26.1 Yttrande

Vi är sakägare och bor på Blacktjärnsgatan 1 B. Här är våra synpunkter på det planerade garagebygget på Robertshöjdsgatan.

Vi anser att det är en stor risk att bullernivåerna under byggnadstiden kommer ha en mycket långvarig och stor påverkan på dels vår familj samt på hela den omgivande miljön och de människor och djur som vistas där. Bygget kommer att ske mycket nära ett naturreservat. Vi anser att det är ett mycket stort intrång som planeras.

I hushållet finns en person som arbetar natt och som kommer att störas när hen behöver sova på dagtid. Det kommer både vara buller, byggtransporter, sprängningar och utsläpp som påverkar närmiljön under dagtid. Det är troligt att det finns många, i nära anslutning till bygget och inom påverkansområdet, som arbetar på Östra sjukhuset på obehagliga arbetstider. Vi kommer inte heller att kunna utnyttja våra uteplatser och trädgårdar som kommer att ligga inom 25–30 meter från omfattande byggtrafik, byggmaskiner och sprängningar. Det står i sammanfattningen att det kommer att vara tillfälliga höga bullernivåer periodvis. Utifrån hur nära bygget sker och hur omfattande det är så är det inte troligt att det bara kommer att vara höga bullernivåer tillfälligt och periodvis utan mer sannolikt kommer det att vara omfattande bullernivåer regelbundet under lång tid då det är byggtransporter, byggarbeten och sprängningar som kommer att ske ytterst nära befintliga boenden.

Vi som husägare är oroliga över sprängningar och hur detta kommer att påverka husgrunden. Vi bor i ett radhusområde som finns med i Göteborgs Stads bevarandeprogram och bedöms som särskilt värdefullt då området har en välbevarad och tidstypisk radhusmiljö (Stadsbyggnadskontoret Göteborgs Stad 2018). Kulvertarna under våra radhuslängor är inte pålade varpå risken för sättningar vid planerade arbeten ökar. Vidare anser vi att barnens perspektiv på sin miljö inte har beaktats då deras närmiljö och väg till skola kommer att vara kraftigt påverkad under lång tid. Det finns inte några alternativa promenadvägar från Blacktjärnsgatan till skolan utan de måste passera både byggmaskiner, transporter m.m. Inom påverkansområdet finns det flera barnfamiljer.

3.26.2 Bemötande

Byggbuller är en följdverksamhet till vattenverksamheten för garaget och beskrivs därför i tillståndsansökan. De aktiviteter som kan ge överskridande av riktvärden bedöms vara

40(52)

SAMRÅDSREDOGÖRELSE
2018-12-19

SAMRÅD MED SÄRSKILT BERÖRDA OCH MYNDIGHETER

borrning för sprängning och spontning, det är dessa aktiviteter som dominerar byggbullret och dess utbredning. Det kommer att bullra även från de andra arbetena inom detaljplanen. En dialog förs med tillsynsmyndigheten angående hur buller ska hanteras i samband med byggnation av samtliga hus som detaljplanen tillåter. Byggbullret är mycket varierat över tid och kopplat till aktivitet, vind med mera. Bullret kommer att beskrivas noggrannare i den slutliga tillståndsansökan.

Avseende vibrationer utför vi riskanalys enligt SS 460 48 66:2011 och SS 02 52 11 och kontrollåtgärder bestäms utifrån riskanalysen. Besiktningar utförs enligt SS 460 48 60, före och efter vibrationsalstrande arbeten. I standarderna tas hänsyn till undergrundens beskaffenhet, typ av konstruktion, material och avstånd från vibrationsalstrande arbete. Vibrationsmätning utförs under pågående markarbeten. Därtill kommer byggnader att besiktigas innan och efter vibrerande arbeten. Att kulvertarna inte är pålade är snarare en fördel än en nackdel eftersom kulvert och byggnader har samma grundläggningssätt, varför det kommer att röra sig lika mycket ifall sättning (oskadlig) sker. Sättningsbedömning till följd av grundvattensänkning kommer att beskrivas noggrannare i den slutliga ansökan, ingen risk för skadliga sättningar bedöms föreligga.

Trafiksituationen under byggskedet kommer att lösas med normala trafikregler, instängslade arbetsområden och hänsyn till olika trafikslag. Gatan kommer att vara i bruk under byggskedet och eventuella tillfälliga avstängningar sker enligt Trafikkontorets anvisningar.

3.27 Elin Palmlin, Karl Pettersson

Sakägare

Delägare i gemensamhetsanläggningarna GA:21 samt GA:22
Fastighetsägare av
Göteborg Sävenäs 157:9
Blacktjärnsgatan 1 H
41678 Göteborg

3.27.1 Yttrande

Sammanfattningsvis kommer byggandet av underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan ha stor negativ inverkan på vår levnadsstandard under de 1.5 åren som byggnationen minst kommer att pågå.

- Byggnationen kommer att medföra extremt tung trafik och belastning på en väg som inte är anpassad för det. Berörd väg har på flera ställen endast utrymme för enfilig trafik. Trafikpåverkan bedöms bli extremt hög vid bortledning av alla schaktmassor. Oroande är extrem tung trafik i ett område med mycket barn vilket kommer öka sannolikheten för olyckor på en väg och område som inte är anpassat för det.
- Den stora ökningen av trafik innebär stor negativ inverkan på vår livskvalitet i form av buller och oljud från arbetsmoment, arbetsfordon, lastbilstransport av

41(52)

SAMRÅDSREDOGÖRELSE
2018-12-19

SAMRÅD MED SÄRSKILT BERÖRDA OCH MYNDIGHETER

schaktmassor, byggtransporter. Flera sprängningar med följande vibrationer kommer ske. Allt detta sker mitt inne i ett bostadsområde med hus bara ett 10-tal meter ifrån byggplatsen. På samrådsmöte 2017112 kunde Framtiden redan erkänna att man inte kommer kunna följa NFS 2004:15 fullt ut under byggprocessen.

- Sättningar och påverkan på husen pga sprängningar och bortledning av grundvattnet
- Byggnationen leder till försämrade luftkvalitet för boende i området under minst 1.5 års tid (planerad tid för byggandet) pga damning från arbetsområdet samt det ökade antalet transporter till och från byggplatsen.

3.27.2 Bemötande

Byggtrafiken i samband med exploateringen är normal men naturligtvis en tydlig skillnad mot dagens situation då den tunga trafiken kommer att öka. Byggtiden är tillfällig och trafikintensiteten till följd av den mycket varierande beroende på vilka moment som utförs. Gatan kommer att vara i bruk under byggskedet och eventuella tillfälliga avstängningar sker enligt Trafikkontorets anvisningar.

De aktiviteter som kan ge överskridande av riktvärden bedöms vara borring för sprängning och spontning, det är dessa aktiviteter som dominerar byggbullret och dess utbredning. Dessa arbetsmoment sker under en begränsad tid. En dialog förs med tillsynsmyndigheten angående hur buller ska hanteras i samband med byggnation av samtliga hus som detaljplanen tillåter.

Bedömningen av grundvattensänkning och sättningar är att inga skadliga sättningar kommer att uppstå ens för maximalt antagen grundvattensänkning. Detta beskrivs i handlingarna men beskrivningen kommer att utökas till det slutliga inlämnandet av ansökan.

Bedömningen är att det föreligger liten risk för negativ hälsopåverkan på boende i omgivningen till följd av den tillfälligt försämrade luftkvaliteten. De högsta halterna förväntas ske inom arbetsområdet, där arbetsmiljöverkets nivå- och hänsynsregler ska tillämpas. I utomhusmiljöer avtar utsläppen av luftföroreningarna snabbt med avståndet till källan och vidtas försiktighetsåtgärder bedöms spridningen till omgivningen bli begränsad. Halterna kommer med stor sannolikhet att vara lägre än halterna i centrala Göteborg. Bedömningen är att i detta fall utsläpp från transporterna kommer att få en försumbar påverkan på luftkvaliteten i förhållande till miljökvalitetsnormerna. Störande damning från lastbilar eller arbetsområdet kommer att kunna begränsas genom bevattnings inom arbetsområdet eller övertäckning av massor.

3.28 Angelica Petras, Federico Chávez

Sakägare

Delägare av gemensamhetsanläggningarna GA:21 samt GA:22
Tomträttshavare av
Göteborg Sävenäs 157:7
Blacktjärnsgatan 1 F
41678 Göteborg

3.28.1 Yttrande

Vi är innehavare av tomträtt till radhusfastighet som angränsar till området där garaget planeras. Vi kommer påverkas avsevärt negativt i vår boendemiljö genom kraftig ökning av buller, nedsmutsning, damm och ökade luftföroreningar samt minskad framkomlighet med ökade trafikfaror på Robertshöjdsgatan och Smörslottsgatan. Nedan följer våra synpunkter till samrådet avseende vattenverksamhet för utförande av underjordiskt garage vid Robertshöjdsgatan:

Buller

Uppskattningsvis 2 000 lastbilsclass krävs för att transportera bort schaktmassorna från garagebygget. Detta blir under den föreslagna tidsplanen ca 1 lastbil var tionde minut som ska trafikera den smala Robertshöjdsgatan. Bullernivåerna från byggetrafiken kommer bli mycket höga och besvärande för de närboende. Därtill behöver inflödet av vatten i schaktet pumpas ut med länsmpumpar dygnet runt, även nattetid, vilket kommer leda till stora störningar.

Vårt radhus är uppfört på 1960-talet med självdragsventilation. Enligt dagens byggstandard är det mycket dåligt isolerat mot externt buller. Vardagsrum och sovrum blir särskilt utsatta eftersom de har stora glaspartier mot Robertshöjdsgatan och planerat garagebygge. Möjligheterna att förbättra ljudisoleringen i radhusen är mycket begränsad då de ingår i Göteborg stads bevarandeprogram (Sävenäs 47:E) vilket innebär restriktioner för ingrepp på fasad och utformning av fönster. Detta gör det svårt och kostsamt att vidta byggtekniska åtgärder för att av hälsomässiga skäl skydda oss mot buller. Buller till följd av kraftigt ökad trafikmängd och ökad nattrafik kommer försämra boende- och inomhusmiljön avsevärt. De befarade bullerstörningarna medför risk för vår och våra barns hälsa och nattsömn. Därtill jobbar många boende i området nattsift på Östra Sjukhuset och är beroende av en tyst närmiljö även på dagtid för sömn.

Trafik

I området rör sig en stor del joggande, gående och cyklande barn och vuxna, inte endast närboende, utan också alla besökare till friluftsområdet. Den stora mängd lastbilar som kommer trafikera området utgör en hög säkerhetsrisk för alla som rör sig i området då vägarna är smala och sikten är dålig.

De ökade transporterna till och från byggnationen leder även till minskad framkomlighet i området då Robertshöjdsgatan inte är dimensionerad för tung trafik.

Risk för sättningar

Radhusen i Robertshöjds samfällighet är byggda på lergrund och i ett skredområde (bäckravin).

Att den gröna kilen mellan Robertshöjdsgatan och Smörslottsgatan tas bort och ersätts med hårdgjorda ytskikt och parkeringsgarage innebär att infiltrationen och den naturliga dagvattenhanteringen försvinner, vilket påverkar avrinning mot radhusen och ökar risken för fukt- och vattenskador på husen.

Under garagebygget kommer bortledning av vatten från grundvattenmagasinet leda till en trycksänkning i dalgången, vilket innebär en risk för sättningar i strukturen för radhusen längst Robertshöjdsgatan.

Sprängningar i berg för garagebygget, samt ökningen av tung trafik, riskerar sprickningar och sättningar på radhusen samt på samfällighetens kulvertar för varmvatten och fjärrvärme, där hela radhusområdet riskerar att stå utan värme och vatten.

Risk för hälsa

Vatten som leds bort under byggnationen genom det kommunala dagvattennätet ökar risken för slitage, läckage och sanitära olägenheter på detta nät.

Utsläpp från frekventa lastbilstransporter, länsppumpar samt dieseldrivna arbetsfordon leder till stora luftföroreningar i området.

Dammet från byggnation och transporter kommer smutsa ner både utomhus- och inomhusmiljö för oss närboende, där våra uteplatser och trädgårdar samt sovrum vetter mot schaktområdet.

Konstant buller från transporter, pumpar, sprängning, arbetsfordon etc är en hälsorisk för de närboende då dessa ljud inte går att stänga ute ur boendemiljön. Radhusen är så dåligt isolerade att vi kan höra folk prata på gatan. Jämför detta med ljuden från byggnation av tvåvåningsgarage. Detta kommer leda till ökade stressnivåer, sömnsvårigheter och irritation.

3.28.2 Bemötande

Trafik

Trafiksituationen under byggskedet kommer att lösas med normala trafikregler, instängslade arbetsområde, hänsyn till olika trafikslag. Gatan kommer att vara i bruk under byggskedet och eventuella tillfälliga avstängningar sker enligt Trafikkontorets anvisningar.

Risk för sättningar

Dagvattenhanteringen inom detaljplanen är utredd och utreds fortsatt. Dagvatten från detaljplanen får inte försämrade dagvattensituationen utanför detaljplanen. Bland annat kommer ett stort fördröjningsmagasin (underjordiskt) att anläggas längs med garagets västra sida. Dagvattenhanteringen hör dock inte till denna tillståndsansökan, utan endast tillfällig länshållning under byggskedet av garaget.

Sättningsrisken är undersökt och utredd och det föreligger inte risk för skadlig sättning ens för den maximalt uppkommande grundvattensänkningen. Avseende vibrationer utför vi riskanalys enligt SS 460 48 66:2011 och SS 02 52 11 och kontrollåtgärder bestäms utifrån riskanalysen. Besiktningar utförs enligt SS 460 48 60, före och efter vibrationsalstrande arbeten. I standarderna tas hänsyn till undergrundens beskaffenhet, typ av konstruktion, material och avstånd från vibrationsalstrande arbete. Vibrationsmätning utförs under pågående markarbeten. Därtill besiktigas byggnader före och efter vibrerande arbeten och om oförutsedda skador trots allt uppkommit kommer de att ersättas. Även kulverten är viktig i detta fall.

Risk för hälsa samt buller

Stadens (Miljöförvaltningen) riktlinjer för utsläpp av vatten till dagvattennätet kommer att följas. Riktlinjerna innebär att risker varken föreligger för nätet eller recipienten. Stadens krav avseende utsläpp till luft kommer att ställas på arbetsfordon och maskiner i kommande upphandling. Bedömningen är att det föreligger mycket liten risk för negativ hälsopåverkan på boende i omgivningen till följd av den tillfälligt försämrade luftkvaliteten. De högsta halterna förväntas ske inom arbetsområdet, där arbetsmiljöverkets nivå- och hänsynsregler ska tillämpas. I utomhusmiljöer avtar utsläppen av luftföroreningarna snabbt med avståndet till källan och vidtas försiktighetsåtgärder bedöms spridningen till omgivningen bli begränsad. Halterna kommer med stor sannolikhet att vara lägre än halterna i centrala Göteborg. Bedömningen är att i detta fall utsläpp från transporterna kommer att få en försumbar påverkan på luftkvaliteten i förhållande till miljökvalitetsnormerna. Störande damning från lastbilar eller arbetsområdet kommer att kunna begränsas genom bevattning inom arbetsområdet eller övertäckning av massor.

Byggbullret kommer att beskrivas noggrannare i den slutliga ansökan eftersom fortsatta utredningar pågått sedan samrådet. En dialog förs med tillsynsmyndigheten angående hur buller ska hanteras i samband med byggnation av samtliga hus som detaljplanen tillåter. Bullernivåerna och hur störande bullret upplevs varierar och bullret kommer att variera mycket över tid, inom delar av området och beroende på vilka byggaktiviteter som sker. De aktiviteter som kan ge överskridande av riktvärden bedöms vara borrhning för sprängning och spontning, det är dessa aktiviteter som dominerar byggbullret och dess utbredning. Tillståndet kommer att vara förknippat med villkor och mätningar av buller kommer att ske. Nattetid kommer inget bullrande arbete att ske.

3.29 Linnea Ervander, Linus Rundberg, Eva Ervander

Ej sakägare

Blacktjärnsgatan 11b
41678 Göteborg

3.29.1 Yttrande

Vi ställer oss negativa till nybyggnationen av ett garage på Robertshöjdsgatan. Detta då garaget är planerat i ett område med mycket höga naturvärden. De unika djur- och växtarter som finns i området kommer att påverkas negativt av det buller och de vibrationer som bygget skulle medföra. Djur och natur kommer även att påverkas av de luftföroreningar som den tunga och frekventa byggtrafiken skulle innebära. Effekterna på djur och växtlighet behöver åtminstone utredas ytterligare innan bygget beslutas. Även för de boende i området väntas bygget få negativa konsekvenser. Byggdamm som tar sig in i boendemiljön, oren luft, långvarigt buller och högfrekvent, tung byggtrafik skulle påverka de boende i området mycket negativt. Den bullerberäkning som tidigare genomförts framstår som totalt orimlig då störande ljud kommer nå betydligt längre än vad som lyfts fram i underlaget för samråd.

Robertshöjds samfällighet har en fjärrvärmekulvert i området som är mycket känslig och som tidigare har fått skador på grund av tung byggtrafik. Denna kulvert skulle sannolikt inte klara av det sprängningsarbete och den ökade tunga trafik som är nödvändigt för byggnationen av garaget.

Radhusen vid Robertshöjdsgatan är på grund av dess unika karaktär en del av Göteborgs stads bevarandeprogram och man bör således undersöka vilken inverkan som sprängningar och tungtrafik skulle ha på husen. Det är i dagsläget oklart om husen skulle klara de påfrestningar som bygget skulle medföra eller om det finns risk för sättningar, vattenskador på grund av omledning av grundvatten och så vidare.

3.29.2 Bemötande

Byggnaders placering inom detaljplaneområdet hanteras inte i detta tillståndsärende. Byggbullerutredningen kommer att redovisas noggrannare i den slutliga ansökan. Det kommer att bullra och det kommer att höras inom ett relativt stort område. En dialog förs med tillsynsmyndigheten angående hur buller ska hanteras i samband med byggnation av samtliga hus som detaljplanen tillåter. Åtgärder kommer att vidtas men bullret kan ändå uppfattas som störande. Tillståndet kommer att vara förknippat med villkor och mätningar av buller kommer att ske.

Bedömningen är att det föreligger liten risk för negativ hälsopåverkan på boende i omgivningen till följd av den tillfälligt försämrade luftkvaliteten. De högsta halterna förväntas ske inom arbetsområdet, där arbetsmiljöverkets nivå- och hänsynsregler ska

46(52)

SAMRÅDSREDOGÖRELSE
2018-12-19

SAMRÅD MED SÄRSKILT BERÖRDA OCH MYNDIGHETER

tillämpas. I utomhusmiljöer avtar utsläppen av luftföroreningarna snabbt med avståndet till källan och vidtas försiktighetsåtgärder bedöms spridningen till omgivningen bli begränsad. Halterna kommer med stor sannolikhet att vara lägre än halterna i centrala Göteborg. Bedömningen är att i detta fall utsläpp från transporterna kommer att få en försumbar påverkan på luftkvaliteten i förhållande till miljökvalitetsnormerna. Störande damning från lastbilar eller arbetsområdet kommer att kunna begränsas genom bevattnings inom arbetsområdet eller övertäckning av massor.

Risker för kulverten hanteras på samma sätt som risker för byggnader. Kulverten är mycket viktig i området och skada på den får inte uppkomma.

Avseende vibrationer utför vi riskanalys enligt SS 460 48 66:2011 och SS 02 52 11 och kontrollåtgärder bestäms utifrån riskanalysen. Besiktningar utförs enligt SS 460 48 60, före och efter vibrationsalstrande arbeten. I standarderna tas hänsyn till undergrundens beskaffenhet, typ av konstruktion, material och avstånd från vibrationsalstrande arbete. Vibrationsmätning utförs under pågående markarbeten. Jordlagrens egenskaper är undersökta och risk för skadliga sättningar till följd av grundvattensänkning bedöms inte föreligga ens för det absolut maximala fallet av grundvattensänkning.

3.30 Lina Hansson, Ola Hansson

Sakägare

Delägare i gemensamhetsanläggningarna GA:21, GA:22 samt GA:27
Tomträttshavare av
Göteborg Sävenäs 156:3
Blacktjärnsgatan 3 B
41678 Göteborg

3.30.1 Yttrande

1. Bygget av garaget väcker många frågor, dels tidsaspekten – det är ett mycket omfattande bygge som tidsmässigt verkar bli omöjligt att bli klart till stadens mål 2021. Det kräver många olika kompetenser, finns arbetskraft till detta då det byggs med pressat tidsschema i hela Göteborg? Hur många projekt går det att ha igång samtidigt?
2. På mötet väcktes en stark oro över beskrivningen av den extremt tunga trafik av lastbilar som ska forsla bort schaktmassorna. Dessa beräknades av ansvariga till att ett lass var tjugonde minut skulle lämna platsen, vilken innebär det dubbla eftersom bilarna ska tillbaka också. De två vägar som passerar detta område är vägar där barn dagligen tar sig till grundskolan Rosendalsskolan, eller för att ta 17 - bussen till andra skolor i området. Här ligger även en förskola dit barn ska ta sig. Att blanda barn, unga och tung byggtrafik skapar en mycket osäker miljö för de boende och skapar risk för en olycka som man inte önskar att någon ska behöva vara med om.

47(52)

SAMRÅDSREDOGÖRELSE
2018-12-19

SAMRÅD MED SÄRSKILT BERÖRDA OCH MYNDIGHETER

3. Boende i området kommer att påverkas av buller, transporter, ljud och smuts i mycket hög grad. Här bor många barnfamiljer, barn hämtas och lämnas vid olika tider till förskolor i och med att många är föräldralediga. Här bor även många som arbetar på Östra Sjukhuset, med varierande arbetstider. I samband med stora trafikomläggningar inne i Göteborg rekommenderar dessutom företag att anställda arbetar hemifrån. Det "hjälp" alltså inte att "bara" arbeta på dagtid för att minska påverkan för de boende.
4. Grundvattnet skulle påverkas, man behöver använda länsappar under arbetet. I närheten finns den gamla soptippen Brudaremsen, den nämns inte i detta projekt men borde man inte ta med i beräkningen de utsläpp som finns kring denna gamla avfallsplats?
5. Vi bor på andra raden från byggnationen och oroar oss även för husets påverkan av sprängningsarbetet, sättningar men även vibrationer under hela byggnationen.
6. Då vi fick ta del av detaljplanen över byggnationen var inte garagebyggnationen färdigutredd och togs inte med i informationen till oss. Det som nu presenteras är nytt, det känns förhastat och som att man försökt kringgå detta.

3.30.2 Bemötande

1. Detta är viktiga aspekter men det hanteras inom projektet och staden och ingår inte i denna tillståndsansökan.
2. Den tillfälliga trafikökningen under byggskedet kan komma att upplevas bullrig eftersom den andel tung trafiken kommer att öka. Trafikmässigt innebär det dock ingen stor ökning. Det kommer att vara mycket varierande trafik från vecka till vecka hur intensiv trafiken är. Trafiksituationen kommer naturligtvis att lösas möjligt med normala trafikregler, instängslade arbetsområden, hänsyn till alla trafiksätt med mera. Gatan kommer att vara i bruk under byggskedet och eventuella tillfälliga avstängningar sker enligt Trafikkontorets anvisningar.
3. Byggbullret utreds vidare och dialog förs med tillsynsmyndigheten avseende hela detaljplanens exploatering. De aktiviteter som kan ge överskridande av riktvärden bedöms vara borring för sprängning och spottning, det är dessa aktiviteter som dominerar byggbullret och dess utbredning. Just i garagets fall kommer domstolen att pröva situationen och villkor kommer att vara förknippade med tillståndet.
4. Länshållningen av schaktet innebär en mycket lokal avsänkning av grundvattennivån, det maximala påverkansområdet är bedömt till 100 meter men ytterst avgränsas det geologiska av olika hydrauliska ränder. Det är omöjligt att länshållningen av garageschaktet skulle påverka större flödesmönster än tillfälligt och lokalt inom radhusområdet. Avseende lokal markmiljö har undersökningar och utredningar gjorts för

48(52)

SAMRÅDSREDOGÖRELSE
2018-12-19

SAMRÅD MED SÄRSKILT BERÖRDA OCH MYNDIGHETER

detaljplanen och det finns inga tecken för markförorening inom det aktuella avsänkingsområdet för grundvatten. Provtagning av länshållningsvattnet kommer att ske.

5. Denna ansökan avser endast schaktet för garaget men svenska standarder avseende vibrationer kommer att följas för samtliga arbeten inom detaljplanen. Avseende vibrationer utför vi riskanalys enligt SS 460 48 66:2011 och SS 02 52 11 och kontrollåtgärder bestäms utifrån riskanalysen. Besiktningar utförs enligt SS 460 48 60, före och efter vibrationsalstrande arbeten. I standarderna tas hänsyn till undergrundens beskaffenhet, typ av konstruktion, material och avstånd från vibrationsalstrande arbete. Vibrationsmätning utförs under pågående markarbeten. Miljöförvaltningen utövar tillsyn av allt byggbuller förknippat med detaljplanen. Inom denna tillståndsansökan behandlas bara byggbullret från garaget, eftersom schaktet för garaget innebär tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken. Övrigt buller (som inte härrör från arbetena med schaktet för garaget) hanteras som normalt byggbuller och hanteras utanför det här målet.

6. Garaget har länge funnits med i arbetet med detaljplanen och flera olika möjligheter har utretts. Denna tillståndsansökan avser tillståndsansökan enligt miljöbalken för verksamheter förknippade med schakt för underjordiskt garage. Därmed behandlas ej synpunkter på detaljplanen i denna process.

3.31 Björn Herlin

Sakägare

Delägare i gemensamhetsanläggningarna GA:21 samt GA:22

Tomträttshavare av

ORMEBÄCKSGATAN 1 A

41678 GÖTEBORG

3.31.1 Yttrande

Yttrandet har inkommit per post och ej i digital form. För det fullständiga yttrandet, se Bilaga 5 till denna samrådsredogörelse. Yttrandet behandlar planläggning, miljöbalken, markföroreningar och risker kopplat till Brudaremossen, trafiken på Robertshöjdsgatan, trafikutredning, schaktarbeten, risker för djur, Göteborgs råvattenförsörjning, sättningar, vibrationer och detaljplaneprocessen.

3.31.2 Bemötande

Utformning, innehåll och prövning av detaljplanen behandlas inte inom detta ärende för tillstånd för vattenverksamhet. Lokalisering, placering och utformning behandlas inom ramen för detaljplanen. Garaget har länge funnits med i detaljplanen och parkering ska lösas inom detaljplanen. Utredda alternativ beskrivs i miljökonsekvensbeskrivningen i samrådsunderlaget. Denna ansökan enligt miljöbalken utgör inte ett tillägg till byggnation. Om verksamheter inom en detaljplan behöver tillstånd enligt miljöbalken sker tillståndsansökan som en separat process. Naturligtvis kan ingen annan verksamhet än

vad som tillåts i detaljplanen utföras. Den sökta verksamheten utgör helt normal förfarande vid byggnation och sker endast under byggskedet. De allmänna hänsynsreglerna gäller alltid, oavsett om tillstånd enligt något av miljöbalkens kapitel söks eller inte.

Några risker på negativ påverkan på djur till följd av de sökta verksamheterna föreligger inte.

I samrådsunderlaget beskrivs kända markföroreningar men framförallt beskrivs att ingen känd förorening finns vid garaget eller inom det maximalt bedöma påverkansområdet för grundvattensänkning. Det finns alltså ingen indikation på att grundvattensänkningen, i den mån den uppkommer, skulle leda till en förändrad föroreningssituation.

Brudaremossen är en deponi som ligger söder om det aktuella området och Härlanda tjärn. Mossens förhärskande avrinning sker till Härlanda tjärn och vidare västerut. Brudaremossens östra del avvattnas norrut via Svarttjärn och ut i bäcken i ravinen i radhusområdets östra del. Till deponin finns kontrollprogram avseende lakvatten och vattenkvalitet. Åtgärder har vidtagits för att lakvatten med föroreningar inte ska spridas i naturen. Sedan 60-talet egna dräneringskulvertar som leds till reningsverk. Innan dess rann lakvatten bland annat via bäck till Svarttjärn. Vissa föroreningar har kunnat hittas i sjöns sediment. Dräneringssystemet byggdes för att förhindra fortsatt sådan spridning. Omfattande miljökontroll utförts kontinuerligt för deponin och prover tas på grundvatten både i jord och i berg. Provtagningspunkter finns i sprickzonen som löper ut mot ravinen i radhusområdet. Inga föroreningar har påträffats i varken jord eller berg och inte heller i yttligt avrinnande vatten.

Påverkansområdet från schaktet har så begränsad utsträckning att det inte finns ngn risk att de förändringar de strömningsmönster som skulle kunna leda förorening från Brudaremossen till radhusområdet. Strömningsändringen förändras endast mycket lokalt samt endast under den begränsade tid som avsänkningen finns, sedan återgår allt till det normala. Strömningshastigheten av grundvatten i området normalt är ca 1 meter per år och norrut. Med de tillfälligt ökade tryckgradienterna in mot schakt under länshållningstiden är strömningshastigheten ca 10 meter per år. Det finns ingen som helst risk att länshållningen av schaktet leder till att förorening från Brudaremossen når radhusområdet och inte heller att gammalt sediment med förorening i svarttjärn skulle nå grundvattenmagasinet och marken.

Sprängningsarbeten styrs så att skador på byggnader inte ska uppkomma. Avseende vibrationer utför vi riskanalys enligt SS 460 48 66:2011 och SS 02 52 11 och kontrollåtgärder bestäms utifrån riskanalysen. Besiktningar utförs enligt SS 460 48 60, före och efter vibrationsalstrande arbeten. I standarderna tas hänsyn till undergrundens beskaffenhet, typ av konstruktion, material och avstånd från vibrationsalstrande arbete. Vibrationsmätning utförs under pågående markarbeten.

Utredningar visar att inga skadliga sättningar uppkommer till följd av vattenverksamheten. Undersökningar och utredningar visar att den maximalt uppkommande grundvattentrycksänkningen inte riskerar att ge skadliga sättningar. Den satellitmätning som gjorts för tre år mellan 2014/2015 och 2017/2018 indikerar inga pågående sättningar. Fortsatta mätningar kommer att ske och kontrollprogram kommer att finnas. Inga ekonomiska skador (exempelvis minskning av tomträttsvärde) kan idag förutses på enskilda fastigheter/tomträtter till följd av den enligt miljöbalken tillståndspliktiga verksamheten. Om oförutsedd skada trots allt skulle uppstå är Framtiden Byggutvecklings ambition att lösa skadan på frivillig väg och åtgärda den uppkomna skadan. Går inte det ska en anmälan om oförutsedd skada göras till mark- och miljödomstolen inom i tillståndet angiven tid.

Robertshöjdsgatan kommer att vara i bruk under byggskedet och eventuella tillfälliga avstängningar sker enligt Trafikkontorets anvisningar. De transporter som sker för garaget kommer till huvuddel att få på Smörslottsgatan. De transporter som går på Robertshöjdsgatan kommer att vara olastade. Projektet överväger vibrationsmätning vad gatan till följd av transporter. Det bedöms att medeltalet lastbilslass kommer att vara cirka tre lastbilar per timme men som mest under vissa perioder cirka tio lastbilar per timme.

Trafikutredning för detaljplanen hör inte till denna process. Frågor kring detaljplanen och förändringar jämfört med nuvarande naturmiljö behandlas inte i denna tillståndsansökan enligt miljöbalken i samband med schakt för underjordiskt garage. En dialog förs med tillsynsmyndigheten angående hur buller ska hanteras i samband med byggnation av samtliga hus som detaljplanen tillåter. De åtgärder som krävs kommer att vidtas. Tillsyn avseende byggbuller kommer att utövas. Inom denna tillståndsansökan behandlas bara byggbullret från garaget, eftersom schaktet för garaget innebär tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken. Övrigt buller, som inte härrör från arbeten med schaktet för garaget, hanteras som normalt byggbuller och hanteras utanför det här målet. De aktiviteter som kan ge överskridande av riktvärden bedöms vara borring för sprängning och spontning, det är dessa aktiviteter som dominerar byggbullret och dess utbredning. Byggbullerutredning kommer att redovisas noggrannare i slutliga ansökan. Störande damning från lastbilar eller arbetsområdet kommer att kunna motverkas genom bevattning inom arbetsområdet eller övertäckning av massor.

Det finns inget som säger att sprängning skadar djurliv eller värdet i naturreservatet. I denna process hanteras endast byggbuller från sprängningen av garaget. Mer sprängningsarbeten än så kommer att ske för byggnaderna inom detaljplanen. En dialog förs med tillsynsmyndigheten angående hur buller ska hanteras i samband med byggnation av samtliga hus som detaljplanen tillåter.

Göteborgs råvattenförsörjning som nämns i yttrandet måste hänvisa till den hemliga tunnel som finns i berggrunden i området. Naturligtvis får inga sprängningsarbeten eller borrhingsarbeten orsaka skada på denna infrastruktur. Det finns ingen risk för skada på råvattenförsörjningen av den tillfälliga grundvattensänkningen eller schaktning och

sprängning för garaget. Det är en så irreell risk att den inte tas upp i handlingarna. Vi samråder även med Göteborgs Stad Kretslopp och vatten.

4 Fortsatt handläggning

Sökanden hemställer om att länsstyrelsen ska besluta om föreslagen tillståndspliktig verksamhet ska antas medföra en betydande miljöpåverkan eller inte.

Göteborg 2018-10-22

Välkomna att delta i samråd enligt 6 kap miljöbalken avseende vattenverksamhet för utförande av underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan, Göteborgs kommun

När: den 12 november 2018

Plats: Brf Björkekärrs lokal, Trätorget med ingång under Jerkstrands konditori

Närvarande: Edward Berndtsson (projektchef, Framtiden Byggutveckling AB), Rickard Hulling (advokat, Advokatfirman Stangdell & Wennerqvist AB), Linn Ödlund Eriksson och Anna Wiberg (hydrogeologi, SWECO Environment AB), Bernhard Gervide-Eckel (geoteknik, Norconsult AB), Jon Örn (konstruktion, VBK AB), Johan Hässel (byggbuller, Norconsult AB), Jan Edberg (riskanalys och besiktning av byggnader, Bergsäker AB)

Anmälan: görs senast den 7 november 2018 till mailadressen tillstandrh@framtiden.se alt. skickas till *Att: Edward Berndtsson, Framtiden Byggutveckling AB, Sven Hultins Plats 2, 412 58 Göteborg.* Innehållande namn samt önskat pass att närvara.

Framtiden Byggutveckling AB söker tillstånd för att anlägga det garage som ska byggas inom ny detaljplan för bostäder och skola invid Robertshöjdsgatan/Smörslottsgatan. Garaget planeras att anläggas under två kommande bostadshus längsmed Robertshöjdsgatan.

Under byggskedet av garaget krävs bortledning av inläckage av grund- och ytvatten till schakt. Därmed är arbetet tillståndspliktigt enligt 11 kap 9 § miljöbalken (1998:808). Byggherren Framtiden Byggutveckling AB har anlitat SWECO Environment AB att upprätta ovan nämnda tillståndsansökan med tillhörande underlag. Ansökan innefattar två tillståndspliktiga vattenverksamheter: bortledning av inläckande grund- och ytvatten till schakt samt infiltration till det undre grundvattenmagasinet. Infiltration planeras att användas för att minska den sänkning av grundvattennivån som sker till följd av att schaktet länshålles. Länshållningsvatten kommer att släppas på det kommunala avloppsnätet.

Före inlämnandet av ansökan till Vänersborgs tingsrätt, mark- och miljödomstolen, har Framtiden Byggutveckling AB enligt 6 kap miljöbalken (1998:808) skyldighet att informera och samråda med bl.a. de enskilda som särskilt berörs av ansökan. Framtiden Byggutveckling AB inbjuder härmed till samråd för de som bedöms vara enskilt berörda av ansökans föreslagna åtgärder. Samrådsmöte kommer äga rum den 12 november 2018 på Brf Björkekärrs lokal och utförs som tre pass under eftermiddagen och kvällen. Vilket pass du önskar närvara på skickas tillsammans med din anmälan, se nedan.

Pass 1: 15.00-15.45

Pass 2: 16.00-16.45

Pass 3: 17.00-17.45

Under samrådsmötet kommer verksamhetsutövaren att presentera föreslagna åtgärder, deras miljökonsekvenser och föreslagna skyddsåtgärder. Representanter från Framtiden Byggutveckling AB, Advokatfirman Stangdell & Wennerqvist AB, SWECO Environment AB, Norconsult AB, VBK AB och Bergsäker AB finns på plats för att svara på frågor och lyssna på synpunkter. Syftet med samrådet är att få in åsikter och information från de som anses bli särskilt berörda av verksamheten och som kan beaktas i det fortsatta arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen. Möjlighet att lämna sina synpunkter kommer att finnas dels före ovan nämnda samrådsmöte, under samrådsmötet och under en period av 3 veckor efter ovan nämnda möte. Synpunkter skall inges skriftligen (se kontaktuppgifter nedan). Sista dag att inkomma med synpunkter är den 3 december 2018.

Meddela ditt deltagande senast den 7 november 2018 genom att skicka en anmälan med ditt namn och vilket pass du önskar närvara på till nedan angivna E-post eller adress. På grund av säkerhetsskäl kan varje pass max inrymma 65 personer. Om önskat pass är fullbokat kommer detta att meddelas med hänvisning till ett ledigt pass.

Synpunkter gällande tillståndspliktiga vattenverksamheter ska även inges till nedan angivna adress **senast den 3 december 2018**.

Anmälan för deltagande och eventuella synpunkter skickas till:

E-post: tillstandrh@framtiden.se
eller

Adress: Att: Edward Berndtsson
Framtiden Byggutveckling AB
Sven Hultins Plats 2
412 58 Göteborg

Samrådsunderlag i form av teknisk beskrivning och miljökonsekvensbeskrivning finns bifogat till denna inbjudan. En sammanfattning över verksamheten finns också som bilaga. Samrådsunderlaget finns även att tillgå på projekthemsidan

<https://www.bostadsbolaget.se/nyabostader/smorlottsgatan/>

Önskar du få mer information om projektet eller har frågor kan du kontakta Edward Berndtsson, projektledare Framtiden Byggutveckling AB, telefon 031 – 77 38 354.

Edward Berndtsson

.....
Framtiden Byggutveckling AB

Vi behandlar personuppgifter enligt GDPR (för mer info gå in på <https://framtiden.se/framtiden-byggutveckling/#dataskyddsförordningen>).

Göteborg 2018-10-22

Samråd enligt 6 kap miljöbalken avseende vattenverksamhet för utförande av underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan, Göteborgs kommun

Framtiden Byggutveckling AB söker tillstånd för att anlägga det garage som ska byggas inom ny detaljplan för bostäder och skola invid Robertshöjdsgatan/Smörslottsgatan. Garaget planeras att anläggas under två kommande bostadshus längsmed Robertshöjdsgatan.

Under byggskedet av garaget krävs bortledning av inläckage av grund- och ytvatten till schakt. Därmed är arbetet tillståndspliktigt enligt 11 kap 9 § miljöbalken (1998:808). Byggherren Framtiden Byggutveckling AB har anlitat SWECO Environment AB att upprätta ovan nämnda tillståndsansökan med tillhörande underlag. Ansökan innefattar två tillståndspliktiga vattenverksamheter: bortledning av inläckande grund- och ytvatten till schakt samt infiltration till det undre grundvattenmagasinet. Infiltration planeras att användas för att minska den sänkning av grundvattennivån som sker till följd av att schaktet länshålles. Länshållningsvatten kommer att släppas på det kommunala avlopps nätet.

Före inlämnandet av ansökan till Vänersborgs tingsrätt, mark- och miljödomstolen, har Framtiden Byggutveckling AB enligt 6 kap miljöbalken (1998:808) skyldighet att informera och samråda med bl.a. de enskilda som särskilt berörs av ansökan. Framtiden Byggutveckling AB inbjuder även myndigheter och stadens förvaltningar och kontor till samråd, däribland er.

Synpunkter gällande samrådsunderlaget inges till nedan angivna adress senast den 3 december 2018.

Eventuella synpunkter skickas till:

E-post: tillstandrh@framtiden.se
eller

Adress: Att: Edward Berndtsson
Framtiden Byggutveckling AB
Sven Hultins Plats 2
412 58 Göteborg

Samrådsunderlag i form av teknisk beskrivning och miljökonsekvensbeskrivning finns bifogat i detta utskick. En sammanfattning över verksamheten finns också som bilaga. Samrådsunderlaget finns även att tillgå på projekthemsidan <https://www.bostadsbolaget.se/nyabostader/smorlottsgatan/>

Önskar ni få mer information om projektet eller har frågor kan ni kontakta Edward Berndtsson, projektledare Framtiden Byggutveckling AB, telefon 031 – 77 38 354.

Edward Berndtsson

.....
Framtiden Byggutveckling AB

Framtiden Byggutveckling

Samråd enligt 6 kap miljöbalken

– vattenverksamhet för underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan, beläget i Göteborgs kommun

Framtiden Byggutveckling AB har för avsikt att anlägga ett underjordiskt garage inom ny detaljplan för bostäder och förskola invid Robertshöjdsgatan/Smörslottsgatan i stadsdelen Sävenäs, Göteborg. Garaget planeras att anläggas under två kommande bostadshus längsmed Robertshöjdsgatan. Under själva byggskedet av garaget behöver arbetet ske i torrhet, vilket medför att länshållning av inläckande grund- och ytvatten till schakt är nödvändigt. Även om ovanliggande jordlager klarar påföljande trycksänkning utan risk för skadliga sättningar är avsikten att använda tryckhöjande infiltration för att minska grundvattenavsänkningens utbredning och storlek.

Bortledning av grund- och ytvatten samt infiltrering till grundvattnet är enligt 11 kap 9 § miljöbalken (1998:808) tillståndspliktig vattenverksamhet. Framtiden Byggutveckling AB kommer därför att till Vänersborgs tingsrätt, mark- och miljödomstolen inge ansökan om tillstånd för vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken. Före inlämnandet av ansökan till Vänersborgs tingsrätt, mark- och miljödomstolen kommer Framtiden Byggutveckling AB att informera och samråda med de enskilda, myndigheter, organisationer och andra intressenter som kan anses berörda, för att ge dessa möjlighet att lämna synpunkter i ärendet.

Samrådsunderlag finns att ta del av på projekthemsidan <https://www.bostadsbolaget.se/nyabostader/smorlottsgatan/>. Önskar du få mer information om projektet eller har frågor kan du kontakta Edward Berndtsson, projektledare Framtiden Byggutveckling AB, telefon 031-77 38 354.

Ev. synpunkter på förslaget skall skriftligen inges till e-postadressen tillstandrh@framtiden.se eller till adressen Att: Edward Berndtsson, Framtiden Byggutveckling AB, Sven Hultins Plats 2, 412 58 Göteborg.

Ev. synpunkter skall inges senast den 3 december 2018.

SAMRÅDSPROTOKOLL

Robertshöjdgatan

DATUM

2018-11-13

Samråd enskilda 2018-11-12 Frågor/synpunkter och bemötande

Eva Sternemalm Bondesson
Smörslottsgatan 65
41678 Göteborg
Ej sakägare

Fråga/yttrande: hur hänger denna process för vattenverksamhet ihop med detaljplanen?

Bemötande: vattenverksamheten är kopplat till det garage som ska byggas under bostadshusen. Bostadshusen ingår i detaljplanen, på så vis hör de ihop. Vattenverksamheten kräver dock separat ansökan och tillstånd. Detta samrådsmöte handlar enbart om vattenverksamheten. Detaljplanen måste gå igenom för att få bygga husen, vi kan få tillstånd för vattenverksamhet utan att detaljplanen är godkänd men inte ta tillståndet i anspråk före dess.

Björn Herling
Ormebäcksgatan 1 A
41678 Göteborg
Sakägare och tomträttsinnehavare av GÖTEBORG SÄVENÄS 142:16

Fråga/yttrande: området är en del av ett vattenförsörjningsområde. Eventuellt förorenat grundvatten strömmar även ifrån Brudaremossen (tidigare deponi) söder om Robertshöjd. Dessa två aspekter borde diskuteras och tas ställning till i MKB:n.

Bemötande: vi tar med åsikten i vårt fortsatta utredningsarbete.

Kerstin Wilsson
Rosendalsgatan 29
41680 Göteborg
Ej sakägare

Fråga/yttrande: hur kommer länshållningen att ske? Är det högljutt? Har tidigare erfarenhet av högljudda elverk/maskiner och har då inte kunnat sova.

Bemötande: länshållningen kommer ske med hjälp av pumpar och vattnet renas enligt miljöförvaltningens riktlinjer. Bra utrustning finns. Flera andra maskinertypen kommer att låta. Vi tar med åsikten i vårt fortsatta arbete.

Björn Herling
Ormebäcksgatan 1 A
41678 Göteborg
Sakägare och tomträttsinnehavare av GÖTEBORG SÄVENÄS 142:16

Fråga/yttrande: ingen MKB finns för detaljplanen, däremot har det upprättats en för vattenverksamheten. Det som har nämnts i MKB:n för vattenverksamheten borde ha uppkommit och nämnts i en MKB för detaljplanen.

Gunilla Frithiofson (Smörslottsgatan 61, 416 78 Göteborg, ej sakägare) inflikar i samma fråga: sökande (Framtiden Byggutveckling AB) skriver i MKB:n för vattenverksamhet att MKB har utfärdats för detaljplanen. Detta har inte gjorts.

Bemötande: Framtiden Byggutveckling AB svarar inte för detaljplanen idag. Bara frågor och synpunkter om vattenverksamheten diskuteras idag. MKB:n för vattenverksamheten nämner inte att det har upprättats en specifik MKB för detaljplanen. MKB:n för vattenverksamheten hänvisar däremot till att miljökonsekvenser av bostadshusen och utformningen av planområdet har behandlats i samband med planprocessen för detaljplanen. Bedömning gällande miljökonsekvenser för detaljplanen går att läsa om i planbeskrivningen *Detaljplan för bostäder och skola vid Robertshöjdsgatan/Smörslottsgatan inom stadsdelen Sävenäs och Delsjön i Göteborg, en del av BoStad2021, Stadsbyggnadskontoret Göteborgs Stad 2018.*

Eva Sternemalm Bondesson
Smörslottsgatan 65
41678 Göteborg
Ej sakägare

Fråga/yttrande: i MKB:n för vattenverksamheten anges att byggtiden för schaktet är 4 – 6 månader och under denna tid anges att det i genomsnitt kommer köra 3 lastbilar/timme till och från byggarbetsplatsen. Kommer dessa att köra ut via Smörslottsgatan? Detta medför avsevärda störningar i bullernivåer och luftkvalité för de som bor längsmed Smörslottsgatan. Och tillgängligheten för att förflytta sig med bil försämras (eftersom samfällighetens garage har utfart i korsningen Smörslottsgatan/Robertshöjdsgatan nedanför befintlig förskola). Bostäder har även friskluftsintag längsmed de berörda gatorna och ovan uttrycker oro för att luftkvaliteten även inomhus kommer försämrars på grund av damm och utsläpp från arbetsfordon.

Bemötande: fulla lastbilar kommer att köra ut från arbetsplatsen via Smörslottsgatan. Tomma lastbilar kör eventuellt om nödvändigt in via Robertshöjdsgatan. Vi tar till oss åsikterna om luftkvalitet och trafik och tar med dem i fortsatta utredningar.

Jonas Björk
Ormebäcksgatan 4 H
41678 Göteborg
Sakägare och tomträttsinnehavare till GÖTEBORG SÄVENÄS 141:28

Fråga/yttrande: ni säger att handläggningstiden mellan att ansökan inlämnas och dom är ca 1 år, och att en dom kan väntas i mars 2020. Men hur lång tid kommer denna process faktiskt att ta? Nu när detaljplanen är överklagad kan tillståndet dra ut på tiden. Kommer/kan garaget byggas även om detaljplanen inte godkänns? Ovan uttrycker att han tycker att det känns i

2 (6)

SAMRÅDSPROTOKOLL
2018-11-13

princip omöjligt att hinna få en dom innan 2021. Vad händer med Bostad 2021 och er byggstart inte kommer att kunna ske förrän tidigast 2021?

Bemötande: processen för ett prövningstillstånd vid överklagan avgörs normalt inom 3 månader, men kan ta ytterligare 9 månader innan slutgiltig dom fastställs om prövningstillstånd beviljas. Om tillståndsprocessen drar ut kan det eventuellt bli svårt att färdigställa bostäder till 2021. Vi arbetar så gott vi kan för en så tidig byggstart som möjligt.

Gunilla Frithiofson
Smörslottssatan 61
416 78 Göteborg
Ej sakägare

Fråga/yttrande: hur har påverkansområdena för buller, vibration och grundvatten bestämts? Hur kan man lita på dem? Personen i frågan bor i en bostadsrättsförening belägen precis utanför gränsen till ett av påverkansområdena. När sprängningsarbete utfördes vid Torparterass vid Östra sjukhuset kände hon tydligt när de sprängde. Uttrycker därför oro över negativa hälsoeffekter för de boende i närområdet. Ett halvår av damm, buller och försämrad luftkvalité är lång tid för de som påverkas. Forskning visar att ljudnivåer på 53 dB har hälsoskadliga effekter, tycker att vi borde undersöka mer och ta hänsyn till detta. Även orolig över hur sprängningsarbetet för garaget kommer att upplevas för närboende. Yttrar även oro över att damm från sprängning/transporter kommer påverka hälsan negativt för de som bor i närområdet (friskluftsintag från gatan för bostadshus). Hur kan detta tas hänsyn till? Känner att hon är särskilt berörd av följdverksamheten även om hon bor utanför de nu uppritade påverkansområdena. Uttrycker att hon ändå är nöjd med att dessa följdverksamheter har tagits upp i MKB:n och att vi verkar uppmärksamma på problemen.

Bemötande: de olika påverkansområdena är alla framtagna med olika vetenskaper. De har baserats på olika riktvärden, olika mätningar och olika beräkningar. I den tekniska beskrivningen finns beskrivet vad påverkansområdena är baserade på, däremot har denna information inte gått ut till dem som inte anses vara sakägare och särskilt berörda. Exempelvis för grundvatten är påverkansområdet framtaget med konservativa antaganden, därav beskriver påverkansområdet scenariot med maximal/värst tänkbara påverkan. Därmed visar detta påverkansområde värsta tänkbara scenarier med största möjliga påverkan. Angående buller är påverkansområdet baserat utifrån naturvårdsverkets riktlinjer och andra gränsdragningar. Bullerutredning kommer att fortgå och vi har en dialog om byggbuller för hela området med tillsynsmyndigheten. Vi tar med oss åsikterna angående påverkansområde och följdverksamheternas hälsoeffekter. Problem inom samma område diskuteras för flera andra stora uppdrag i Göteborg (t.ex. västlänken).

Angelica Petras
Blacktjärnsgatan 1 F
41678 Göteborg
Sakägare och tomträttsinnehavare av GÖTEBORG SÄVENÄS 157:7

Fråga/yttrande: vilka kan lämna synpunkter på tillståndsansökan av vattenverksamheten? Vilka rättigheter har de boende angående boendemiljö? Flera kommer inte kunna använda sina uteplatser som ligger i direkt anslutning till Robertshöjdsgatan. Radhusen är idag dåligt ljudisolerade (vardagliga ljud ifrån gatan hörs mycket bra in i husen). Inga treglasfönster. Även orolig över att damm ska komma in i bostadshusen/sovrummen eftersom ventilationen bygger

på självdrag. Hur husen kan byggas om/rustas upp för att förbättra ljudisolering är begränsat då de ingår i bevarandeprogram. Ett flertal i radhusområdet jobbar natt på Östra sjukhuset och sover under dagarna. Kommer störas om det bullrar på dagarna.

Bemötande: alla har möjlighet att inkomma med åsikter. Sedan är det domstolen som i slutänden gör en avvägning vilka åsikter som ska beaktas. Synpunkter från de som anses vara särskilt berörda (och därav bedöms vara sakägare) väger ofta tyngre än synpunkter inkomna från övriga. Vi tar med oss åsikterna angående följdverksamheterna i det fortsatta arbetet. I slutänden är det domstol som väger nytta av garaget mot den tillfälliga miljöpåverkan som uppkommer av vattenverksamheten (grundvattenavsänkning, buller, vibrationer, försämrad luftkvalité under byggtiden) och avgör om OK för tillstånd eller ej.

Jonas Björk
Ormebäcksgatan 4 H
41678 Göteborg
Sakägare och tomträttsinnehavare till GÖTEBORG SÄVENÄS 141:28

Fråga/yttrande: om man inte får tillstånd för garage/vattenverksamheten. Går man vidare med hus B1 och hus B2 ändå? Framtaget förslag är enligt MKB:n det enda möjliga platsalternativet för garaget. Det garage som finns och kommer att rivas – kan de som har platser där komma att få platser i garaget/erbjudna extraplatser?

Bemötande: idag anger detaljplanen att parkering för nybyggnationen ska lösas inom planen. Det framtagna förslaget är som MKB:n förklarar den enda möjliga platsen för garaget.

Albertina Henrikson från fastighetskontoret Göteborg inflikar i bemötandet: nej, de kommer inte bli erbjudna extraplatser.

Ann-Marie Björlin
Smörslottsgatan 59
416 78 Göteborg
Ej sakägare

Fråga/yttrande: uttrycker oro angående hälsoaspekter under byggskedet. Flera i området kommer behöva jobba mer hemifrån nu under en tid när det är flera större ombyggnationer som pågår i staden. Vill att hänsyn tas för detta med tanke på buller, vibrationer, luftkvalité.

Bemötande: vi tar med oss synpunkterna i det fortsatta arbetet.

Anders Karlsson
Ormebäcksgatan 4 E
41678 Göteborg
Sakägare och tomträttshavare för GÖTEBORG SÄVENÄS 141:31

Fråga/yttrande: hur kommer träden att påverkas av vattenverksamheten och en sänkning av grundvattnet? Personen i fråga har ett större träd i radhusområdet samt i närheten av schaktet finns en större ek. Hur kan dessa komma att påverkas?

Bemötande: en avsevärd majoritet av trädens rötter finns mycket ytligt i jordlagren där det vanligtvis inte förekommer någon mättad zon av grundvatten. Huvudsakliga avsänkningen

kommer ske i det undre magasinet under leran. Bedömningen är därför att träd inte påverkas av grundvattenavsänkningen.

Gunilla Frithiofson
Smörslottsatan 61
416 78 Göteborg
Ej sakägare

Fråga/yttrande: vad menas med att fastigheter ska besiktigas innan och efter arbetet? Vilka kommer utföra besiktningarna? Vad menas med totalbesiktning?

Bemötande: besiktningarna utförs enligt svensk standard i besiktningsförfarandet. Byggnader som är grundlagda på jord kommer att besiktigas om de ligger inom ett avstånd på 100 m ifrån schaktet. Byggnader som är grundlagda på berg kommer att besiktigas om de ligger inom ett avstånd på 50 m istället. Detta samråd är enbart för vattenverksamheten. När arbetet fortgår med att bygga fler bostäder inom detaljplanen kommer fler hus än de som ingår i tillståndsansökan för vattenverksamhet att besiktigas allt eftersom arbetet fortgår. Besiktningarna utförs av Bergsäker AB på uppdrag av Framtiden Byggutveckling AB. Husen besiktigas både in- och utvändigt med avseende på bland annat ytskikt.

Angelica Petras
Blacktjärnsgatan 1 F
41678 Göteborg
Sakägare och tomträttsinnehavare av GÖTEBORG SÄVENÄS 157:7

Fråga/yttrande: måste åsikter lämnas in under samrådet eller finns det fler tillfällen att lämna synpunkter? Kommer presentationen som visades under samrådet att tillgängliggöras?

Bemötande: synpunkter behöver inte inkomma under samrådet utan det finns flera tillfällen då synpunkter kan inlämnas. Däremot är det en fördel att lämna synpunkter tidigare i skedet eftersom synpunkterna då kan tas hänsyn till tidigare. Presentationen kommer att läggas upp på Bostadsbolagets projekthemsida
<https://www.bostadsbolaget.se/nyabostader/smorlottsgatan/>.

Björn Herling
Ormebäcksgatan 1 A
41678 Göteborg
Sakägare och tomträttsinnehavare av GÖTEBORG SÄVENÄS 142:16

Fråga/yttrande: samrådsunderlaget nämner inte att kulverten i området med försörjningsledningar till fastigheterna kommer att ingå i besiktning/riskanalys. Kulverten borde inkluderas och tas i beaktande. Tidigare vid Flisgatan har sättningar/sprickor iakttagits på kulverten.

Bemötande: vi kommer att ta med oss synpunkten i vårt fortsatta arbete och redan den 19:e november kommer en försyn att göras tillsammans Angelica Petras och Björn Herling. Vi är fortfarande i ett utrednings- och planeringsstadium och vi har samrådet just för att uppmärksamma synpunkter och frågor. Riskanalys är inte upprättad i dagsläget och detaljer kring besiktning har inte fastlåst. Exakt omfattning kommer att utarbetas efterhand. Kulverten kommer att behandlas på samma sätt som bostäderna angående besiktning och riskanalys för

eventuella sättningar och sprickor. I de lägen där kulverten ligger parallellt med schaktet minskar risken för sprickor eftersom sättningen kommer att fördela sig jämt runt om kulverten. Samma resonemang gäller radhusen öster om schaktet som även de ligger parallellt med schaktet.

6 (6)

SAMRÅDSPROTOKOLL
2018-11-13

BILGA 5 SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Samtliga inkomna yttranden i sin helhet

Från: Thomas Nystrom <thomas.nystrom@tnid.se>
Skickat: den 22 oktober 2018 20:17
Till: Framtiden Tillstandrh <tillstandrh@framtiden.se>
Ämne: garage Robertshöjdsgatan

jag vill närvara på samråd 12/11: 17:45
i dokumentet beskrivs det att det kommer ta 1,5 år att bygga det planerade
garaget. Är detta bara byggtiden för garaget eller hela den planerade
nybyggnationen? Jag hittar inga uppgifter om bullernivåer för sprängningar och
transportarbete
hur hög ljudnivå kommer det bli. Ljud fortplantas mycket väl i Radhusens betongstomme
och kommer förstärkas. Kan byggplanen för garaget överklagas? Det framgår inte av
handlingarna, bara att synpunkter kan lämnas. När kan en formell överklagan ske?

Mvh
Thomas Nyström

--

Thomas Nyström Industridesigner MFA
Blacktjärnsgatan 1c 1678 Göteborg
tel: +46730 795821
mail: thomas.nystrom@tnid.se

Från: Länsstyrelsen i Västra Götalands Län <vastragotaland@lansstyrelsen.se>

Skickat: den 25 oktober 2018 08:27

Till: Framtiden Tillstandrh <tillstandrh@framtiden.se>

Ämne: Ang. Samråd enligt 6 kap. underjordiskt garage Robertshöjdsgatan 25210-2018

Hej

Länsstyrelsen har mottagit ert underlag för samråd inför planerad tillståndsansökan avseende vattenverksamhet för utförande av underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan i Göteborgs kommun.

Vi vill med detta meddelande upplysa er om att länsstyrelsen inte lämnar synpunkter på inkomna handlingar i detta skede. Skriftlig vägledning kring innehållet i MKB sker då länsstyrelsen tar ställning till om åtgärden kan medföra betydande miljöpåverkan, d v s efter att ni skickat in er samrådsredogörelse.

Om ni har några frågor, vill diskutera samrådsrets eller ha annan vägledning kan ni kontakta ansvarig kommunhandläggare på länsstyrelsen Susanna Werner tel. 010-224 56 26.

Mvh

Länsstyrelsen Västra Götalands län
403 40 Göteborg

010-224 40 00

vastragotaland@lansstyrelsen.se

www.lansstyrelsen.se/vastragotaland

Från: Melin Ola <Ola.Melin@msb.se>

Skickat: den 26 oktober 2018 13:38

Till: Framtiden Tillstandrh <tillstandrh@framtiden.se>

Ämne: Samråd angående att Framtiden Byggutveckling AB ansöker om tillstånd för underjordiskt garage vid Robertshöjdsgatan/Smörslottsgatan, Göteborgs kommun

Hej Edward,

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har fått möjlighet att delta i Framtiden Byggutveckling AB:s samråd inför ansökan om tillstånd för underjordiskt garage vid Robertshöjdsgatan/Smörslottsgatan, Göteborgs kommun

MSB avstår från att yttra sig i samrådet.

MSB dnr: 2018-11085

Med vänlig hälsning

Ola Melin

Ola Melin
Handläggare

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Avdelningen för utveckling av samhällsskydd (US)

Enheten för säker hantering av farliga ämnen (SÄF)

Postadress: 651 81 Karlstad

Besöksadress: Packhusallén 2, Karlstad

Tel växel: 0771-240 240

Tel direkt: +4610-240 52 74

Mobil: +4672-219 36 76

E-post ola.melin@msb.se

www.msb.se

Från: Anna-Klara Elenström <Anna-Klara.Elenstrom@sgu.se>
Skickat: den 5 november 2018 10:41
Till: Framtiden Tillstandrh <tillstandrh@framtiden.se>
Kopia: SGU Diariet <diariet@sgu.se>
Ämne: Samråd avseende underjordiskt garage i Göteborg. SGU Dnr 33-2402/2018

Hej!

SGU har erhållit handlingar daterade 2018-10-26 där möjlighet ges att inkomma med yttrande i ärende om samråd avseende vattenverksamhet för utförande av underjordiskt garage i Göteborg. SGU Dnr 33-2402/2018.

SGU avstår från att lämna yttrande i rubricerat ärende.

Med vänlig hälsning

Anna-Klara Elenström
Hydrogeolog
Sveriges geologiska undersökning
Box 670, 751 28 Uppsala
Besök: Villavägen 18 Tel: 018-17 90 57
E-post: anna-klara.elenstrom@sgu.se

Från: Carin Johansson <cajcarcat@hotmail.com>
Skickat: den 12 november 2018 16:10
Till: Framtiden Tillstandrh <tillstandrh@framtiden.se>
Ämne: Re: SV: Samråd garage

Jag kan tyvärr inte komma till samrådet pga min mans sjukdom. Jag har dock synpunkter.

1. Jag tycker inte att ni har redogjort för hur spill/grundvatten ska avledas och vart.
2. Påverkanslinjerna verkar vara satta på ett ungefär. Skakningar i huset känns ända från Östra Sjukhuset där man bygger nu och det här är mycket närmre.
3. Jag litar inte på att den lera våra hus står på ska hålla för så lång och kraftig påverkan både vad avser grundvattenförändringar och skakningar.
4. Robertshöjdsgatan är smal och ni ska spränga och gräva i ett och ett halvt år med allt vad det innebär av buller, smuts och trängsel. Jag är tveksam till att gatan går att använda under den här tiden med all tung trafik som ni orsakar.
5. Ni har heller inte redogjort för vilka försäkringar ni har vid skada på husen, ersättning mm. Våra hus kommer att sjunka i marknadsvärde. Hur kompenseras vi för det?
6. Jag vill att dessa frågor tas upp på mötet och att vi får ett protokoll som redogör för vad som sagts.
7. Det finns en motsägelse i era skrivelser där ni beskriver påverkan på naturen som försumbar men å andra sida säger ni att påverkan på naturen kan bli sån att ni inte kan bygga? Jag kan tydliggöra detta vid behov.

Tacksam för svar och protokoll från mötet.

Carin Johansson

Från: Thomas Carlsson <thomasc-son@hotmail.se>
 Skickat: den 19 november 2018 11:01
 Till: Framtiden Tillstandrh <tillstandrh@framtiden.se>
 Ämne: Garagebygget längst Robertshöjdsgatan

Stopp för byggnation av garage längst Robertshöjds gatan!

Allmänt

Robertshöjds Radhusområde har kulturhistoriskt klassning av en anledning. Området är byggt för att smälta in och ta vara på naturen på bästa sätt. Den har vunnit pris och arkitekten har lyckats utforma området så att naturen integreras med husen - i vardagsrum via stora fönster – och vice versa. Stadsbyggnadskontoret har uppskattat detta och skyddsklassat området. Detaljplanen kommer omkullkasta hela områdets karaktär i strid med vad Stadsbyggnadskontoret valt att skydda. Tiltänkta höghus längs Robertshöjdsgatan innebär skugga, kraftig insyn och att välplanerade grönområden försvinner. Området har vidare en rad skyddsklassade tallar vilka har bedömts vara karaktäristiska för området. Grönområden på andra sidan Robertshöjdsgatan ingår i samma naturområde. Göteborgs Stad har haft som syfte redan sedan byggnationen började på 60 talet att grönområden skall bevaras, integreras och smälta ihop med byggnation i det för Björkekärr/Robertshöjd karaktäristiska grönområden mellan varje husområde. Detta är unikt och viktigt för känslan när man går/åker in i området och när man vistas eller bor i området. Detaljplanen riskerar inte bara att eliminera skyddsvärda tallar utan även att förstöra det som är unikt och vackert i Robertshöjd – dess gröna lungor. Folket och vi boende vill utöka skyddet av Härlanda Tjärn (Delsjöområdet). Vi sätter vår tilltro till domstolen, upphäv beslutet och bevara ett unikt område och något Göteborgarna är stolta över istället.

Byggnation längst Robertshöjdsgatan

Trafiksituationen på Robertshöjdsgatan och Smörslottsgatan är redan illa som den är med smala gator och frekvent trafik. Smörslottsgatan går som enda väg genom Björkekärr och Härlanda Tjärn är ett mycket välbesökt friluftsområde. Ytterligare byggnation - som detta GARAGE liksom ny skola innebär kraftigt ökad trafik, buller, avgaser och risker för barn och övriga boende. Robertshöjdsgatan är extra trång vilket märks inte minst då gående, motionärer och cyklister samsas med bilar på trång yta. Ökade risker är inte bra för någon. Barnens väg till skolan blir otrygg liksom cykelvägen till och från Härlanda tjärn. Vi anser att beslutet inte tagit tillräcklig hänsyn till nuvarande och kommande trafiksituation och bör upphävas.

Höga risker vid byggnation av garage

Radhusen är byggda på en känslig mark med gemensam bottenplatta samt kulvertsystem för fjärrvärme mm. Redan tidigare byggnation vid Flisgatan medförde problem för flera boende med risk för sättningsskador, problem med eldstad och skorsten samt sprickbildningar pga. sprängning, vibrationer mm. Vi är klart oroade över vad planerade ingrepp i naturen medför vid byggnation av garage. Utöver uppenbar risk för marksättningar, sprickbildningar och konsekvenser av grundvatten förändringar ökar risken för oförutsedda konsekvenser. Skador vilka inte alltid märks direkt utan uppstår med tiden. Det är därmed svårt att bevisa direkt orsakssamband vilket innebär problem att få hjälp av försäkringsbolag. Vi som bor här står därför med en uppenbar risk utan någon som helst ökad vinning. Som boende i områden är man förtvivlad. Riskerna för skador och problem är uppenbara. Varför skall vi fastighetsägare ta denna risk? Blir det problem kommer ansvariga slå sig fria, skylla på entreprenören som bygger eller gömma sig bakom att man inte kunde förutse dessa problem. Ingen vet exakt vad som händer när man behöver spränga i känslig miljö. Vi som bor mitt i det riskerar att drabbas dubbelt. Vi vill ju inte ha byggnation överhuvudtaget. Det känns cyniskt att ingen tar hänsyn till detta. Ett övergrepp på naturområde och oss boende.

Utöver detta tillkommer uppenbara störmoment under byggnation såsom sprängning, byggtransporter, damm samt buller mm. Utan glädje för någon. Närboende vill inte ha byggnation!

Garage är en del av en större helhet

Placeringen av en skola längst ut i boende området mot allt sunt förnuft. En skola är en viktig del av infrastrukturen och bör placeras centralt i boendeområdet t ex vid Rosendal- eller Kålltorpsskolan. Tilltänkt placering innebär ökad trafik, ingrepp i naturen och riskerar inte minst att bli ett tillhåll för bus/skadegörelse – en mer otrygg miljö. Byggnationen strider mot boende och Göteborgarnas vilja. Göteborgarna vill bevara området kring Härlanda Tjärn orört. Delsjöområdet börjar redan när man kör ner för backen till Härlanda Tjärn. Då kan man inte bygga höghus, skola och övriga större huskroppar.

Mycket besvikna boende längst Robertshöjdsgatan.
Jenny och Thomas Carlsson
Långefjällsgatan

Från: Eva Bondesson <eva.bondesson@hotmail.com>

Skickat: den 29 november 2018 09:55

Till: Framtiden Tillstandrh <tillstandrh@framtiden.se>

Ämne: Synpunkter på samrådsunderlag tillståndsansökan vattenverksamhet, uppdragsnr 13005933

Hej!

Brf Fiolen lämnar härmed våra synpunkter på ovanstående samrådsunderlag. Mottagarbekräftelse önskas.

Med vänlig hälsning,
Eva Sternemalm Bondesson
ordförande Brf Fiolen

Synpunkter på samrådsunderlag tillståndsansökan vattenverksamhet

Till
Att. Edward Berndtsson
Framtidens Byggutveckling
AB
Sven Hultins plats 2
412 58 Göteborg

Synpunktslämnare:
Hsbs Bostadsrättsförening Fiolen i Göteborg
BOX 31 111
400 32 Göteborg

Fastighet: Sävenäs 177:1

Kontaktpersoner:
Eva Bondesson, Ordförande styrelsen Brf
Fiolen
Smörslottsgatan 65
416 78 Göteborg

Thomas Aggerstam, ledamot styrelsen Brf
Fiolen
Smörslottsgatan 55
416 78 Göteborg
Email: thomasaggerstam@gmail.com
Tel: 070 4711 323

Sammanfattning

Enligt Framtiden Byggutveckling AB är Brf Fiolen inte att anse som sakägare. Vi anser oss dock vara synnerligen berörda av nedanstående skäl. Vår förening består av 87 lägenheter fördelade på två fastigheter – en som ligger längs med Smörslottsgatan och en placerad mitt emot befintlig förskola. Husen ligger ca 100 meter från tilltänkt schakt. Olägenheter som vi bedömer kan uppstå är kraftigt höjda bullernivåer under främst schakttiden (3-4 byggtransporter per timme i 4-6 månader), kraftiga höjda nivåer av luftföroreningar, vibrationer och ev. skador på fastigheten vid sprängning. Det föreligger risk för ökande kostnader för föreningen tex. ombyggnation av ventilationsanläggning, buller dämpande åtgärder etc. En MKB borde ha gjorts i detaljplanen. Vi kräver besiktning av vår fastighet före och efter byggstart.

Liksom i tidigare inskickade handlingar i samrådet för bostäder och skola vid Robertshöjdsgatan/Smörslottsgatan (Diariennr:1429/15) vill vi betona att någon hänsyn fortfarande inte är tagen till konsekvenser för vår fastighet avseende ökade luftföroreningar och ökat buller. Man refererar i denna utredning till den trafiksituation som är satt som vision år 2035.

Utöver detta läggs nu också till intensiv byggtrafik till följd av garaget för vilket samrådshandlingen gäller. Det saknas en bullerutredning i handlingen som omfattar buller till följd av byggnationen, i kombination med den intensiva trafiken. Här är det mer konkret och det borde finnas ett välkänt underlag vilket skulle kunna användas för bullerberäkningen av byggnation och byggtrafik. Vi saknar också en kvantifiering av den försämrade luftkvalitén som kommer uppstå till följd av den intensiva trafiken plus utsläpp vid byggarbetet. I handlingen är dock den geografiska bullergränsen satt till exakt Brf Fiolens tomtgräns (vid förskolan). Det framgår inte om denna avser endast buller till följd av byggnation, eller om den också omfattar den intensiva trafiken (3 lastbilar i timmen under 4-6 månader). Byggtrafiken som följer på utgrävningen av schaktmassor är inte presenterad alls.

Synpunkter

Vi ser nu att en MKB borde varit gjord i detaljplanen. Detta har också påpekats i överklagan till Mark och Miljödomstolen. Då skulle det lätt framgå hur exploateringen i området (Smörslottsgatan-/Robertshöjdsgatan) kommer att påverka de befintliga bostäderna vad det gäller trafik, buller och luftkvalité , särskilt under byggtid. Vår förening, Brf Fiolen, ligger i kanten av den gränsdragning (karta Sweco buller / vibrationer) kallad påverkansområde, men kommer att helt klart att påverkas.

All den tunga trafiken under byggtid, i första hand tidsmässigt av garaget, kommer att köra på Smörslottsgatan. Här ligger Fiolens fastighet endast några få meter från gatan och ca 50 lägenheter har sina sovrum vänd mot gatan, samt att all friskluft för ventilationen tas in under fönster på fasaden. Detta kommer att påverka oss under den långa byggtiden och även efter.

Bullerkartorna (Norconsult 2017-05-08) visar i övre delen av backen, helt nära vår fastighet, en ekvivalent ljudnivå p 59 dB och maxnivå 76-78 decibel år 2035 ! Då har ändå bostäderna (planerade och befintliga) placerats längre in på kartan från Smörslottsgatan än vad detaljplanen senare godkänt. Dessutom finns inte Brf Fiolens fastighet inritad på Trafikkontorets underlag för trafikberäkningar (2017-04-12). Dessa beräkningar är felaktigt bedömda då Robertshöjdsgatan motsatt sig genomfartstrafik. I dessa beräkningar finns heller inte byggtrafik inräknad.

Bullret från trafiken och även från arbetsfordon, sprängning och pumpar kommer att starkt påverka våra medlemmar. De som måste arbeta hemifrån (pga. Västlänksbygge), de som arbetar skift (Östra sjukhuset) och sover dagtid, småbarnsfamiljer och pensionärer som befinner sig hemma dagtid kommer att beröras. Forskning (Sahlgrenska, Karolinska, Göteborgs universitet mfl.) visar att buller över 53 dB påverkar och skadar hälsan med sömnsvårigheter, stress, hörselproblem och hjärtinfarkt. Barn är än mer utsatta då de kan få stora problem i bla. skolan. Förskolan ligger också inom påverkansområdet och där medlemmar i Fiolen har barn placerade. De uträkningar som Miljöförvaltningen gjort visar att bullret i Göteborg kostar sammanlagt 1200 friska levnadsår. Se artikel GP 2018-10-19

Vi vill inte utsättas för denna hälsopåverkan.

I Trafikbullerutredningen (Norconsult) : "Buller situationen för de befintliga bostadshusen i planområdets närhet kommer endast att påverkas marginellt av placeringen och utformningen av de nya bostäderna". *Hur vet man detta?*

Miljöbalkens (9kap. 12§ Förordning av trafikbuller vid bostadsbyggnader) bestämmelser skall tillämpas vid bedömning av, om kravet på förebyggande av olägenhet för människors hälsa är uppfyllt vid planläggning i bygglovsärenden!

§8: Vid en beräkning av bullervärden vid en bostadsbyggnad ska hänsyn tas till framtida trafik som har betydelse för bullersituationen . Har man räknat med att 3 tunga lastbilar i timman dagtid under 6 månader, passerar utanför vår fastighet under byggtid?

Någon luftkvalitetsutredning gjordes inte heller i detaljplanen. Det konstaterades endast att "luften i Björkekärr är bra och kommer inte att påverkas". Det vi nu vet är att luftkvaliteten kommer att försämrats under byggtid av garaget (och naturligtvis även under övrig planerad byggnation med ökad trafik och borttagande av grönområden) med damning, gaser och utsläpp från tunga trafiken. Har det nämnts något om radon? Väderleken är det som delvis bestämmer hur luftkvaliteten blir. Med tanke på den ventilation våra lägenheter längs Smörslottsgatan har, dvs friskluftsintag under fönster, föreligger en stor risk för försämrad inomhusmiljö!

Det innebär med största sannolikhet ökade kostnader för vår förening bla i form av

- Ombyggnation av föreningens ventilationsanläggning (om detta överhuvudtaget är möjligt)
- Ökat underhåll av fasaden pga ökade luftföroreningar
- Bullerdämpande åtgärder

Vibrationer som kommer att uppstå vid sprängning kommer vår fastighet med största sannolikhet att känna av, eftersom vi tydligt känt av sprängningar vid byggandet av Torpa Terrass, som ju ligger betydligt längre bort från oss. Därför bör också vår fastighet besiktigas före påbörjan av garaget och efter färdigställande.

Rapporten från Sweco avslutas med, "inga permanenta konsekvenser av de sökta verksamheterna kommer att uppkomma". Hur kan man garantera detta då vi vet hälsoriskerna! Nyttan av garaget i fråga sätter vi i relation till påverkan på omgivning och miljö!

För Brf Fiolen den 181128,

Eva Sternemalm Bondesson

Smörslottsgatan 65

416 78 Göteborg

eva.bondesson@hotmail.com

telefon 070 -780 10 66

Thomas Aggerstam

Smörslottsgatan 55

416 78 Göteborg

thomas.aggerstam@gmail.com

070-4711 323

Från: Jonas Andersson <jonas.andersson1894@gmail.com>

Skickat: den 29 november 2018 10:59

Till: Framtiden Tillstandrh <tillstandrh@framtiden.se>

Ämne: Synpunkter vattenverksamhet för utförande av underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan, Göteborgs kommun

Synpunkter enl bifogat dokument.

Vänligen bekräfta emottagande av denna handling.

MVH Jonas

Tomträttsinnehavare till fastighet Sävenäs 141:28

Synpunkter på Tillståndspliktig vattenverksamhet för underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan

För oss med radhus i nära anslutning till arbetsplatsområdet berörs vi ur många olika aspekter. Nedan följer vissa av de vi anser vara av allra allvarligaste karaktär.

Buller och vibrationer:

För att skapa detta djupa schakt krävs en rad åtgärder som skapar buller i området. Dels omfattningen av maskiner i form av grävmaskiner, bormaskiner (inför sprängning) och lastbilar för borttransport. Lägg därtill all sprängning som kommer att krävas. Utöver det även spontning och senare pålning. För oss boende i så nära anslutning skapas en ohållbar förändring i boendemiljön som ej kan anses acceptabel.

Sättningar:

Till följd av den grundvattensänkning som krävs för att hålla schaktet torrt kommer sättningar att ske enligt den tekniska beskrivningen. Radhusen är byggda tidigt 60-talet med enkel grundläggning och platta på mark. Vi anser inte utredningen vara tillräcklig utförd gällande de risker för vår fastighet dessa sättningar kan ge upphov till. Man beräknar, i den tekniska beskrivningen, att sättningen kommer att vara cirka 2,5 cm. Det kan få allvarliga konsekvenser på fastighetens fasad, glaspartier och ytskikt. Därutöver måste man ta hänsyn till yttre anslutningar från kulvert såsom VA/värme/bredband. Det kan få mycket allvarliga konsekvenser, vilket inte beaktas särskilt noggrant i handlingarna.

Utomhusmiljö:

Alla maskiner och transporter vid arbetsplatsområdet kommer leda till stor nedsmutsning, damning och andra förorenande utsläpp. Från att ha varit en uppskattad "grön kil" i området till denna förändring kan ej accepteras. Vår utomhusmiljö förändras i så stor omfattning och hänsyn är ej tagen till konsekvenserna för närboende i detta skede.

Ekonomiska konsekvenser:

Möjligt att denna text och rubrik inte berör tillståndshandläggningen och rimligen hör mer hemma i Detaljplanprocessen. Men, det måste kosta oerhörda pengar att tillskapa dessa garageplatser och projektet bör ställa sig frågan om nyttan kontra insatsen. Ingreppen i naturen är mycket omfattande och man bör ta hänsyn till denna aspekten i sin totala bedömning. Utöver det skall en "total besiktning" utföras i varje fastighet som ligger inom en viss radie från arbetsplatsområdet. Det skulle enligt min enklare bedömning innebära

minst 100 besiktningsobjekt. Besiktning före och efter samt kanske även några under byggtid måste medföra stora kostnader.

Samlad bedömning:

Vi anser att tillstånd för vattenverksamhet ej borde ges för underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan med hänsyn till ovan beskrivna följder alternativt ej fullständigt utreda eventuella följder.

Jonas Björk 0702-806 123 jonas.andersson1894@gmail.com Emma Björk 0702-429 987
emma.b.bjork@gmail.com Ormebäcksgatan 4H 416 78 Göteborg

Från: Ann-Marie Björlin <annmarie.bjorlin@gmail.com>

Skickat: den 2 december 2018 10:46

Till: Framtiden Tillstandrh <tillstandrh@framtiden.se>

Ämne: Synpunkter vattenverksamhet för utförande av underjordiskt garage vid Robertshöjdsgatan

Hej,

Jag bor på Smörslottsgatan 59 och jag deltog på samrådsmötet den 12 november angående vattenverksamhet för utförande av underjordiskt garage vid Robertshöjdsgatan. Jag är, som flera i närliggande område, emot detaljplanen för hela byggnationen i området. Där vid är jag på samma sätt emot byggnationen av garaget som är det inledande innan fortsatta byggplaner. Därför bifogar jag min tidigare insända överklagan för detaljplanen för den totala byggnationen. Jag har samma åsikter gällandes byggnationen av garaget.

Tilläggsas kan göras angående det omfattande störande arbete som starkt kommer att påverka oss boende i området. Är man pensionär, hemmavarande med småbarn, skiftarbetande eller sjukskriven etc. så kommer det bli en stor hälopåverkan för dessa då de är hemma mycket under byggtiden. För egen del kommer jag arbeta mer hemifrån pga Västlänksbygget och jag bedömer att byggnationsarbetet kommer att försvåra mitt arbete hemifrån.

Mvh

Ann-Marie Björlin
Smörslottsgatan 59

Hej,

Göteborg 2018-06-26

Sidan 1

Jag vill överklaga beslutet för byggnationen "Sävenäs – Bostäder och skola vid Robertshöjdsgatan/Smörslottsgatan. Diarenummer 1874/17. Mina synpunkter är tidigare inlämnade i november 2016 och januari 2018.

Jag bor i Bostadsrättsföreningen Fiolen på Smörslottsgatan 59 med balkong som vetter mot bl a den nuvarande förskolan. Jag köpte bostaden för 4 sedan och den huvudsakliga orsaken till att jag valde just denna bostad var för den gröna utsikten och det lugna och glesbebyggda området. Det nya området som planeras är för mig den absoluta motsatsen till vad jag söker i min boendemiljö.

- Jag är mycket frågande till att en så stor förskola kan planeras så väldigt nära bostadshus. Redan idag är det väldigt stimmigt vid förskolan. Den ljudnivå som är idag har jag tagit ställning till och accepterat vid min inflyttning. Men med fler barn blir det även ännu mer stim. De som bor längst ner har privata trädgårdar. Hur nära som helst borde man inte kunna anlägga skolgårdar intill privata trädgårdar. Vad jag kan utläsa från detaljplanen verkar skolgården planeras kring stora delar av det bostadshus som jag bor i. Det är väldigt olyckligt om det blir på det sättet.
- Området kring Härlanda tjärn är ett rekreatjonsområde för många göteborgare och en unik plats så nära centrum. En skola med allt stim och trafik som det för med sig är inte passande i den miljön tycker jag, där båda andra barn, vuxna och äldre tar sig för naturupplevelser. Björkekärnsplan borde vara en bättre plats för en hög- och mellanstadieskola.

- Simkunnigheten bland barn är inte så bra nu längre. Däremot tror jag att barn kommer att springa på tunna isar på rasterna. Det känns inte säkert med en skola så nära tjärnen. Likaså busliv med moped och liknande på kvällar tror jag kommer öka med en skola placerad så nära skogen.
- I grönområdet som kommer att tas bort finns ett rikt djurliv. Bl a fridlysta fladdermöss, många fåglar, ekorrar, harar och rådjur. Det rika djurlivet är mycket uppskattat av oss som bor här idag. I sin helhet är den utsikt som vi har från våra balkongen idag rena hälsokuren vilken vi kommer bli fråntagna då höga punkthus, en större skola och annat kommer bli vår nya utsikt istället. Människor vill bo på olika sätt. En del vill ha storstadspulsen nära sig men vi som valt att bo här har valt det naturnära.
- Två högre punkthus i denna miljö är inget som passar in i naturområdet eller bland övriga lägre hus.
- Hur har man tänkt med trafiken. I området är vägarna smala. 17-bussen går var 4:e minut nu i rusningstrafik. 17-bussen har vid olika tider redan väldigt många passagerare. Hur ska fler kunna få plats. Blir bussturerna tätare så blir det nästan absurt med bussar som går varannan minut. Detta samtidigt som det kommer vara fler bilar, cyklister och fotgängare om så många till människor ska verka i detta område. Trafiken kommer stå still när bussarna stannar vid alla hållplatser eftersom det inte går att passera bussen vid flera ställen.
- Den enda plats jag kan hålla med om som borde användas bättre är grusplanen där den stora skolan planeras. Något mer småskaligt tycker jag skulle passa bättre i miljön. T ex ett mindre äldreboende eller ett par lägre bostadshus.
- Det anges i detaljplanen att det är låg beläggingsgrad på parkeringen vid Härlanda tjärn. Tidvis stämmer det inte alls. Som t ex nu i maj månad var det helt fullt + fullt med bilar på grusplanen.
- Jag förstår också att fler bostäder behöver byggas i Göteborg. Vad jag förstår så är det dock planerat en väldigt stor procentandel som ska byggas just i Björkekärr. Det borde spridas mer.
- Under denna process så blir det även en inlåsningsseffekt för de som är för missnöjda och vill sälja sin bostad. Ev. bostadssökare kommer nog avvakta att titta på lägenheter när man inte vet hur omgivningen kommer att bli.
- Jag har tittat på ritningarna för hur de nya husen kan komma att skymma solen. Men jag får ändå inte kläm på hur det kommer att bli. Vad jag kan bedöma så tror jag att mycket solljus kommer försvinna från min lägenhet. Framförallt på vinterhalvåret då solen står lågt.
- De bullerberäkningar som anges i detaljplanen är jag frågande till. Jag är även frågande till beräkningen av parkeringsplatser och bilburna.Hälsningar

Sidan 2

Ann-Marie Björlin
Smörslottsgatan 59
416 78 Göteborg
070-560 24 69
annmarie.bjorlin@gmail.com
ann-marie.bjorlin@akademiskahus.se

Från: Fredrik Ståhl <fredrik.stahl@hotmail.se>
Skickat: den 2 december 2018 14:31
Till: Framtiden Tillstandrh <tillstandrh@framtiden.se>
Ämne: Robertshöjdsgatan - vattenverksamhet underjordiskt garage

Angående samråd avseende vattenverksamhet för utförande av underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan.

Vi bor i ett radhus ca 30 meter från det planerade garaget och ca 15 meter från vägen. Radhusområdet ingår i Göteborgs stads bevarandeprogram, ligger långt från centrum och angränsande till ett naturskyddsområde och ett område med riksintresse för friluftsliv. Ett så stort ingrepp i området kunde inte förutses när vi köpte huset. Radhusen är byggd på 60-talet, ventileras med självdrag och ljudisoleringen är dålig. Den planerad byggnation innebär för oss omfattande störningar. Vi befarar risker för vår och framförallt vårt barns hälsa och säkerhet samt skador i vårt hus.

Buller

Vi önskar att hänsyn ska tas för naturvårdsverkets riktvärden för buller från byggplatser. Att riktvärden överskrids är inte acceptabelt. Att störningar ska begränsas under dagtid är inte tillräckligt åtgärd då dem som är mest känsliga, alltså äldre, sjuka och framför allt spädbarn vistas hemma dagtid. Vi förutsätter att man tar hänsyn till att en förskola finns inom området som påverkas.

Påverkan på luftmiljön

Vi ifrågasätter bedömningen att påverkan på luftmiljön är liten då området är utomhus. Vi önskar att en ordentlig bedömning görs om hur vår luftmiljö inomhus kommer att påverkas av damm, föroreningar och avgaser från tungtrafik och vilka risker innebär detta för vår hälsa. Vi noterar att de förslag som finns beskrivna i projektplan för att påverkan ska minskas inte är bindande.

Tidsram

Bedömningen som görs är att påverkan är liten då arbetet pågår under kort tid. Vi ifrågasätter att en sådan påverkan med buller, vibrationer, damning och avgaser under minst 1,5 år kan betraktas som liten. T ex om ett spädbarn utsätts för luftförorening och höga buller från nyföddhetsperioden tills 1 års ålder finns det

inga risk för barnets hälsa och utveckling? På vilka studier baseras bedömningen att det är ofarligt?

Trafiksäkerhet

Enligt rapporten kommer ungefär 2000 lastbilslass att behöva köras bort från området. Detta är ett familjeområde där flera barn leker. Vilka åtgärd planeras för att säkerställa barnens säkerhet i samband med den kraftiga ökningen av tung trafik?

Skador på radhusen

En studie om hur vibrationerna kan påverka radhusen borde finnas med i rapporten. Vi förutsätter att en ordentlig inventering av radhusen görs innan och efter arbetet. Vi saknar en tydlig ansvarstagande och planering angående hur och inom vilken tidsram eventuella skador på radhusen ska åtgärdas.

Alternativ

Vi ifrågasätter att kommunens behov för bostäder inte kan tillgodoses utan så omfattande störningar och risker för närboende. Vi undrar om det verkligen är invånarnas intresse som styr beslut.

Med vänlig hälsning
Maria Rallou Tsolaki och Fredrik Ståhl
Blacktjärnsgatan 2C

Från: Gert Sandahl <sandahl.gert@gmail.com>
Skickat: den 2 december 2018 16:35
Till: Framtiden Tillstandrh <tillstandrh@framtiden.se>
Ämne: Ang. garage längs Robertshöjdsgatan

Yttrande ang. planerat garagebygge längs Robertshöjdsgatan bifogas.
 Bekräftelse på mottagen handling önskas.
 Med vänlig hälsning
 Karin Olin Sandahl Gert Sandahl

Till AB Framtiden och Bostadsbolaget – tillstandrh@framtiden.se
 Angående bygge av garage längs Robertshöjdsgatan.

1. Garagebygget utgör uppenbarligen en del av det samlade projekt, som beskrivs i utkastet till detaljplanen för Robertshöjdsgatan/Smörslottsgatan inom stadsdelen Sävenäs och Delsjön (Diarienummer SBK BN 1429/15 och TK FN5983/15). Vi har redan i de synpunkter vi lämnat till detaljplaneförslaget visat, att det både under byggtiden och därefter föreligger så stor risk för bland annat sättningsskador, att förslaget till garagebygget bör avslås.
2. Tidigare geotekniska studier och de som nu gäller garaget är starkt avgränsade till själva byggplatsen och dess närhet. De känsliga lerlagren sträcker sig dock längs hela Robertshöjdsgatan, och förändringar i grundvattennivån kan komma att påverka även de bostäder, som ligger på lerbotten som sluttar mot den nu kulverterade bäcken syd(ost) om gatan. Vissa fastigheter är redan nu drabbade av sättningar i marken.
3. Byggnationen av garage skulle ge upphov till extra stor belastning på de befintliga vägarna. Tunga transporter längs Robertshöjdsgatan kan förväntas ge upphov till tryck och vibrationer som förorsakar nya sättningar i det känsliga området vid Robertshöjdsgatan och dess förlängning Södra Sotenäsvägen i Partille. Bara garagebygget skulle enligt vissa beräkningar (rykten) ge upphov till en tung lastbilstransport var tjugonde minut! Och en stor del av dessa kan förväntas gå längs Robertshöjdsgatan. Inga studier har gjorts avseende gatans bärrighet och det kringliggande områdets tållighet.
4. Arbetet i berg med framför allt sprängningar utgör en stor risk eftersom stötvågor fortplantas genom berg och lerlager långt utanför det område, som enligt Bostadsbolagets underlag förväntas påverkas av sänkt grundvatten och effekter av sprängningsarbeten. Risker för konsekvenser i form av sättningsskador utanför detta område är – på grund av att radhusen står på sammanhängande lerbotten – så stor att dessa sprängningar inte bör genomföras.

5. Detta garagebygge skulle medföra ytterligare belastning på miljön i form av buller och dammbildning förutom vad som uppkommer genom ett eventuellt genomförande av den föreslagna detaljplanen. Detta är ett tydligt argument mot garagebygget och mot hela detaljplanen. Ytterligare konsekvenser, som ännu inte förutsetts eller förutsågs i den ursprungliga planen, kan förväntas.
6. Om ett garage för ett stort antal bilar skulle förläggas längs Robertshöjdsgatan, måste vi också räkna med starkt ökad trafik på gatan. Denna gata är inte avpassad för stora trafikflöden, och möjligheterna att göra något åt detta är små, eftersom lergrunden är så känslig. Dessutom ligger tomterna delvis mycket nära gatan, och bygget skulle skapa allvarliga störningar för de boende i form av damm, avgaser och buller.
7. Behandlingen av detta ärende lämnar åtskilligt i övrigt att önska. Det är en konsekvens av det i den första punkten nämnda – överklagade – ärende som gäller byggnation vid Härlanda tjärn. Redan detta faktum borde ha medfört att bred information hade lämnats till alla därigenom berörda och inte bara till de allra närmast boende. Konsekvenserna av det planerade garagebygget sträcker sig långt utanför det område som markerats i den lämnade beskrivningen av bygget. Enklast kan detta illustreras med trafiksituationen. Det finns två vägar in till garaget/garagebygget. Smörslottsgatan från det ena hållet och Robertshöjdsgatan från det andra. Smörslottsgatans bärighet har undersökts men inte Robertshöjdsgatans. När det gäller Robertshöjdsgatan vet vi att gatan och dess ena sida är känsliga eftersom det redan har skett sättningar. Som ovan nämnts risk finns för skador även på andra sätt. Vi avråder bestämt från att garagebygget tillåts så som det nu planeras.

Göteborg den 1 december 2018
Karin Olin Sandahl Gert Sandahl
Torvmossegatan 1 F
41678 Göteborg
031 842099

Från: K W <kiraww@gmail.com>
Skickat: den 2 december 2018 20:46
Till: Framtiden Tillstandrh <tillstandrh@framtiden.se>
Ämne: Robertshöjdsgatan garage

Edward Berndtsson, Framtiden Byggutveckling AB, Göteborg

Arbetet med schaktet för det underjordiska garaget N. om Robertshöjdsgatan, kommer drastiskt att påverka mej och min livskvalitet, fastän jag inte är sakägare och bor strax utanför själva detaljplaneområdet.

Under bortforslingen av schaktmassorna, kommer jag främst att drabbas av en ökning av den tunga trafiken på gatan utanför mitt sovrumsfönster, med intensifierat buller och luftföroreningar som följd.

I mitt sovrum har jag också mitt skrivbord, dator, bokhylla och TV, så jag tillbringar även en stor del av dagen där.

Även min uteplats, som vetter mot söder, på den, delvis kringbyggda, innergården, kommer att utsättas, då den ligger i rak linje, utan mellanliggande byggnader, mot schaktplatsen. Ljud passerar från gatorna och omgivningen, in genom mellanrummen mellan de två L-formade husen i Brf Fiolen och förstärks mellan husfasaderna.

Min bostad ligger i nära anslutning till korsningen Smörslottsgatan/Rosendalsgatan.

Redan idag är dessa två gator hårt trafikerade av all genomfartstrafik, inkl frekventa bussar, arbetsmaskiner och tunga transporter till andra byggen i området, gängse dagliga transporter och bilburen pendeltrafik etc.

Dessa två gator, bildar tillsammans en c.2,4 km långa slinga, som är den enda länken med resten av Göteborg, till, och genom, de tätbefolkade bostadsområdena i Björkekärr, Robertshöjd m.fl. samt till Härlanda Tjärns välbesökta badplats och friluftsområde.

Den enda förnuftiga rutten att forsla bort schaktmassor, är via Smörslottsgatan och, beroende på destination, också Rosendalsgatan, eftersom den smala Robertshöjdsgatan och dess förlängningar in genom småhusområdena i Sävedalen, är helt olämpliga för tyngre transporter.

Transporterna av schaktmassorna, kommer därför att passera inom 15-30 m ifrån mitt sovrumsfönster, som har ett ständigt öppet friskluftsintag i fasaden under fönstret, där uteluften sugs igenom lägenheten via ett frånluftssystem. Även idag kan jag ibland känna lukt av avgaser mm. inomhus.

Att vädra sovrummet dagtid kommer att bli en omöjlighet, både p.g.a. luftföroreningar, ev dammning och högt trafikbrus, såväl som kraftiga dunsar, när fordon kör över vägbulorna, placerade strax före korsningen på båda gatorna. Fordon med släpvagnar och tunga transporter med flera axlar dunsar mest.

Var tjugonde minut, varje arbetsdag, under kanske 6 månader, beräknas ett fullastat, dieseldrivet tungt lastfordon med schaktmassor, att passera förbi mitt hem, och lika många gånger kommer förmodligen ett fordon tillbaka tomt. Detta förutom all annan byggtrafik, såväl som den ordinarie trafik, som jag upplever idag! Hela garageprojektet beräknas att pågå i cirka ett och halvt år.

Detta är bara en liten del av de sprängningar som planeras, om detaljplanen godkänns. Makadamdiken och vattenmagasin planeras i bergslutningarna på en yta av 1700 kvm inom området, och även bostadshusen är placerade mest på berggrund. Man måste väl ta med i beräkningen hur mycket som måste sprängas totalt ett litet område och vad omgivningen tål!. Livet för både människor och vilda som tama djur kommer att bli kaotiskt i åtskilliga år.

Arbetet med att gräva ut/spränga ner schaktet kommer inte att påverka mej lika i lika stor grad som de direkt närboende i radhusområdet, men även de som bor inom c.1-200 m, som jag, kommer att få sin beskärda del av störningar och oväsen. Ljud och vibrationer kommer att sprida sej långt utanför det närmaste området. Under de senaste åren har jag utsatts för störningar från byggen mer än 500m bort, tryckvågor och kraftiga skakningar från sprängningar, passerande byggtrafik, tjutande varningssirener, buller mm.

De arbetsmoment som enligt entreprenören förväntas bullra, är spontning, grävning, pålning, kompaktering, borrar, sprängning och bilning. Till detta kommer länshållningen, där man behöver pumpar och förmodligen dieseldrivna elverk/generatoraggregat, för driften. Jag finner inget omnämnande av endera, i TB. eller MKB, men pumpar nämndes flyktigt på samrådsmötet efter en fråga.

Den sammantagna effekten av dessa arbeten, även om alla inte sker absolut samtidigt, kommer att ge en konstant, ackumulerad bullereffekt över hela området, som kan leda till stress hos närboende.

Eftersom jag har erfarenhet av kontinuerlig länshållning vid ett större projekt, så vet jag att det kan vara en mycket störande process för omgivningen. Speciellt nattetid fortplantar sig ljudet i luften och berggrunden och stör nattsömnen för omkringboende, även på ett avstånd av flera hundra meter bort.

Det nämns inte heller om hur sprängstenen kommer att behandlas, om den skall transporteras bort eller återanvändas och bearbetas på plats i en mobilt krossverk, som har gjorts vid andra byggprojekt i stadsdelen. En oerhört störande och enerverande process.

Förutom de ovan nämnda, så kommer andra verksamheter, såsom genomträngande varningssignaler frekvent tätborring och många små sprängsalvor, såväl som större detonationer, att påverka min vardag i hög grad, då jag vistas i hemmet mesta tiden. Också buller, vibrationer och avgaser etc. från icke specificerad, men konstant, verksamhet, kommer också att inverka på mitt välbefinnande, även om de inte överstiger decibelgränsen.

För att summera hur detta projekt kommer att beröra mej, så kan jag säga att jag, med bävan och oro, fruktar för ihållande störningar, både under garageprojektets 1,5 års varaktighet, såväl som den efterföljande byggnationen, som är beroende av projektet. Detta påverkar redan både mitt fysiska, såväl som psykiska välbefinnande. Jag anser mej inte ha någon möjlighet att flytta, p. g.a. min ålder, hälsa och ekonomi.

Kerstin Wilson
Rosendalsg 29, 416 80 Göteborg

Från: elisabeth jangsten <ejangsten@gmail.com>
Skickat: den 2 december 2018 21:01
Till: Framtiden Tillstandrh <tillstandrh@framtiden.se>
Ämne: Synpunkter på underjordiskt garage

I bif.fil finner ni mina Synpunkter gällande tillståndspliktiga vattenverksamheter för underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan MVH/Elisabeth Jangsten

Att: Edward Berndtsson,
Framtiden Byggutveckling AB,
Sven Hultins Plats 2, 412 58 Göteborg

Synpunkter gällande tillståndspliktiga vattenverksamheter
för underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan

Jag motsätter mig byggnation av garage utefter Robertshöjdsgatan
Det är en oproportionerligt stor inverkan på naturen för att anlägga ett litet antal garage platser. Detta oåterkalleliga påverkan står i stark kontrast mot 1 kap. Miljöbalkens mål och tillämpningsområde:

1 § Miljöbalken *naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl*

Garagebyggnation kommer att åsamka en enorm olägenhet för alla som bor i Robertshöjds radhus område. Även de som passerar Robertshöjdsgatan från Sävedalen som ska ta sig till Härlanda Tjärn och Skatås

I Miljöbalken kap 1 1 § *människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,*
4. mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas, och

Robertshöjdsgatan blir oframkomlig för all annan trafik under byggtiden!

Det är många som cyklar på Robertshöjdsgatan för att komma fram till cykelbanorna via Härlanda Tjärn, Skatås, Delsjön vilket kommer medföra att de inte kan cykla där under byggtiden för det finns ingen alternativ väg.

Följande synpunkter som inte är anpassad till Miljöbalken 3 § *I fråga om verksamhet som kan orsaka skada eller olägenhet för människors hälsa, miljön eller andra intressen som skyddas enligt miljöbalken tillämpas utöver balken även bestämmelser i annan lag.*

- Koldioxidutsläpp från byggtrafik
- Högt motorbuller från tunga fordon
- Sprängning medför risk för sättningar i radhusen mitt emot
- Fönsterrutorna kan spricka i samband med sprängningar

- Stor risk för olyckor för gående som ska korsa Robertshöjdsgatan t.ex för att gå till busshållplatsen på Spåntorget

Platsen att är inte lämplig för att spränga bort berg och bygga ett underjordiskt garage
 Kap 2 9 § *För en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.*
 Vad händer om det blir sättningar i radhusen mittemot eller sprickor i fasader som är irreversibla vad ska ni göra då? Det går inte med 100% beräkna ut allting i förväg.....
 Kap 2 8§ *Alla som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som medfört skada eller olägenhet för miljön ansvarar till dess skadan eller olägenheten har upphört för att denna avhjälpas i den omfattning det kan anses skäligt enligt 10 kap. I den mån det föreskrivs i denna balk kan i stället skyldighet att ersätta skadan eller olägenheten uppkomma.*

Träden som idag finns utefter gatan kommer huggs ner för att komma åt marken som ska sprängas bort- det är INTE hållbar utveckling! Det gör INTE Göteborg grönare!
 I Miljöbalken "God hushållning" står det att läsa
 Särskilda markanvändningsintressen Kap. 3
 2 § *Stora mark- och vattenområden som inte alls eller endast obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt påverka områdenas karaktär.*
 Robertshöjdsgatan som leder fram till Härlanda Tjärn, Skatås och Delsjöterrängen som är ett stort friluftsområde och har ett riksintresse. Garagebyggantionen kommer att begränsa alla människors framkomlighet.
 6 § *Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter skall särskilt beaktas.*

Avsändare: Elisabeth Jangsten, Blacktjärnsgatan 5 G, 41678 Göteborg
 e-post:ejangsten@gmail.com

Från: s.i.johansson@comhem.se <s.i.johansson@comhem.se>

Skickat: den 3 december 2018 12:46

Till: Framtiden Tillstandrh <tillstandrh@framtiden.se>

Ämne: synpunkter garage robertshöjd

Hej,

Synpunkter på vattenverksamhet vid garagebyggnad Robertshöjdsgatan enligt bifogat dokument.

Med vänlig hälsning

Sören o Irene Johansson

Till Framtiden Byggutveckling AB

Synpunkter på vattenverksamhet för uppförande av underjordiskt garage Robertshöjdsgatan

Vår fastighet Sävenäs 156:9 ligger inom markerat område för påverkan enligt beskrivning till föreslagen garagebyggnad.

Detta innebär en risk för olägenhet för vårt boende.

- Sättningar i hus på grund av förändring av grundvattennivån och sprängarbeten.
- Bestående förändringar av grundvattennivå och grundvattenflöden, vilket kan leda till översvämning på vår tomt.
- Ökad trafik från transporter till och från byggarbetsplatsen.
- Buller och vibrationer under byggtiden.
- Nedsmutsning av byggdamm och utsläpp från byggaktiviteter och ökad trafik.

Göteborg 2018-12-03

Sören Johansson
Sävenäs 156:9

Blacktjärnsgatan 3H
416 78 Göteborg
Telefon: 072-553 51 51.

Irene Johansson
Sävenäs 156:9
Blacktjärnsgatan 3H
416 78 Göteborg
Telefon: 070-220 01 34

Från: Remisser GE Samordning <Remiss_GE_Sam@goteborgenergi.se>

Skickat: den 3 december 2018 13:24

Till: Framtiden Tillstandrh <tillstandrh@framtiden.se>

Ämne: 10-2018-1128-1 - Robertshöjdsgatan. Vattenverksamhet för utförande av underjordiskt garage. Remiss.

Hej!

Sänder Göteborg Energis samlade remissvar i rubricerat ärende.

Med Vänlig Hälsning

Leif Söderwall

Samordning remisser

Direkt: +46 (31) 62 65 03

SMS: +46 707 62 65 03

Växel: +46 (31) 62 60 00

E-post: leif.soderwall@goteborgenergi.se

Göteborg Energi AB

Box 53, 401 20 Göteborg

Sverige

Besöksadress: Johan Willins Gata 3

www.goteborgenergi.se

Remissvar - Robertshöjdsgatan. Vattenverksamhet för utförande av underjordiskt garage. Remiss:

Göteborg Energi AB med dotterbolag har tagit del av ovan nämnda remiss.

Nedan följer synpunkter på förslaget från berörda ledningsslag.

Det är viktigt att korrekt utsättning av befintliga kabelstråk utförs och schaktning sker med stor försiktighet. För redovisning av befintliga ledningar i marken hänvisas till:

https://www.goteborgenergi.se/Kundservice/Markarbeten_nara_ledning

Tänk på att du blir ersättningsskyldig om någon kabel eller ledning skadas.

Vid schaktningsarbeten i närheten av i mark förlagda ledningar hänvisas till våra gällande *Bestämmelser vid markarbeten* som omfattar el-, fjärrvärme-, fjärrkyla-, optofiber och gasledning tillhörande Göteborg Energi AB, Göteborg Energi Gothnet AB, Göteborg Energi Nät AB, Göteborg Energi Gasnät AB, Partille Energi AB, Partille Energi Nät AB och Ale Fjärrvärme AB.

Det poängteras att det är för var tid gällande version som skall uppfyllas och att uppdaterade bestämmelser finns tillgängliga via länken:

https://www.goteborgenergi.se/Kundservice/Markarbeten_nara_ledning

Göteborg Energi Nät AB

Vi har tagit del av ovanstående ärende och vi har inget att erinra.

Kontaktperson för GENAB:

Erland Jonsson, 031 - 62 81 59

erland.jonsson@goteborgenergi.se

Göteborg Energi Fjärrvärme

Vi har tagit del av ovanstående ärende och vi har inget att erinra.

Kontaktperson för Fjärrvärme

Rolf Edlund, 031 – 62 65 87

rolf.edlund@goteborgenergi.se

Från: Emelie Erdtman <Emelie.Erdtman@larlingsgymnasiet.se>

Skickat: den 3 december 2018 14:47

Till: Framtiden Tillstandrh <tillstandrh@framtiden.se>

Kopia: petra.jarevik@hotmail.com

Ämne: Synpunkter Garagebygge Robertshöjdsgatan

Emelie Erdtman 890117 & Petra Järevik 840428
Blacktjärnsgatan 1D
41678 Göteborg

Högst påverkade av Garagebygget på Robertshöjdsgatan, bor mittemot.

Vi bor på längs med Robertshöjdsgatan och vi kommer i detta brev beskriva vilken olägenhet vi upplever att det planerade bygget av garaget är för oss och vår omgivning.

Grundvattennivån kommer påverkas när man bygger schaktet för det två våningar nedsprängda garaget på Robertshöjdsgatan.

Stor nerdammning och föroreningar för oss som är närmast boende samt sprängningar, ökat långvarigt buller och extremt tung trafik för att leda bort schaktet, var tionde minut kommer en lastbil passera.

Vi ifrågasätter hur man ska kunna använda sin tomt under dagarna då detta buller och föroreningar är i luften. Man kommer inte kunna vara på sin tomt, sin terrass eller i sitt sovrum som ligger närmst Robertshöjdsgatan. Vad finns det för ersättningsanspråk för detta? Hur kompenseras man för att utstå detta i 1,5 år?

Och detta gälla gällande buller påverkar inte bara oss utan även alla frilufsare som besöker området.

Att det planeras dammningar av våra hus sammanfattar gott och väl om hur förorenade våra hus kommer bli.

Radhusen har väldigt tunn vägg/isolering. Finns en bevarandeplan för själva radhusen och det är inget man får ändra på.

Därmed känns det väldigt oroväckande med detta garageprojekt. Men lika oroligt känns det med vibrationer och eventuella sättningar i huset.

Garagets fotavtryck är cirka 2300kvm.

Garagesidornas mått är 17,5m x 131m. Schaktet behöver vara ca 1,5meter utanför, längs alla sidor av garaget, det vill säga ungefär 20,5 m x 134 m. Djupet från markytan på c. +49 till schaktbotten + 42.5 blir c 6,5 m vid södra fasaden av hus B 1., dvs. mellan de två huslängorna. Inom delar av jordschaktet kommer det kvarvarande lerlagret under schaktbotten att vara så pass tunt att det troligtvis schaktas bort.

Schaktet kommer i sin södra ände att vara helt i jord medan det i norra ände troligtvis är helt i berg. Däremellan sker en successiv övergång från jordschakt till att utgöras av bergschakt i botten och jordschakt överst till slutligen schakt helt i berg.

Bergöverytan lutar ganska brant upp mot bergshöjden bakom garagets västra långsida och det är troligt att schaktet inom stora delar kommer att vara helt i berg längs den västra sidan och mer i jord i den östra sidan, mot Robertshöjdsgatan

Garaget i byggs i ett schakt som torrhålls medelst länshållning.

Vattenverksamheten kommer att inledas så fort schaktbotten är djupare än rådande grundvattentrycknivå. Bortledningen av grundvatten pågår till dess att källarväggarna är uppförda och schaktet utanför dem återfyllt. Denna period bedöms kunna vara upptill ungefär 1,5 år.

Sannolikt blir inläckaget av grundvatten, basflödet, så litet att det inte ens kommer att länshållas kontinuerligt utan endast i starten av varje arbetsdag. Vid nederbörd blir situationen en annan och kontinuerlig länshållning kan krävas.

Länshållningen kommer att ske med pumpar, men ingen information om detta finns i denna handling.

Bortforsling av schaktmassor kommer att ske dagtid och uppskattningsvis kommer ungefär 2 000 lastbilslass att köras bort. Jag hörde en beräkning på, att detta blir ett lass var 20:e minut. Därtill måste ju lastbilarna köra fram lika många gånger - det blir då var tionde minut, dagen lång.

Vill dessutom påpeka att det som informerades om på mötet inte var färdigutrett eller känt för de som lämnade synpunkter vid överklagandet för själva detaljplanen och således har inte alla kunnat lämna relevanta synpunkter i det överklagandet. Ärendet hänger alltså inte ihop utan nya signifikanta utredningar kommer i efterhand! Det är viktigt att till Mark- och Miljöödomstolen påpeka i överklagande att det i detta mastodontbygge nu kommer signifikanta och starkt påverkande åtgärder i efterhand.

Hälsningar, Emelie Erdtman & Petra Järevik

Vänliga Hälsningar
Emelie Erdtman

Telefon: 0702-957167

E-post: emelie.erdman@larlingsgymnasiet.se

Besöksadress:

Rödjans Väg 7

449 34 Nödinge

www.larlingsgymnasiet.se

Från: magnus@gryte.se <magnus@gryte.se>
Skickat: den 3 december 2018 20:26
Till: Framtiden Tillstandrh <tillstandrh@framtiden.se>
Ämne: Synpunkter på garage på Robetshöjdsgatan

Hej
Här kommer våran synpunkter på garagebygget. Tacksam för bekräftelse på att handlingen har inkommit.

MVH
Magnus & Christine Gryte
magnus@gryte.se

Synpunkter till byggnationen av garage på Robertshöjdsgatan.

Hej!

Vi är sakägare och bor på Blacktjärnsgatan 1 B. Här är våra synpunkter på det planerade garagebygget på Robertshöjdsgatan.

Vi anser att det är en stor risk att bullernivåerna under byggnadstiden kommer ha en mycket långvarig och stor påverkan på dels vår familj samt på hela den omgivande miljön och de människor och djur som vistas där. Bygget kommer att ske mycket nära ett naturreservat. Vi anser att det är ett mycket stort intrång som planeras.

I hushållet finns en person som arbetar natt och som kommer att störas när hen behöver sova på dagtid. Det kommer både vara buller, byggtransporter, sprängningar och utsläpp som påverkar närmiljön under dagtid. Det är troligt att det finns många, i nära anslutning till bygget och inom påverkansområdet, som arbetar på Östra sjukhuset på obekväma arbetstider. Vi kommer inte heller att kunna utnyttja våra uteplatser och trädgårdar som kommer att ligga inom 25-30 meter från omfattande byggtrafik, byggmaskiner och sprängningar. Det står i sammanfattningen att det kommer att vara tillfälliga höga bullernivåer periodvis. Utifrån hur nära bygget sker och hur omfattande det är så är det inte troligt att det bara kommer att vara höga bullernivåer tillfälligt och periodvis utan mer sannolikt kommer det att vara omfattande bullernivåer regelbundet under lång tid då det är byggtransporter, byggarbeten och sprängningar som kommer att ske ytterst nära befintliga boenden.

Vi som husägare är oroliga över sprängningar och hur detta kommer att påverka husgrunden. Vi bor i ett radhusområde som finns med i Göteborgs Stads bevarandeprogram och bedöms som särskilt värdefullt då området har en välbevarad och tidstypisk radhusmiljö (Stadsbyggnadskontoret Göteborgs Stad 2018). Kulvertarna under våra radhuslängor är inte pålade varpå risken för sättningar vid planerade arbeten ökar. Vidare anser vi att barnens perspektiv på sin miljö inte har beaktats då deras närmiljö och väg till skola kommer att vara kraftigt påverkad under lång tid. Det finns inte några alternativa promenadvägar från Blacktjärnsgatan till skolan utan de måste passera både byggmaskiner, transporter m.m. Inom påverkansområdet finns det flera barnfamiljer. Magnus och Christine Gryte med familj

Från: Karl Pettersson <karl.ea.pettersson@gmail.com>

Skickat: den 3 december 2018 21:42

Till: Framtiden Tillstandrh <tillstandrh@framtiden.se>

Ämne: Synpunkter garage vid Robertshöjdsgatan

Hej,

Bifogat finns våra synpunkter angående underjordiskt garaget vid Robertshöjdsgatan.

Var vänlig bekräfta att ni mottagit våra synpunkter

Mvh

Karl och Elin

Göteborg 2018-12-03 Till: tillstandrh@framtiden.se Avs: Elin Palmlin och Karl Pettersson
Blacktjärnsgatan 1 H, 41678 Göteborg

Synpunkter underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan

Sammanfattningsvis kommer byggandet av underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan ha stor negativ inverkan på vår levnadsstandar under de 1.5 åren som byggnationen minst kommer att pågå.

- Byggnationen kommer att medföra extremt tung trafik och belastning på en väg som inte är anpassad för det. Berörd väg har är på flera ställen endast utrymme för enfilig trafik. Trafikpåverkan bedöms bli extremt hög vid bortledning av alla schaktmassor. Oroande är extrem tung trafik i ett område med mycket barn vilket kommer öka sannolikheten för olyckor på en väg och område som inte är anpassat för det.
- Den stora ökningen av trafik innebär stor negativ inverkan på vår livskvalitet i form av buller och ljud från arbetsmoment, arbetsfordon, lastbilstransport av schaktmassor, byggtransporter. Flera sprängningar med följande vibrationer kommer ske. Allt detta sker mitt inne i ett bostadsområde med hus bara ett 10-tal meter ifrån byggplatsen. På samrådsmöte 2017112 kunde Framtiden redan erkänna att man inte kommer kunna följa NFS 2004:15 fullt ut under byggprocessen.
- Sättningar och påverkan på husen pga sprängningar och bortledning av grundvattnet
- Byggnationen leder till försämrad luftkvalitet för boende i området under minst 1.5 års tid (planerad tid för byggandet) pga damning från arbetsområdet samt det ökade antalet transporter till och från byggplatsen.

Från: Angelica Petras <angelica.petras@outlook.com>

Skickat: den 3 december 2018 19:20

Till: Framtiden Tillstandrh <tillstandrh@framtiden.se>

Ämne: Synpunkter till samråd avssende vattenverksamhet Robertshöjdsgatan

Hej,

se bifogat våra synpunkter gällande "samråd enligt 6 kap miljöbalken avseende vattenverksamhet för utförande av underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan, Göteborg kommun".

Mvh, Angelica och Federico

Framtiden Byggutveckling AB

Att: Edward Berndtsson

tillstandrh@framtiden.se

Göteborg 2018-12-03

Vi är innehavare av tomträtt till radhusfastighet som angränsar till området där garaget planeras. Vi kommer påverkas avsevärt negativt i vår boendemiljö genom kraftig ökning av buller, nedsmutsning, damm och ökade luftföroreningar samt minskad framkomlighet med ökade trafikfaror på Robertshöjdsgatan och Smörslottsgatan.

Nedan följer våra synpunkter till samrådet avseende vattenverksamhet för utförande av underjordiskt garage vid Robertshöjdsgatan:

BULLER

Uppskattningsvis 2 000 lastbilslass krävs för att transportera bort schaktmassorna från garagebygget. Detta blir under den föreslagna tidsplanen ca 1 lastbil var tionde minut som ska trafikera den smala Robertshöjdsgatan. Bullernivåerna från byggtrafiken kommer bli mycket höga och besvärande för de närboende. Därtill behöver inflödet av vatten i schaktet pumpas ut med läns pumpar dygnet runt, även nattetid, vilket kommer leda till stora störningar.

Vårt radhus är uppfört på 1960-talet med självdragsventilation. Enligt dagens byggstandard är det mycket dåligt isolerat mot externt buller. Vardagsrum och sovrum blir särskilt utsatta eftersom de har stora glaspartier mot Robertshöjdsgatan och planerat garagebygge. Möjligheterna att förbättra ljudisoleringen i radhusen är mycket begränsad då de ingår i Göteborg stads bevarandeprogram (Sävenäs 47:E) vilket innebär restriktioner för ingrepp på fasad och utformning av fönster. Detta gör det svårt och kostsamt att vidta byggtekniska åtgärder för att av hälsomässiga skäl skydda oss mot buller. Buller till följd av kraftigt ökad trafikmängd och ökad natt-trafik kommer försämra boende- och inomhusmiljön avsevärt. De befarade bullerstörningarna medför risk för vår och våra barns hälsa och nattsömn. Därtill jobbar många boende i området nattsift på Östra Sjukhuset och är beroende av en tyst närmiljö även på dagtid för sömn.

TRAFIK

I området rör sig en stor del joggande, gående och cyklande barn och vuxna, inte endast närboende, utan också alla besökare till friluftsområdet. Den stora mängd lastbilar som kommer trafikera området utgör en hög säkerhetsrisk för alla som rör sig i området då vägarna är smala och sikten är dålig.

De ökade transporterna till och från byggnationen leder även till minskad framkomlighet i området då Robertshöjdsgatan inte är dimensionerad för tung trafik.

RISK FÖR SÄTTNINGAR

Radhusen i Robertshöjds samfällighet är byggda på lergrund och i ett skredområde (bäckravin).

Att den gröna kilen mellan Robertshöjdsgatan och Smörslottsgatan tas bort och ersätts med hårdgjorda ytskikt och parkeringsgarage innebär att infiltrationen och den naturliga dagvattenhanteringen försvinner, vilket påverkar avrinning mot radhusen och ökar risken för fukt- och vattenskador på husen.

Under garagebygget kommer bortledning av vatten från grundvattenmagasinet leda till en trycksänkning i dalgången, vilket innebär en risk för sättningar i strukturen för radhusen längst Robertshöjdsgatan.

Sprängningar i berg för garagebygget, samt ökningen av tung trafik, riskerar sprickningar och sättningar på radhusen samt på samfällighetens kulvertar för varmvatten och fjärrvärme, där hela radhusområdet riskerar att stå utan värme och vatten.

RISK FÖR HÄLSA

Vatten som leds bort under byggnationen genom det kommunala dagvattennätet ökar risken för slitage, läckage och sanitära olägenheter på detta nät.

Utsläpp från frekventa lastbilstransporter, läns-pumpar samt dieseldrivna arbetsfordon leder till stora luftföroreningar i området.

Dammet från byggnation och transporter kommer smutsa ner både utomhus- och inomhusmiljö för oss närboende, där våra uteplatser och trädgårdar samt sovrum vetter mot schaktområdet.

Konstant buller från transporter, pumpar, sprängning, arbetsfordon etc är en hälsorisk för de närboende då dessa ljud inte går att stänga ute ur boendemiljön. Radhusen är så dåligt isolerade att vi kan höra folk prata på gatan. Jämför detta med ljuden från byggnation av tvåvåningsgarage. Detta kommer leda till ökade stressnivåer, sömnsvärigheter och irritation.

Med vänliga hälsningar,
Angelica Petras och Federico Chávez
Blacktjärnsgatan 1F

Från: Linnea Erwander <linnea.erwander@gmail.com>

Skickat: den 3 december 2018 17:09

Till: Framtiden Tillstandrh <tillstandrh@framtiden.se>

Ämne: Synpunkter gällande byggnation av garage vid Robertshöjdsgatan

Hej,

Bifogat finner ni synpunkter angående byggnationen av garage vid Robertshöjdsgatan. Bekräfta gärna att mailet har gått fram.

Med vänliga hälsningar

Linnea Erwander

Synpunkter gällande byggnation av garage vid Robertshöjdsgatan

Vi ställer oss negativa till nybyggnationen av ett garage på Robertshöjdsgatan. Detta då garaget är planerat i ett område med mycket höga naturvärden. De unika djur- och växtarter som finns i området kommer att påverkas negativt av det buller och de vibrationer som bygget skulle medföra. Djur och natur kommer även att påverkas av de luftföroreningar som den tunga och frekventa byggtrafiken skulle innebära. Effekterna på djur och växtlighet behöver åtminstone utredas ytterligare innan bygget beslutas.

Även för de boende i området väntas bygget få negativa konsekvenser. Byggdamm som tar sig in i boendemiljön, ören luft, långvarigt buller och högfrekvent, tung byggtrafik skulle påverka de boende i området mycket negativt. Den bullerberäkning som tidigare genomförts framstår som totalt orimlig då störande ljud kommer nå betydligt längre än vad som lyfts fram i underlaget för samråd.

Robertshöjds samfällighet har en fjärrvärmekulvert i området som är mycket känslig och som tidigare har fått skador på grund av tung byggtrafik. Denna kulvert skulle sannolikt inte klara av det sprängningsarbete och den ökade tunga trafik som är nödvändigt för byggnationen av garaget.

Radhusen vid Robertshöjdsgatan är på grund av dess unika karaktär en del av Göteborgs stads bevarandeprogram och man bör således undersöka vilken inverkan sprängningar och tungtrafik skulle ha på husen. Det är i dagsläget oklart om husen skulle klara de påfrestningar som bygget skulle medföra eller om det finns risk för sättningar, vattenskador på grund av omledning av grundvatten och så vidare.

Linnea Erwander, Linus Rundberg, Eva Erwander

Från: Lina Hansson <nicklassonlina@hotmail.com>
Skickat: den 3 december 2018 21:31
Till: Framtiden Tillstandrh <tillstandrh@framtiden.se>
Ämne: Synpunkter Underjordiskt garage Robertshöjdsgatan

Bifogar synpunkter.

Synpunkter på garagebyggnationen, Robertshöjd.
"Underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan"
Efter samrådet 2018-10-22

Boende: Vi bor på Blacktjärnsgatan 3B, Lina & Ola Hansson

1. Bygget av garaget väcker många frågor, dels tidsaspekten – det är ett mycket omfattande bygge som tidsmässigt verkar bli omöjligt att bli klart till stadens mål 2021. Det kräver många olika kompetenser, finns arbetskraft till detta då det byggs med pressat tidsschema i hela Göteborg? Hur många projekt går det att ha igång samtidigt?
2. På mötet väcktes en stark oro över beskrivningen av den extremt tunga trafik av lastbilar som ska forsla bort schaktmassorna. Dessa beräknades av ansvariga till att ett lass var tjugonde minut skulle lämna platsen, vilken innebär det dubbla eftersom bilarna ska tillbaka också. De två vägar som passerar detta område är vägar där barn dagligen tar sig till grundskolan Rosendalsskolan, eller för att ta 17 - bussen till andra skolor i området. Här ligger även en förskola dit barn ska ta sig. Att blanda barn, unga och tung byggtrafik skapar en mycket osäker miljö för de boende och skapar risk för en olycka som man inte önskar att någon ska behöva vara med om.
3. Boende i området kommer att påverkas av buller, transporter, ljud och smuts i mycket hög grad. Här bor många barnfamiljer, barn hämtas och lämnas vid olika tider till förskolor i och med att många är föräldralediga. Här bor även många som arbetar på Östra Sjukhuset, med varierande arbetstider. I samband med stora trafikomläggningar inne i Göteborg rekommenderar dessutom företag att anställda arbetar hemifrån. Det "hjälpas" alltså inte att "bara" arbeta på dagtid för att minska påverkan för de boende.
4. Grundvattnet skulle påverkas, man behöver använda läns pumpar under arbetet. I närheten finns den gamla soptippen Brudare mossen, den nämns inte i detta projekt men borde man inte ta med i beräkningen de utsläpp som finns kring denna gamla avfallsplats?
5. Vi bor på andra raden från byggnationen och oroar oss även för husets påverkan av sprängningsarbetet, sättningar men även vibrationer under hela byggnationen.

6. Då vi fick ta del av detaljplanen över byggnationen var inte garagebyggnationen färdigutredd och togs inte med i informationen till oss. Det som nu presenteras är nytt, det känns förhastat och som att man försökt kringgå detta.

Till
Framtiden Byggutveckling
Att Edward Berndtsson
Sven Hultins plats 2
412 58

Yttrande.

Klagande: Björn Herlin
Ormebäcksgatan 1A
Sävenäs 142:1
416 78 Göteborg

Överklagat avgörande: Detaljplan för bostäder och skola i stadsdelen Sävenäs och Delsjö
diarienummer 1874/17.

Härmed lämnas följande synpunkter på Göteborgs stads plan- och byggnadsnämndens/Framtidens förslag avseende garage vid Robertshöjdsgatan.

FAKTA I ÄRENDET

Området har en karaktär som levererar ekosystemtjänster i form av rekreation och friluftsliv. Området är det mest betydande rekreation och friluftsområdet i Göteborg och har bevarats av generationer för att som nu användas av en stor del av Göteborgs befolkning bl.a. som motion, bad- och strövområde.

Det planlagda området har använts för att utgöra en naturlig övergång mellan bebyggelse och naturområde. Området gränsar till naturreservat och innehåller mark som planterats för att återställa tidigare befintlig ekskog.

Det bestrides att byggnationen inte skulle innebära betydande miljöpåverkan. Detta styrks bl.a. att området enligt naturinventering konstaterats innehåller habitat för 7 stycken fridlysta arter. Påverkan på dessa skyddade djurs framtid bör undersökas innan ett så stort ingrepp görs som garagebygget.

YTTRANDE

Generellt gäller att planläggning av markområden samt lokalisering, placering och utformning av byggnadsverk inte får ske så att den avsedda användningen eller byggnadsverket kan medföra en sådan påverkan på omgivningen som innebär fara för människors hälsa och säkerhet eller betydande olägenhet på annat sätt (2 kap. 1 §, 6 § första stycket 1 och 9 § PBL). Utredningen innehåller dessutom betydande brister. Dessa brister medför att bedömningen av påverkan inte blir riktig se nedan,

Den markundersökning som redovisas innehåller inte de mest sannolika föroreningskällorna i området. Undersökningen har gjorts för några föroreningskällor i närheten, men inkluderar inte den mest betydande föroreningskällan i området som är Göteborgs tidigare deponi i området Brudaremossen (1938- 1978). Brudaremossen har del av sin avvattning igenom området. En etablering inom områdena med sänkning av grundvattennivån genom utpumpning från schakt innebär att lakvatten kommer att kunna styra över flöden till idag inte förorenade områden. Utredningen nämner inte alls påverkan från Brudaremossens lakvattenflöden. Detta strider mot PBL 5§ pkt 1 angående människors hälsa och säkerhet eftersom riskerna för skada på befintligt system är överhängande och markarbeten kan störa de strömmar som idag finns. En del av flödena finns kulverterade. Bristerna i underlaget är uppenbara. Detta strider också mot §9 avseende människors hälsa och säkerhet.

Det finns bara en stor tillfartsväg till området via Smörslottsgatan. Robertshöjdsgatan skulle om den blev planlagd i dag betraktas som för smal för mötande trafik. De smala gatorna innebär en stor risk för skador orsakade av entreprenadmaskiner och transporter redan under genomförandet. Trafikökningen till följd av planerat garagebygge blir betydande. Risker för skador på intilliggande fastigheter blir hög under planerade sprängningsarbetet.

Proportionalitetsprincipen ska respekteras. Trafikutredningen som är gjord visar dessutom på brister. Trafikflödena är ofullständigt inlagda och effekten av lokaliseringen av garagen redovisas inte. Trafikutredningen ligger till grund för bullerutredningen. Eftersom trafikutredningen inte är fullständig kommer bullerutredningen ge en felaktig bild. Dessutom anger man att bussar inte räknas som tunga fordon utan som bilar vilket är felaktigt. Detta strider mot 5§ pkt 1 och §6 sista stycket om människors hälsa. Boende i området är van vid en mycket låg bullernivå. Detta bör tas hänsyn till vid en etablering i området. Befintlig bebyggelse kommer att få betydligt högre bullernivåer än tidigare speciellt vid sprängning och schaktning. Någon hänsyn till detta tas inte utan bullerberäkningarna görs endast för tillkommande bebyggelse och åtgärder vidtas endast för planerad ny bebyggelse.

Arbetet med omfattande sprängning och transport av schaktmassor för byggnation av garage i två plan under ett och ett halvt år skulle innebära avsevärd påverkan av buller och damm från bygget. Att hänvisa till att arbetet kommer att ske dagtid hjälper föga eftersom många är skiftarbetande eller pensionärer i området. Befintliga uteplatser längs fastigheterna vetter mot Robertshöjdsgatan dessa skulle bli oanvändbara.

Om befintligt område redan är färdigutbyggt blir samhällsnyttan negativ av att man tar naturreservat och intilliggande områden i anspråk. Sprängningsarbeten riskerar att skada befintligt djurliv och förändra förutsättningarna för det angränsande naturreservatet. Detta strider mot 3§ om att hänsyn ska tas till natur och miljövärden.

I utredningen saknas underlag för hur närheten till Göteborgs vattenförsörjning ska kunna skyddas från skada. I planområdet finns kulverten för vattenförsörjningen från Alelyckan och pumpstationen till Delsjöarna. Enligt uppgift går kulverten för vattenförsörjningen under sprängningsområdet. Detta nämns inte i underlaget. Risker för skador och effekterna av skador på vattenförsörjningen har kartlagts tidigare. Detta strider mot §5 pkt 5 om riskerna för olyckor. Dessa olyckor är inte heller lokala eftersom hela regionen som försörjs av dricksvatten berörs.

Den tilltänkta sprängningen, schaktningen och grundvattensänkningen hotar integriteten för radhusen. Bottenplattan är bara 10 cm tjock och med armerad gemensam bottenplatta för åtta radhus. Tidigare har skador noterats vid sprängningar vid Flisgatan vilket förorsakat sprickor i skorstensstockar. Husen har under flera år sjunkit. Detta kan konstaterats genom att dagvattenbrunnar sticker upp flera decimeter ovanför intilliggande mark. Det finns inget tecken på

att hussänkningen slutat, i alla fall inte på Ormebäcksgatan 1. Utredningen lyckas inte utesluta att skador kan ske på husen. Många delar av husen är inte heller inspekterbara. Detta gäller speciellt bottenplattan och försörjningskulverten.. En spricka i bottenplattan kan innebära inläckande vatten med vattenskador som följd.

Ett ställningstagande om byggnation skulle med bakgrund av användandet av det planlagda området för rekreation och friluftsliv medföra stora begränsningar för tillgång och upplevelse av området runt Härlanda tjärn. Området används av stora delar av Göteborgs befolkning för promenader, bad, och skridskoåkning. Att nyttja marken för att tillfredsställa ett antal byggare strider mot 3§ pkt 2 om allmän tillgänglighet och användbarhet.

Det är oklart varför detta tillägg till byggnationen sker under tiden som ett överklagande behandlas. Detta försvårar ytterligare behandlingen eftersom det överklagade byggnadslovet behandlar en plan som inte längre är aktuell. Detta skulle innebära att det överklagade byggnadsärendet behöver tas om.

Göteborg den 28 november 2018

Björn Herlin (Sävenäs 142:1)

Bild från Robertshöjdsgatan på vänster sida planeras bebyggelse precis intill vägen. Nuvarande situation med lite trafik och buller. Planeras ersättas med bostadshus och är nu aktuell för garage i två plan

Från: Marie Nyberg <marie.nyberg@sbk.goteborg.se>

Skickat: den 28 november 2018 08:50

Till: Framtiden Tillstandrh <tillstandrh@framtiden.se>

Kopia: Diariet SBK/Stadsbyggnadskontoret/GBG Stad <diarium.sbk@sbk.goteborg.se>

Ämne: Samråd enl 6 kap. MB Robertshöjdsgatan (SBK dnr 0707/18)

Hej,

Stadsbyggnadskontoret har inga synpunkter på samrådsunderlaget gällande tillståndsansökan för att anlägga ett underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan.

Garaget som ska byggas är enligt upprättad detaljplan, dock är den aktuella detaljplanen överklagad.

Med vänlig hälsning

Marie Nyberg

Miljöplanerare

GÖTEBORGS STAD

Stadsbyggnadskontoret

Telefon: 031-368 18 31

E-post: marie.nyberg@sbk.goteborg.se

E-post: sbk@sbk.goteborg.se

Postadress: Box 2554, 403 17 Göteborg

Besök: Köpmansgatan 20

www.goteborg.se

Från: joel.evonson@vattenfall.com <joel.evonson@vattenfall.com>

Skickat: den 15 november 2018 09:55

Till: Edward Berndtsson <Edward.Berndtsson@framtiden.se>

Ämne: Ledningsrätter

Hej Edward!

Vattenfall Eldistribution har blivit kontaktade angående underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan.

Enligt er så har Vattenfall Eldistribution två ledningsrätter (optokabel och starkström) som ligger inom eller invid området.

Med vänliga hälsningar

Joel Evonson

Tillstånd och rättigheter
Vattenfall Eldistribution AB
461 88 Trollhättan
Österlångatan 60

072-538 45 41

joel.evonson@vattenfall.com

www.vattenfalleldistribution.se

Framtiden Byggutveckling AB
Edward Berndtsson
tillstandrh@framtiden.se

Samrådsyttrande över samrådshandlingar avseende ”Samråd enligt 6 kap miljöbalken avseende vattenverksamhet för utförande av underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan, Göteborgs kommun”

Yttrande över samrådshandling oktober 2018 för rubricerat ärende från förvaltningen Kretslopp och vatten.

1. ÖVERGRIPANDE BEDÖMNING

Kretslopp och vatten ser följande behov av ändringar i handlingarna:

- På sidan 16 i avsnitt 5.1 i den tekniska beskrivningen beskrivs felaktigt att Trafikkontoret och Kretslopp och vattens ledningar i Robertshöjdsgatan ska läggas om när gatan korrigeras. Inga allmänna ledningar kommer att läggas om i Robertshöjdsgatan mer än de som finns i naturområdet. Men en allmän dagvattenledning kommer byggas i Robertshöjdsgatan utanför garaget.
- Utredningen bör beakta PM:et ”Reningskrav för dagvatten” (Miljöförvaltningen, 2017) för att underlätta arbetet vid val av reningsmetod av länsvatten.

Sammanfattning av Kretslopp och vattens kommentarer

Kretslopp och vatten kommer att beröras av båda vattenverksamheterna. Grund- och ytvatten ska ledas till allmän dagvattenledning. Naturmarken där garaget ska ligga är idag inte anslutet till det allmänna dagvattennätet. Därför kommer avledning av länsvatten att kunna göras utifrån kapacitet på dagvattenledningsnätet. Mängden länsvatten som kan avledas bestäms av Kretslopp och vatten. Det avledda länsvattnet ska uppfylla Miljöförvaltningens krav på rening.

Dricksvatten föreslås för infiltration till grundvattenmagasinet. Framtiden Byggutveckling måste samråda med Kretslopp och vatten för att bestämma lämplig metod för uttag av dricksvatten och placering av infiltrationsrör.

Kretslopp och vattens ledningar i främst Robertshöjdsgatan riskerar att få sättningar och skador från grundvattentrycksänkningen, installation av infiltrationsrör, vibrationsalstrande markarbeten och jordförflyttning vid spontarbeten. Inför, under och efter byggnation ska

Göteborgs Stad

Kretslopp och vatten

YTTRANDE

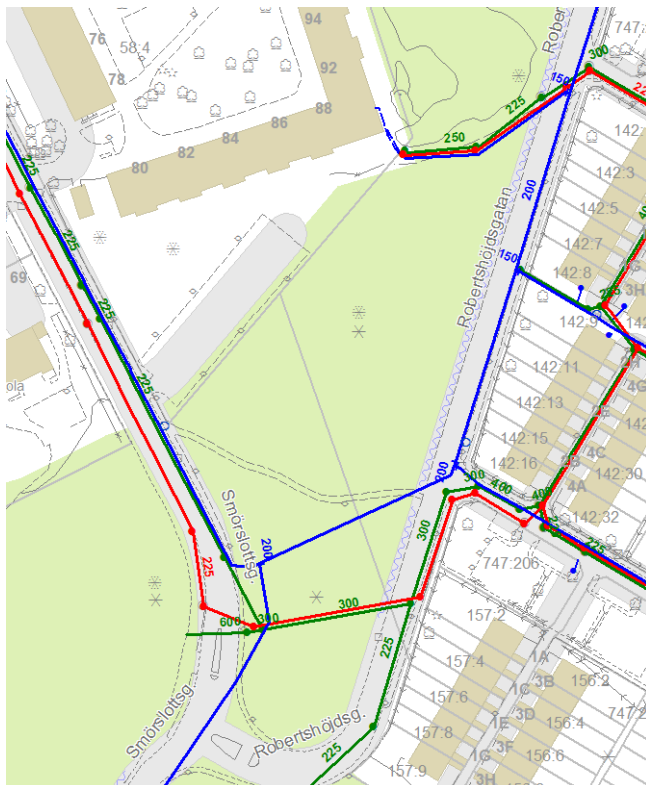
Framtiden utföra besiktningar och vibrationsmätningar på Kretslopp och vattens anläggningar för att minimera risken för sättningar och skador. Kretslopp och vatten ska få granska och godkänna kontrollprogram, ritningar, bygghandlingar och andra relevanta handlingar. Förvaltningens bygglidare ska få delta vid besiktningar, byggmöten och andra relevanta möten.

Eftersom de två vattenverksamheterna påverkar Kretslopp och vatten på många olika sätt vill förvaltningens att våra krav och inblandade parter ansvarsfördelning regleras med ett avtal. Förslagsvis skrivs Kretslopp och vattens krav in i samma avtal som ska tecknas med Fastighetskontoret om nyttjanderätt för infiltration till grundvattenmagasinet.

2. PÅVERKAN PÅ ALLMÄNT VA-LEDNINGSNÄT

Kretslopp och vattens egna anläggningsarbeten

Figur 1 visar nuvarande allmänna VA-ledningar i detaljplaneområdet. Kretslopp och vatten kommer lägga om ledningar som idag är förlagda genom naturmarken mellan Smörslottsgatan och Robertshöjdsgatan. De kommer få en ny placering i vägbanan i nämnda gator. I Robertshöjdsgatan kommer en ny allmän dagvattenledning att anläggas längs med hela sträckan förbi garaget. Byggtid för de allmänna VA-ledningarna är ännu inte bestämt. Arbeten med garaget och arbetena med allmänna VA-ledningar behöver samordnas under byggskedet.

Figur 1. Karta över allmänna VA-ledningar. Blå ledningar är dricksvattenledningar. Röda ledningar är spillvattenledningar. Gröna ledningar är dagvattenledningar.

Kretslopp och vatten
Box 123
SE-424 23 ANGERED
Telefon 031-368 70 00
Telefax 031-368 70 50
2

Fakturaadress
N560 kretslopp och vatten
Intraservice
405 38 GÖTEBORG

VAT-nr SE 212000-1355
kretsloppochvatten@kretsloppochvatten.goteborg.se
www.goteborg.se/kretsloppochvatten

Göteborgs Stad

Kretslopp och vatten

YTTRANDE

Arbeten nära allmänna VA-ledningar

Eftersom markarbeten kommer utföras närmare än 10 m från VA-anläggning ska Kretslopp och vatten få möjlighet att granska arbetet enligt Kretslopp och vattens rutin "Anvisningar för markarbeten", som finns att hämta på Göteborg stads hemsida.

Framtiden Byggutvecklings markarbeten innebär sättnings- och skaderisker för allmänna VA-ledningar på grund av grundvattensänkning, spontningsarbeten och vibrationsalstrande arbeten. Krav som ställs på markarbeten i "Anvisningar för markarbeten" ska följas.

Kretslopp och vattens allmänna VA-ledningar ska besiktigas genom bl.a. inmätning och filmning och vibrationsmätning intill ledningarna ska genomföras före, under och efter byggnation.

Jordmassor riskerar flytta på sig när sponten mot Robertshöjdgatan dras upp. Jordförflyttning innebär en risk för sättningar på ledningar. Spontupptagenade ska därför planeras och utföras med hänsyn till intilliggande ledningar.

Arbeten nära berganläggning

I närheten av det kommande garaget ligger en berganläggning. Kretslopp och vatten bedömer att det är på ett sådant avstånd att markarbetena inte kommer påverka berganläggningen negativt.

Placering för avledande av länsvatten och uttag av dricksvatten

Placering för avledande av länsvatten och uttag av dricksvatten för grundvatteninfiltration ska bestämmas i samråd med Kretslopp och vatten.

3. LÄNSVATTENHANTERING

Avledning till allmänt dagvattenledningsnät

Länsvatten från schaktgropen kan göras till Kretslopp och vattens allmänna dagvattenledningsnät i mån av kapacitet. Schaktområdet är inte anslutet till det allmänna ledningsnätet och innebär en extra belastning på dagvattenledningsnätet.

Rening av länsvattnet

Länsvattnet som släpps till det allmänna ledningsnätet måste uppfylla Miljöförvaltningens krav på rening. I samrådshandlingen hänvisas endast till rapporten "Miljöförvaltningens riktlinjer och riktvärden för utsläpp av förorenat vatten till recipient och dagvatten" (Miljöförvaltningen, 2013). Rapporten har kompletterats med PM:et "Reningskrav för dagvatten" (Miljöförvaltningen, 2017) som förtydligar vilka reningskrav som gäller för vatten beroende på belastande yta och dagvattenrecipienten. "Reningskrav för dagvatten" är tänkt att underlätta för val av reningsmetod för dagvatten och finns att hämta på Göteborg Stads hemsida.

4. INFILTRATION TILL GRUNDVATTENMAGASIN

Uttag av dricksvatten för infiltration

Framtiden Byggutveckling ska tillsammans med Kretslopp och vatten välja lämplig metod för uttag av dricksvatten som ska användas för infiltration.

Placering av infiltrationsrör

Infiltrationsrören är tänka att placeras främst på östra sidan av Robertshöjdsgatan. Kretslopp och vatten ska få möjlighet att granska och godkänna rörens placering så att de inte riskerar att skada Kretslopp och vattens ledningar i Robertshöjdsgatan.

Kretslopp och vatten

Utveckling och projektavdelningen
Stadsbyggnadsenheten

Oskar Johansson
Projekt

Datum 2018-12-10
Diarienummer 2018-16705

Framtiden Byggutveckling

Yttrande över samrådsunderlag avseende vattenverksamhet, utförande av underjordiskt garage, Framtiden Byggutveckling, Robertshöjdsgatan, Smörslottsgatan

Sökande: Framtiden Byggutveckling AB

Fastighet: SÄVENÄS 747:202, SÄVENÄS 747:68

Ärendet

Framtiden Byggutveckling AB söker tillstånd för vattenverksamhet enligt 11 kap 9 § MB enligt för att anlägga ett garage inom ny detaljplan invid Robertshöjdsgatan/Smörslottsgatan. Ansökan innefattar bortledande av inläckande grund- och ytvatten till schakt och infiltration till det undre grundvattenmagasinet. Beskrivna följdvärksamheter innefattar buller och vibrationer, utsläpp till luft, samt utsläpp av vatten till det kommunala dagvatten/avloppsnätet. Miljöförvaltningen har fått möjlighet att lämna synpunkter över samrådsunderlag före inlämnandet av ansökan till mark- och miljödomstolen.

Synpunkter

Förorenad mark

Miljöförvaltningen har i januari 2018 angett att det krävs mer utredning om föroreningssituationen i området. Detta framgår av vårt tidigare svar på föregående utredning (se bifogad bilaga 1). Det har funnits en bilvårdsanläggning cirka 200 meter från planområdet och det kan inte uteslutas att klorerade lösningsmedel har använts i verksamheten. I de provtagningar som utfördes 2017, och kompletterades med grundvattenprovtagning 2018, ingick inte den här typen av föroreningar.

Miljöförvaltningen bedömer att sökande behöver utföra kompletterande provtagningar inom och eventuellt utanför området där garaget avses uppföras.

Vid arbete i grundvatten finns det en klar risk att eventuella föroreningar sprider sig och kan därför innebära en risk för framtida och befintliga bostäder. Sökande måste således tydligt visa om det förekommer sådana föroreningar. Detta görs endast genom faktiska provtagningar, lämpligtvis i flera medium, men i först hand i grundvatten.

Cirka 400 meter sydväst har det legat en kemtvätt med MIFO-klass 2, Hellqvist Kemiska tvätt. Kemtvätten är inte utredd och det kan därför inte uteslutas att en större mängd lösningsmedel har använts och kan ha spridit sig längs lera eller berggrunden till eller i närheten av planområdet.

Sammantaget bedömer miljöförvaltningen att vidare utredningar inom planområdet och i anslutning till planerat garage behöver utföras. Sökande kan ta kontakt med miljöförvaltningen för vidare diskussioner om provtagningens omfattning.

Buller under anläggningsfasen

Miljöförvaltningen har granskat området för den nu aktuella tillståndsansökan. Det framgår att närmaste förskola finns ca 90 meter från den planerade byggnaden och närmaste bostäder finns ca 30 meter från platsen. Inom ett område om 150 meter från byggnaden finns idag ett 70-tal radhus och ett större antal flerfamiljshus vid vilka miljöförvaltningen bedömer att höga ljudnivåer kan uppstå. Konsulten har identifierat att ett ungefär lika stort område utgör påverkansområde för buller, se avsnitt 4.2 i samrådsunderlaget (Sweco 2018).

I miljökonsekvensbeskrivningen anges att bullrande arbeten kommer att uppstå. Särskilt bullrande uppges vara spontning, pålning, kompaktering, borrhning, sprängning och bilning, se avsnitt 2.2.7 (Sweco 2018).

Miljöförvaltningen anser att sökande närmare behöver redogöra för vilka ljud- och vibrationsnivåer som kommer uppstå mot de utsatta bostäderna och känsliga verksamheter, såsom förskolan på Smörslottsgatan 69. En akustikutredning bör tas fram med utgångspunkt i de aktiviteter Sweco har redogjort för. I det fall en sådan utredning har utförts behöver den redovisas för intressenter. Detsamma gäller för vibrationer som kan uppfattas vara komfortstörande och inte är annat än helt tillfälliga.

Det framgår av samrådsunderlaget att de generella riktvärdena kommer att överskridas och att åtgärder kommer att vidtas. Miljöförvaltningen anser att det behöver framgå under hur länge ljudnivåerna kommer vara höga, hur högt ljudet kommer vara och vilka åtgärder som kommer vidtas. Förväntat resultat av sådana åtgärder behöver också framgå.

Då sökande har angett att ansökan omfattar 11 kapitlet miljöbalken, bör det framgå i underlaget för vilken tid som sådana arbeten kommer pågå. Förvaltningen tolkar nuvarande underlag på så vis att sprängning, spontning, borrhning och så vidare kommer vara en del av vattenverksamheten och

samtidigt utgöra en betydande källa till störningar mot omgivningen. I syfte att pröva verksamheten bör underlaget därför kompletteras med tidsramar för vilket arbete som sker inom ramen för vattenverksamheten och vilket arbete som kan jämföras med generell icke-tillståndspliktig byggverksamhet.

Länshållningsvatten

I samrådsunderlaget anges att länshållningsvatten kommer att släppas till det kommunala dagvattennätet samt avloppsnätet. Man skriver även att länsvatten kommer avledas till dag- eller spillvattenledning.

Miljöförvaltningen anser att man behöver förtydliga hur länsvatten kommer att hanteras.

I det fall sökande vill släppa vatten till spillvattenledning eller kombinerad ledning behöver man ha en dialog med Gryaab och upprätta avtal om utsläpp till avloppsreningsverk med särskilda tekniska krav.

I det fall länshållningsvatten släpps till dagvattennätet behöver i första hand miljöförvaltningens riktlinjer och riktvärden tillämpas. Vidare behöver samråd ske med VA-huvudman för anslutning till dagvattenledning. Vid anslutning till dagvattenledning ska fördröjning och rening ske med hänsyn till den ytvattenförekomst som är recipient.

Om länshållningsvatten eller grundvatten är tillräckligt rent är det att föredra att sådant vatten återinfiltreras för att på så vis reducera mängden dricksvatten som används för samma syfte.

Naturmiljö

I samrådsunderlaget anges att påverkan på det övre grundvattenmagasinet bedöms endast blir mycket begränsad med en eventuell mindre och mycket lokal avsänkning i den översta delen av jordprofilen under byggskedet. Växtlighet och träd bedöms därmed inte påverkas.

Miljöförvaltningen undrar om stödkonstruktionen runt schaktet kan orsaka uppdämning av markvatten som rinner av sluttningen (på västra sidan av garagets långsida) och leda till långvariga mättade förhållanden i marken som påverkar växtlighet och träd?

I beredningen av detta ärende har Johannes Rosenhall och Magnus Persson deltagit.

Bilaga 1: Svar på rapport från översiktlig miljöteknisk markundersökning, Smörslottsgatan/Robertshöjdsgatan

Ärendet har handlagts av:

Sophie Rychlik
Miljöutredare

E-post: sophie.rychlik@miljo.goteborg.se
Telefon: 031-368 39 30

Miljöförvaltningens ärendehantering är digital och skrivelsen saknar därför underskrift.

Från 25 maj 2018 tillämpas EU:s dataskyddsförordning (General Data Protection Regulation, GDPR). Den ersätter den tidigare personuppgiftslagen (PUL). Miljöförvaltningen behandlar dina personuppgifter i enlighet med bestämmelserna i GDPR och annan tillämplig lagstiftning. Miljöförvaltningen har lagligt stöd för att behandla dina personuppgifter eftersom behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse, eller som ett led i förvaltningens myndighetsutövning. För mer information se goteborg.se/dinapersonuppgifter

Svar på rapport från översiktlig miljöteknisk markundersökning, Smörslottsgatan/Robertshöjdsgatan

Verksamhet:
Organisationsnummer: 212000-1355
Fastighetsbeteckning: Sävenäs 747:68
Gatuadress: Smörslottsgatan/Robertshöjdsgatan
Projekt: Detaljplan

Miljöförvaltningen har granskat rapporten från er miljötekniska markundersökning. Rapporten är daterad den 5 december 2016 och kom in till oss den 17 januari 2017.

Miljöförvaltningens bedömning

Miljöförvaltningen har granskat den översiktliga miljötekniska markundersökningen WSP har genomfört på uppdrag av fastighetskontoret i samband med planarbete (WSP, 2016-12-05). Vi har även gått igenom undersökningar och rapporter för intilliggande fastigheter för att kunna bedöma om det är säkerställt att detaljplaneområdet inte är påverkat av föroreningar som kan påverka framtida markarbeten och byggnationer. Vi har framförallt granskat de rapporter som berör sanering av den före detta bensinstationen på fastighet Sävenäs 177:1.

Undersökningen genomförd 2016 av WSP visar på en mycket begränsad föroreningspåverkan av påträffade ytliga föroreningar i anslutning till befintlig nätstation. Miljöförvaltningen anser i likhet med WSP att kompletterande provtagning bör utföras i området vid nätstationen inför schaktarbeten.

Vid granskning av gamla utredningar och undersökningar framkommer en viss osäkerhet kring om föroreningar kan ha spridit sig in mot planområdet från den före detta bensinstationen och verkstaden. Vi bedömer att det med större säkerhet bör klarläggas att så inte är fallet.

Bland annat har det tidigare bedömts vara en risk att föroreningar har spridit sig till berggrundvattnet. I rapporten PM Hydrogeologi upprättad av Tyréns anges att: *Risken för att en sprickzon med goda förutsättningar att transportera vatten, och därigenom också föroreningar, skulle förekomma inom det sanerade området är*

således relativt stor. Vidare, En avgränsning av de konstaterade föroreningarna ut mot Smörslottsgatan bör utföras.

Försök till avgränsning av förorening ut mot Smörslottsgatan i jord har genomförts. I rapport PM Miljögeoteknik, Avgränsning av oljeförorening har prov tagits i fem provpunkter i Smörslottsgatan. Inga halter av petroleumföroreningar hittas.

Även om klorerade kolväten rent generellt kan ha använts vid bilverkstäder som avfettings- och rengöringsmedel kan vi inte se att det har genomförts några analyser av dessa ämnen. Kompletterande prover bör omfatta analys av klorerade kolväten.

Miljöförvaltningen bedömer att dessa frågor bör redas ut

- Finns det risk att föroreningar har spridit sig i berggrunden i sprickor på det sätt som antyds av Tyréns i PM Hydrogeologi 2003?
- Klorerade kolväten kan ha använts i bilverkstaden vid bensinstationen. Analys av klorerade kolväten har inte genomförts i området.
- Kan föroreningar från bensinstation och verkstad ha spridit sig i ledningsgravar under Smörslottsgatan?
- Går det att lokalisera den tillfälliga transformatorstationen, t ex via Göteborg Energi.
- MTBE som är mycket lösligt i vattnet har spridit sig norrut utanför det fd bensinstationsområdet, kan MTBE ha spridit sig även åt söder in i planområdet? MTBE har inte analyserats i grundvattnet i provtagningen 2016.
- Tjärasfalt har påträffats på många fastigheter utanför planområdet, senast inför alla schaktarbeten av asfalt och bärlager ska prov tas avseende PAH.
- Området vid garagelängorna, Sävenäs 747:72, bör provtas avseende förekomst av tjärasfalt och andra föroreningar som kan förekomma vid uppställningsplatser för bilar.

Vi har lämnat ett yttrande till stadsbyggnadskontoret i samband med pågående detaljplanearbete formulerat på följande vis (MF dnr 2015-10534, 2018-01-19):

Miljöförvaltningen bedömer att det behöver genomföras en kompletterande utredning och troligtvis även provtagning av grundvatten för att säkerställa att petroleumföroreningar inte har spridit sig från den nedlagda och sanerade bensinstationen i korsningen Rosendalsgatan/Smörslottsgatan till planområdet. Miljöförvaltningen bedömer att den översiktliga miljötekniska markundersökningen som genomförts i samband med planarbetet inte tillräckligt väl har fångat upp de risker med spridning som finns från det före detta bensinstationsområdet. Viss efterkontroll av spridning från det före detta bensinstations- och verkstadsområdet genomfördes efter saneringen men det bör säkerställas att inte de bostäder som planeras att byggas påverkas av eventuell förorening. Utredningen bör omfatta genomgång av de rapporter och undersökningar som tidigare genomförts samt bedömning för risk för spridning i grundvatten, ledningsgravar och berggrund. Utifrån det underlaget bör det fastställas om kompletterande grundvattenprover ska tas. Ta kontakt med miljöförvaltningen för att få genomförda undersökningar som är samlade i akt Sävenäs 177:1.

Tjärasfalt och bärlager förorenat med PAH föroreningar har påträffats i flera olika områden i anslutning till planområdet, såväl inom bostadsmark som i Smörslottsgatan. Hantering av tjärasfalt är hanterbart inom exploateringsprojekt men

provtagning behöver genomföras av alla asfaltsytor i god tid innan schaktarbeten genomförs.

Kompletterande provtagning behöver, inför byggnation, även göras vid garagelängorna på fastighet Säve 747:72. Här finns risk för föroreningar kopplade till uppställning och viss mekande med bilar.

Vi bedömer att ni har uppfyllt kravet på att underrätta tillsynsmyndigheten om upptäckt av föroreningar genom enligt 10 kapitlet 11 § miljöbalken.

Ni ska anmäla markarbeten inom området

Vid arbeten i mark, byggnader eller grundvatten som är förorenade finns det risk att föroreningar sprids och påverkar människors hälsa och miljö negativt. Inför efterbehandling, markarbeten och liknande i ett förorenat område ska ni därför göra en anmälan till oss där ni beskriver arbetet. Anmälan ska ni lämna in i god tid (sex veckor) innan arbetet startar. Mer information om förorenade områden och vilka uppgifter en anmälan bör innehålla hittar ni på Göteborgs Stads webbplats (www.goteborg.se) under Föroreningar i mark, vatten och byggnader.

Anmälan ska göras enligt 28 § förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Bakgrund

I samband med detaljplanearbete för skola, bostäder samt Bmss vid Smörslottsgatan, Roberthöjdsgatan (BN 1429/15) - inom stadsdelarna Sävenäs och Delsjön har miljöförvaltningen granskat översiktlig miljöteknisk markundersökning genomförd av WSP 2016 samt tidigare utförda undersökningar i samband med sanering av bensinstation på fastighet Sävenäs 177:1. Nedan listas ett urval av handlingar på Sävenäs 177:1.

MF dnr 2002-09040	Miljöteknisk provtagning och kontroll av schaktmassor vid sanering på fastigheten Sävenäs 177:1(fd Shell), 2003-01-22, Tyréns, beställare Återbruket
Finns i akt Sävenäs 177:1	PM Geoteknik, revidering A, 2003-05-14, Sweco VBB, beställare HSB
MF dnr 2002-09040	PM Hydrogeologi, Hydrogeologisk utredning & inventering, Sävenäs 117:4, 2003-05-20, beställare fastighetskontoret
MF dnr 2002-09040	Rapport efterbehandling, Miljökontroll i samband med efterbehandling av fastighet Sävenäs 177:1, 2003-06-05, Tyréns, beställare fastighetskontoret
MF dnr 2002-09040	PM Miljögeoteknik, Avgränsning av oljeförorening, 2003-07-02, beställare Trafikkontoret
MF dnr 2003-05913	Provtagning av grundvatten efter slutförd efterbehandling av fastighet Sävenäs 177:1, Tyréns, 2004-01-21, beställare Fastighetskontoret

MF dnr 2001-05684	Utförande av absorbentskärm vid f.d. Shell, Spåntorget, Däldehög, 2004-03-17
-------------------	--

Miljöteknisk markundersökning (WSP, 2016-12-05)

WSP har på uppdrag av Göteborgs stad fastighetskontoret genomfört en översiktlig miljöteknisk markundersökning som underlag till detaljplanearbete för att möjliggöra byggnation av bostäder mm.

Enligt historisk inventering har det inte förekommit någon industriverksamhet eller liknande inom området. Verksamhet har bedrivits på angränsande fastigheter.

På fastighet Sävenäs 177:1 som gränsar till området har en bensinstation och tidigare verkstad legat. Platsen sanerades 2003 men viss risk för restförorening kvarstod, bland annat ut mot Smörslottsgatan samt i spricksystem i berget.

Tjärasfalt har upptäckts och sanerats på fastighet Sävenäs 58:4 norr om området.

Prov på jord togs ut för varje halvmeter i 10 punkter. Samtliga prov analyserades med PID för att detektera lättflyktiga kolväten. Minst ett prov per provpunkt skickades till laboratorie för analys med avseende på metaller och organiska föroreningar. Ett ytligt prov analyserades avseende PCB.

Grundvatten togs ut för analys i två provpunkter.

Inom undersökningsområdet finns tre parkeringsytor med asfalt. Vid förskolan (Sävenäs 117:6, öster om Smörslottsgatan (Sävenäs 58:4) och vid garagelängorna (Sävenäs 747:72). Inget tillträde gavs till ytan mellan garagen, inget prov togs ut i området.

I alla punkter utom en detekterades fylla med en mäktighet om upp till 0,8 meter. Underlagringen varierade mellan sand, lerig silt eller torrskorpelera. Siltig grusig sand hittades i några punkter ner till 1,5 meter under markytan.

Grundvattnet bedöms följa topografin från norr mot sydväst och Härlanda tjärn.

Resultaten visar på metallhalter i nivå med KM, för fyra olika tungmetaller, i tre olika provpunkter varav två ytliga och ett taget i djupare lager. Halt över KM för PCB och PAH-H i ett ytligt prov från en punkt i närheten av en nätstation. Grundvattnet visade inte några halter över använda jämförelsevärden (Svenska petroleuminstitutet 2011, rekommendation, efterbehandling av förorenade bensinstationer och dieselanläggningar; SLVFS 2001:30 gränsvärden för dricksvatten samt holländska riktvärden).

I den ytliga provpunkten i nordöstra delen av undersökningsområdet påträffades PCB, PAH-H, bly och kvicksilver över KM. WSP bedömer att det kan vara ytliga fyllnadsmassor som är förorenade.

Enligt bygglovsarkivet har det funnits en provisorisk transformatorstation inom undersökningsområdet. WSP har inte lokaliserat var den varit placerad.

WSP rekommenderar att föroreningssituationen i närheten av befintlig nätstation utreds inför schaktarbeten, speciellt avseende förekomst av PCB.

Avgift för miljötillsyn

Miljöförvaltningen tar ut en tillsynsavgift för att handlägga detta ärende. Vi kommer att skicka en separat faktura som samtidigt är ett beslut om avgift.

Ärendet har handlagts av:

Carl Forsström
Miljöinspektör

E-post: carl.forsstrom@miljo.goteborg.se
Telefon: 031-368 37 96

Miljöförvaltningens ärendehantering är digital och skrivelsen saknar därför underskrift.

Kopia till:

Fastighetskontoret, Christian Carlsson
WSP Environmental Sverige, maria.jonforsen@wspgroup.se

Ann Grensner.Blomqvist

Från: Framtiden Byggutveckling AB
Till: Edward Berndtsson
Ämne: VB: Till Edward Berndtsson. Tillstånd ang vattenverksamhet underjordiskt garage Robertshöjsgatan
Bifogade filer: RobertshöjdLGARB5SCTM.PDF

Edward,

Vidarebefordrar från förvaltningsbrevlådan.

Ann GB

Från: Trine Lise Andresen <trine.lise.andresen@ponf.goteborg.se>
Skickat: den 3 december 2018 20:17
Till: Framtiden Byggutveckling AB <byggutveckling@framtiden.se>
Ämne: VB: Till Edward Berndtsson. Tillstånd ang vattenverksamhet underjordiskt garage Robertshöjsgatan

Hej Edward Berndtsson!

Vi har tagit del av handlingar angående vattenverksamhet vid utförande av underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan.

Vi har i detta läget svårt att uttala oss om vad konsekvenserna kan bli för vegetationen i området, men vi förbehåller oss rätten att kräva kompensation om det uppstår skador som upptäcks i samband med utförandet av arbetet.

Med vänlig hälsning

Trine Andresen

Park och Naturförvaltningen
Parkförvaltare Härlanda – Örgryte

Med vänlig hälsning

Trine Andresen

Park och Naturförvaltningen
Parkförvaltare Härlanda – Örgryte

Box 177
401 22 Göteborg
www.goteborg.se

2018 -10- 22

DNR.....0664/18.....

Göteborg 2018-10-22

Samråd enligt 6 kap miljöbalken avseende vattenverksamhet för utförande av underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan, Göteborgs kommun

Framtiden Byggutveckling AB söker tillstånd för att anlägga det garage som ska byggas inom ny detaljplan för bostäder och skola invid Robertshöjdsgatan/Smörslottsgatan. Garaget planeras att anläggas under två kommande bostadshus längsmed Robertshöjdsgatan.

Under byggskedet av garaget krävs bortledning av inläckage av grund- och ytvatten till schakt. Därmed är arbetet tillståndspliktigt enligt 11 kap 9 § miljöbalken (1998:808). Byggherren Framtiden Byggutveckling AB har anlitat SWECO Environment AB att upprätta ovan nämnda tillståndsansökan med tillhörande underlag. Ansökan innefattar två tillståndspliktiga vattenverksamheter: bortledning av inläckande grund- och ytvatten till schakt samt infiltration till det undre grundvattenmagasinet. Infiltration planeras att användas för att minska den sänkning av grundvattennivån som sker till följd av att schaktet länshålles. Länshållningsvatten kommer att släppas på det kommunala avloppsnätet.

Före inlämnandet av ansökan till Vänersborgs tingsrätt, mark- och miljödomstolen, har Framtiden Byggutveckling AB enligt 6 kap miljöbalken (1998:808) skyldighet att informera och samråda med bl.a. de enskilda som särskilt berörs av ansökan. Framtiden Byggutveckling AB inbjuder även myndigheter och stadens förvaltningar och kontor till samråd, däribland er.

Synpunkter gällande samrådsunderlaget inges till nedan angivna adress **senast den 3 december 2018**.

Eventuella synpunkter skickas till:

E-post: tillstandrh@framtiden.se
eller

Adress: Att: Edward Berndtsson
Framtiden Byggutveckling AB
Sven Hultins Plats 2
412 58 Göteborg

Samrådsunderlag i form av teknisk beskrivning och miljökonsekvensbeskrivning finns bifogat i detta utskick. En sammanfattning över verksamheten finns också som bilaga. Samrådsunderlaget finns även att tillgå på projekthemsidan <https://www.bostadsbolaget.se/nyabostader/smorlottsgatan/>

Önskar ni få mer information om projektet eller har frågor kan ni kontakta Edward Berndtsson, projektledare Framtiden Byggutveckling AB, telefon 031 – 77 38 354.

Edward Berndtsson

.....
Framtiden Byggutveckling AB

Datum
2018-12-17

Beteckning
5.3.2-1810-0656

Ert datum
2018-10-22

Er beteckning

Vår referens
Tobias Thorén

Framtiden Utveckling AB
Sven Hultins Plats 2
412 58 Göteborg
tillstandrh@framtiden.se

Samråd enligt 6 kap miljöbalken avseende vattenverksamhet för utförande av underjordiskt garage invid Roberthöjdsgatan, Göteborgs kommun

Bakgrund och underlag

Framtiden utveckling har givit Statens geotekniska institut (SGI) möjlighet att lämna synpunkter i rubricerat ärende. Framtiden utveckling inbjuder till samråd enligt 6 kap 4§ miljöbalken angående planerad vattenverksamhet gällande bortledning av inläckande grund- och ytvatten samt infiltration till det undre grundvattenmagasinet. Infiltration planeras att användas för att minska den sänkning av grundvattennivån som sker till följd av att schaktet länshålles. Länshållningsvatten kommer att släppas på det kommunala avloppsnätet.

Följande handlingar har utgjort underlag för SGI:s bedömning:

- [1] Missiv Samråd enligt 6 kap miljöbalken avseende vattenverksamhet för utförande av underjordiskt garage invid Robertshöjdsgatan
- [2] Teknisk beskrivning, Samrådsunderlag tillståndsansökan vattenverksamhet, Robertshöjdsgatan hydrogeologi, upprättad av Sweco, uppdragsnr 13005933, dat. 2018-10-22.
- [3] Miljökonsekvensbeskrivning, MKB, Robertshöjdsgatan hydrogeologi, upprättad av Sweco, uppdragsnr 13005933, dat. 2018-10-22.

SGI har granskat underlaget avseende geotekniska, bergtekniska och miljögeotekniska frågor.

SGI:s synpunkter

Geoteknik och hydrogeologi

I tekniska beskrivningen [2] redovisas den planerade konstruktionen, de geotekniska och hydrogeologiska förhållandena, effekt av grundvattensänkning samt hur man avser förebygga skador och följa upp rörelser och grundvattennivåer.

Inom den planerade schakten utgörs jorden överst av 0 à 1 m fyllning som följs av 1 à 2 m torrskorpelera. Därunder följer lera med en mäktighet som varierar mellan ca 2 och ca 8 m. Leran är siltig. Mäktigheten är som störst i den södra delen. Medelvärde för lerans uppmätta skjuvhållfasthet uppgår till 40 kPa. Under leran finns ett mellan ca 1 och ca 4 m tjockt friktionsjordslager vilande på berg.

Den planerade schakten för garaget mäter ca 20.5 x 134 m och utförs till ca 7 m under den befintliga markytan. På grund av de skiftande lermäktigheterna kommer garaget att vara nedschaktat i berg i den norra delen och i jord i den södra delen.

Eftersom schaktbotten kommer att vara delvis beläget i berg och friktionsjord kommer man att vara tvungen att länshålla inläckande grundvatten. Man har beräknat att man vid länshållningen riskerar att sänka trycknivån i friktionsjorden närmast det underliggande berget med ca 2.5 m. Påverkansområdet av grundvattensänkningen beräknas omfatta det radhusområde som är beläget öster om Robertshöjdsgatan. I [2] redovisas att en utredning av lerans sättningsegenskaper har utförts och att man har bedömt att leran förmår att uppta den ytterligare last som den beräknade grundvattensänkningen ger upphov till utan att långtidssättningar uppkommer. SGI vill väcka frågan om det finns risk för påverkan inom bebyggelsen väster om bergområdet med hänsyn till eventuella spricksystem i berg mm.

Uppföljning av rörelser och grundvattennivåer kommer att göras före, under och efter arbetena. Man planerar för att kunna återinfiltrera vatten inom bedömda infiltrationspartier om behov uppstår. SGI har inget att invända emot de utförda bedömningarna och det planerade upplägget för arbetena.

Inför en kommande tillståndsansökan hos Mark- och Miljöödomstolen ser vi emellertid att underlaget behöver kompletteras med de geotekniska undersökningar och utredningar (PM och MUR/Geoteknik) som ligger till grund för värderingen av sättningsegenskaperna. SGI ser vidare att man bör redogöra för släntstabiliteten in mot schaktet och förväntade deformationer i mark samt hur dessa påverkar intilliggande anläggningar och byggnader.

Sökanden bör redovisa ett kontrollprogram som visar hur de geotekniska riskerna hanteras som är kopplade till projektet såsom grundvatten, vattenbalans och deformationer i mark.

Markmiljö

Enligt länsstyrelsernas ebh-stöd finns en riskklassad kemtvätt i närheten av anläggningsområdet. Vanliga föroreningar vid kemtvättar är klorerade lösningsmedel. Dessa ämnen är tyngre än vatten och sjunker därmed ner genom marklager och grundvattenmagasin. På grund av ämnenas egenskaper kan föroreningssituationen och spridningsbilden vara mycket komplexa och kräva särskild uppmärksamhet både när det gäller utförande av undersökningar och arbeten i området. Eftersom förändrade grundvattennivåer kan ändra grundvattnets naturliga flödesriktning kan detta påverka föroreningsspridningen.

SGI menar att spridning av förorening är ofördelaktigt även om föroreningen inte når arbetsområdet. Spridning kan resultera i att tidigare opåverkade områden förorenas och spridning/utspädning kan försvåra en framtida åtgärd. SGI vill också påtala att den som orsakar en spridning av föroreningarna riskerar ett ansvar enligt 10 kap. Miljöbalken, omfattande såväl undersökningar som åtgärder. SGI rekommenderar därför att kontroller av grundvattnets föroreningsgrad utförs innan och i samband med markarbetena och förutsätter vidare att löpande kontroller av föroreningar i grundvattnet, även utanför schaktområdena, utförs under hela arbetets gång. Vi rekommenderar också att kontrollprogram utformas för länshållningsvattnet för att kontrollera föroreningsgraden innan det släpps till det kommunala dagvattennätet. Vi förutsätter att omhändertagande av eventuellt förorenat grundvatten sker i samråd med tillsynsmyndigheten.

Ärendets handläggning

Beslut i detta ärende har tagits av enhetschef Maria Kristensson efter föredragning av geotekniker Tobias Thorén. Granskning av geoteknik har gjort av Tobias Thorén, bergteknik och hydrogeologi av berggrundsgeolog Johan Berglund och miljöteknik av miljöingenjör Jenny Vestin.

STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT
Planenheten,
Enligt uppdrag

Tobias Thorén